

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):

Bruhn, Rose.

Titel | Title:

Under Hjemmets Tag.

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : H. Hagerup, 1905

Fysiske størrelse | Physical extent:

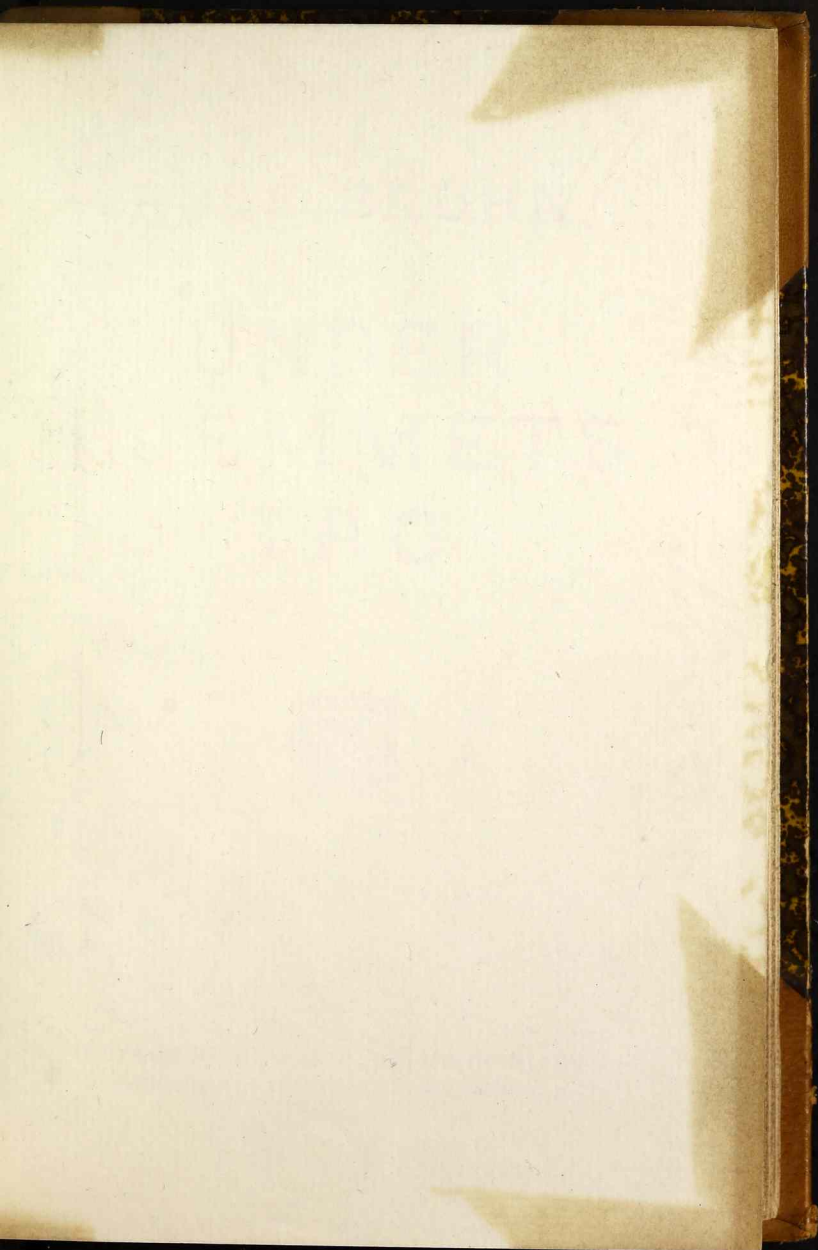
192 s.

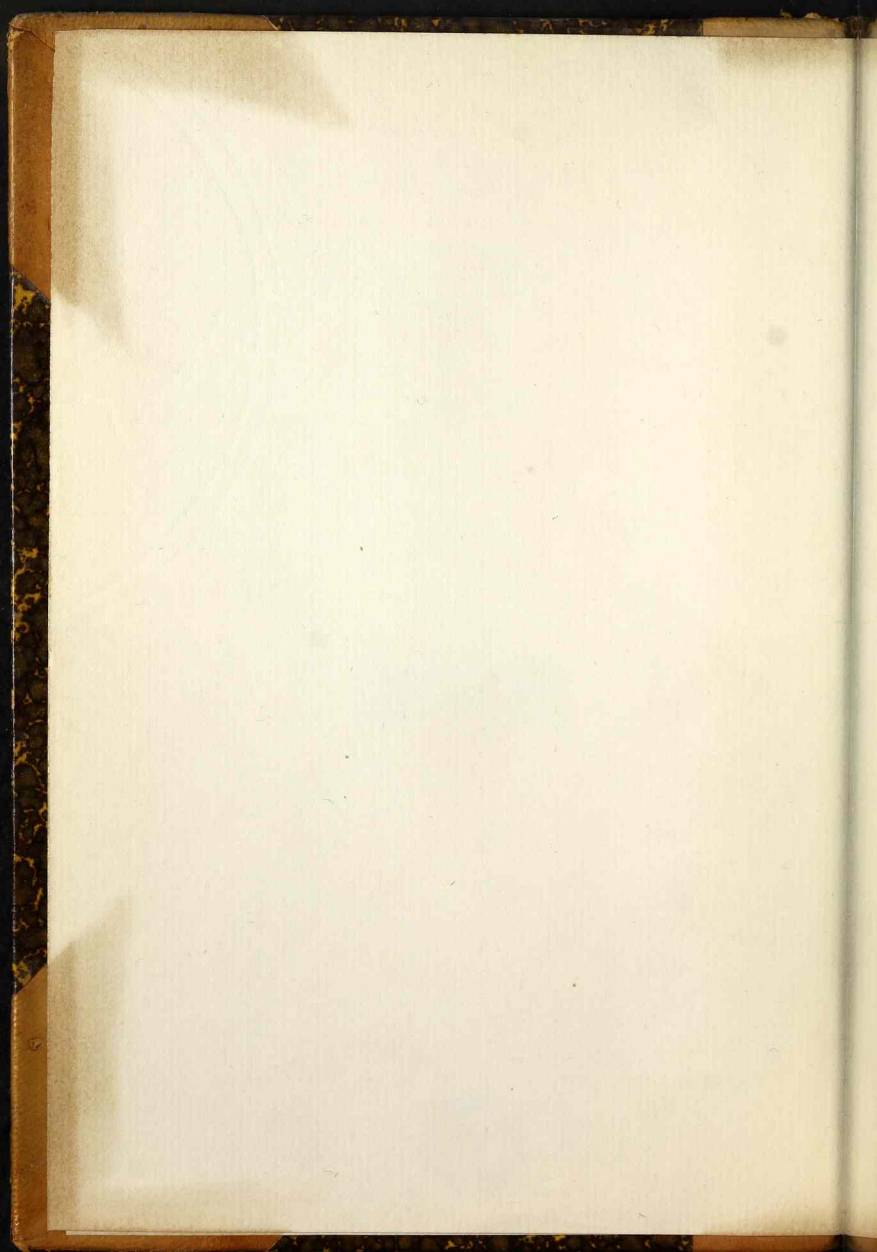
DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

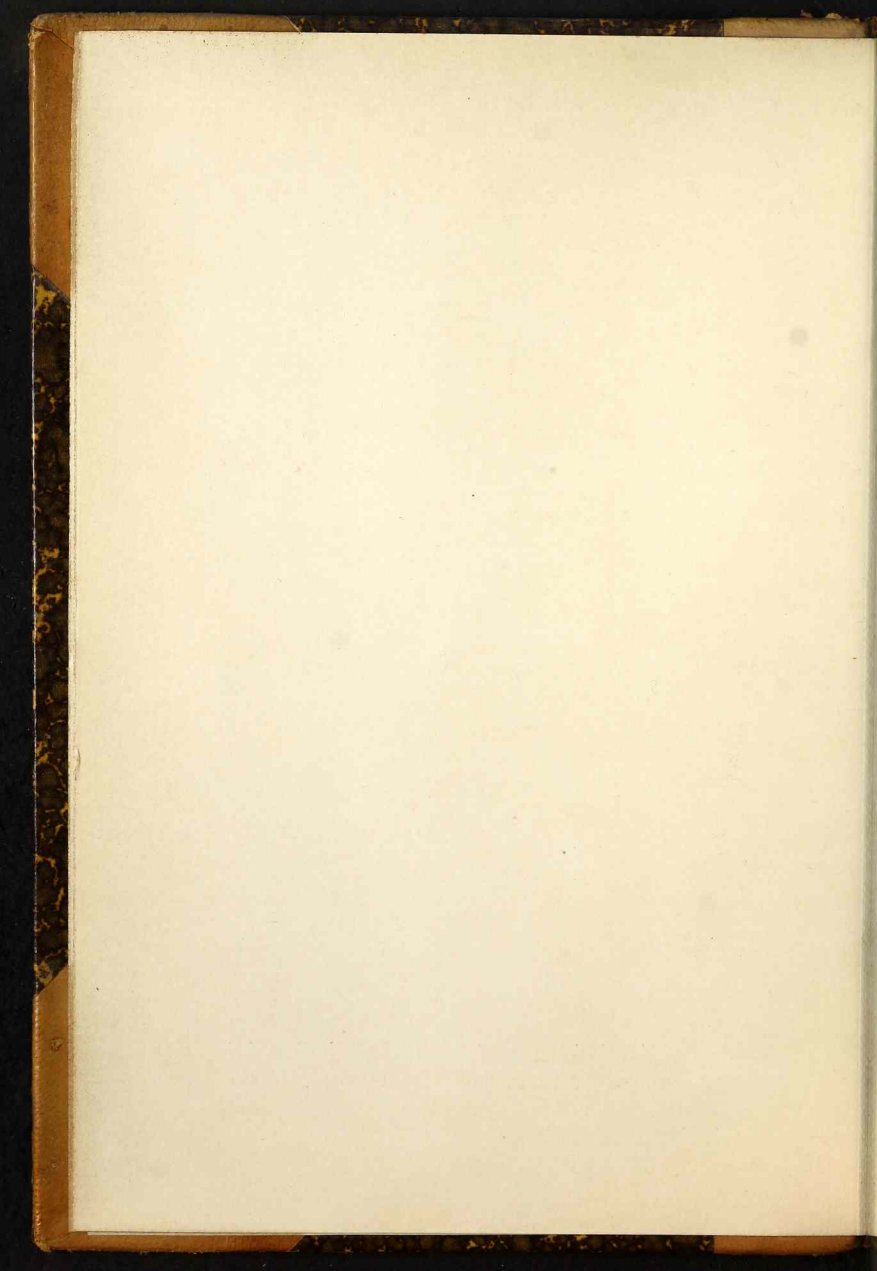

ROSE BRUHN
UNDER
HJEMMETS
TAG

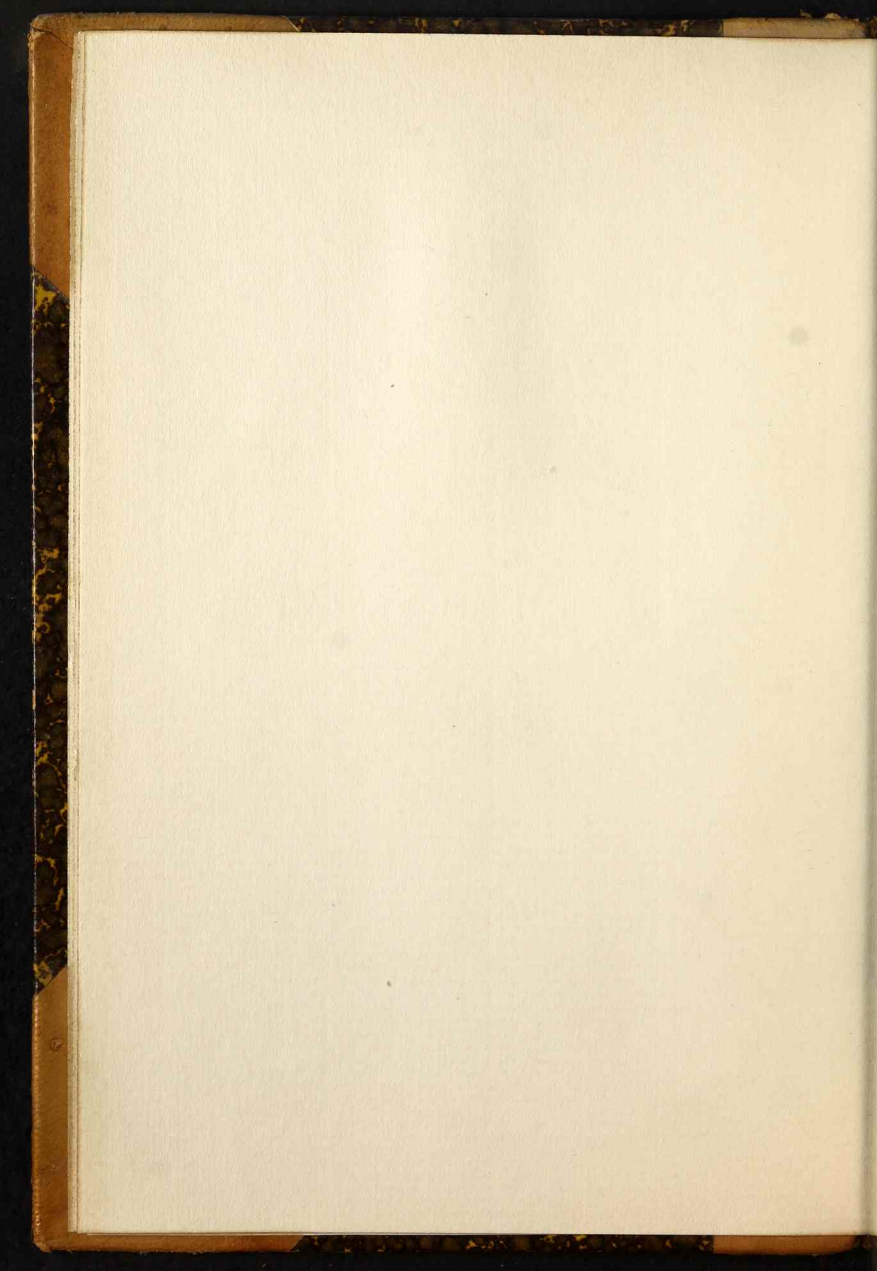

1406. In. 643 -

H. HAGERUP'S FORLAG · KØBENHAVN
HOVEDKOMMISSIONÆR FOR NORGE: H. ASCHEHOUG & Co.

UNDER HJEMMETS TAG

ROSE BRUHN

UNDER
HJEMMETS TAG

H. HAGERUP'S FORLAG
KØBENHAVN

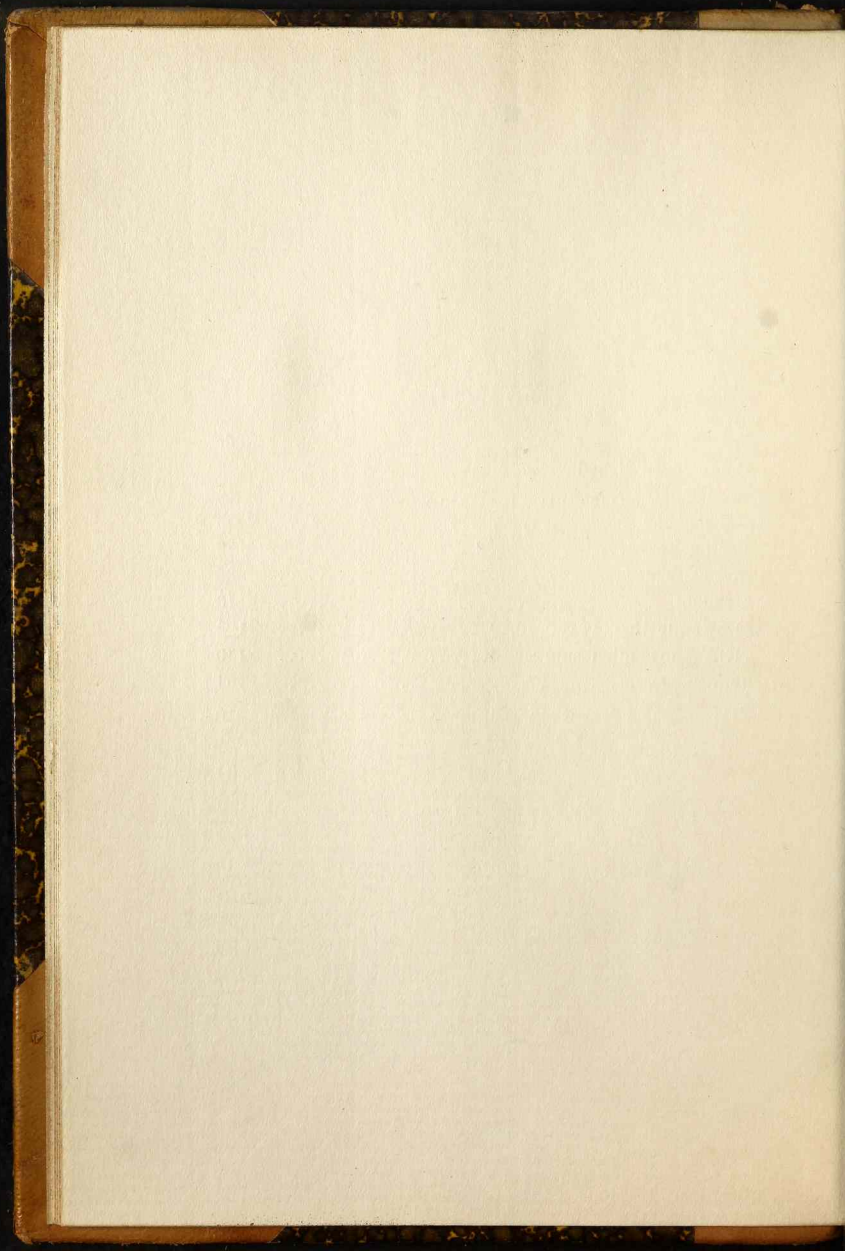
TRIERS BOGTRYKKERI (G.L. LIND & NUMA FRÆNKEL)

1905

INDHOLD.

	Side
Gammel Kærlighed	7
Krisis.....	46
Kanefarten	55
Per og Else	78
Streng Tider	85
Ungdom	113
Det gamle Kort.....	122
Mens Kaffekedlen snurrer	140
Jomfru Hasse	156
Frieriet	182

GAMMEL KÆRLIGHED.

I.

VILLAKVARTERET hed den Del af Byen, hvor Brostenene hørte op og Landevejen begyndte.

Det var her, at Byens velhavende Borgere, som Postmesteren med Kancelliraadstitel, Birke-dommeren, der var Justitsraad, samt nogle velhavende Købmænd, der nu som Rentiers tærede paa deres Kapitaler, havde bygget Villaer omgivne af store, smukke Haver.

Og her var det, at Svenske-Lones lille bitte Hus laa og hældede sig op til Justitsraadens høje, sorte Plankeværk.

Forresten laa det saa tilbagetrukkent, som om det, helt ydre set, vilde gøre en Undskyldning for sig selv i disse fornemme Omgivelser.

I sit Slags var dog Lones Hus lige saa pynteligt som de statelige Villaer. Den store Have, der omgav det paa tre Sider, var holdt saa sirlig og net, at ingen Gartner behøvede

at skamme sig over den. Og den store, indhegnede Hønsesgaard bagved var et fuldendt Mønster paa en saadan.

En hel Tønde Land var Lones Jordegods. Naar hun efter endt Dagværk, helst ved Solfaldstide, sad nederst i Haven paa den lille Høj ved Skellet fra Bymarkerne og saa ud over det frodige Landskab, hvor Vinden vuggede de tunge Aks, og den grønne, saftige Kløver halvt skjulte de blanke Køer, — saa drømte ogsaa denne stærke Arbejdskvinde sine længselsfyldte Drømme. — Ikke højtflyvende og umulige Drømme om Rigdom, Skønhed eller højrerst Livsglæde. Nej, Længslen gik kun mod en stille Aften, hvor Fred og jævn Tilfredshed skulde være Lyset, Livet og Sangen i de smaa Stuer.

Svenske-Lone drev sin Have ved egen Hjælp, og den tilligemed Hønsesgaarden gav hende til Livets Ophold — og lidt til.

Hun havde for mange Aar siden, — længe før Villaerne rejste sig herude, købt dette Stykke Jord og bygget sit Hus derpaa. Et Par Byggegrunde havde hun senere solgt fra til begge sine Naboer, og disse Penge dannede saa Grundlaget til den lille Kapital, hun hvert Aar forøgede med Renterne og med det lidet, hun kunde faa tilovers fra sit Hønseri og

Gartneri. Til at saa og plante ejede Lone en lykkelig Haand!

Som alle Byer, der er i Opkomst, saa udvidedes ogsaa denne.

Der hændte Indehaveren af Byens ældste Handelshus noget menneskeligt — han døde, — og det tilmed som Ungkarl. Og saa gjorde han, som saa mange andre rare, gamle Ungkarle har gjort før ham, han testamenterede en stor Del af sin Formue til en Stiftelse, der til umindelige Tider skulde hære hans Navn, for saa til Gengæld at yde Husly med Brændsel og en mindre Pengehjælp til gamle Enker og Døtre af den hæderlige Købmands- og Haandværksstand.

Nu stod Spørgsmaalet brændende paa Dagsordenen: »Hvor skal denne Bygning ligge?«

Endelig efter en lang Debatteren i det kommunale Raad blev det besluttet, at den skulde bygges ude blandt Villaerne for der at hævde Byens Anseelse ved den Kongelandevej, der dog var Hovednerven som Indgang fra Landet til Byen.

Nogen bedre Plads end Svenske-Lones Grund kunde ikke findes. Her var Rangen paa den ene Side og Kapitalen paa den anden, — hvad mere kunde forlanges for en velrenommeret Stiftelse?

Det blev altsaa besluttet, at der skulde stilles det Spørgsmaal til Lone, om hun vilde sælge sit Hus og sin Have.

I Byraadet overdroges det Fattigudvalget at forhandle med Lone om Afstaaelsen af Huset.

Fattigudvalget bestod af den stokdøve Møller Petersen, som altid var fraværende, hvorfor man ansaa det for Tidsspilde at sende Bud efter ham, — samt Drejer Krusmann og Brændevinsbrænder Fangel. De to traskede saa en Eftermiddag ud til Lone.

Brændevinsbrænderen var en af Byens Matadorer og sad i Raadet i Kraft af sin fremskudte Plads i Byens Skatteligning.

Han havde oprindelig været Tjenestedreng hos en Bonde paa Landet, tog saa ind til Byen som Brænderikarl hos gamle Brændevinsbrænder Jacob Olsen, som netop et Aar før havde giftet sig med sin kønne og unge Skænkepige.

Hun tog ham, fordi det var klart for enhver, at *Delirium tremens* snart vilde gøre hende til Enke.

Der gik imidlertid et Par Aar, hvor hun maatte trøste sig med at se beskyttende og forstaaende mildt til den friske og kraftige Brænderikarl, der var fra samme Sogn som hun selv.

Saa en Dag, da Jacob havde taget Højden

fra Morgenstunden, snublede han over et Dørrin, brækkede det ene Ben og døde kort efter. Ti Maaneder efter var Rasmus fra Fangel Overdrev Brændevinsbrænder og lykkelig Ægte-
mand.

Det var i de Tider, da de smaa Brænderier var forholdsvis store Guldgruber.

Penge var der i Forvejen, og flere sankede han. En Lotterigevinst kom til, og han var, som sagt, en af Byens største Skatteydere, hvilket han heller ikke undlod at fortælle, hvor Lejlighed bød. Han drak noget, men belært af sin Formands ublide Skæbne ikke mere end hans Konstitution vilde kunne holde til i en Del Aar.

Drejeren var en lille væver og snakkesalig Mand, der udviklede en uhørt Sagkundskab udenfor Raadet, — men uden synderlig Indflydelse i Raadet. Sit Byraadsmandat skyldte han en Kreds af Smaaborgere, som samledes et Par Gange om Ugen til »66« og en lille »Sort« i Madam Reves Beværtning i Baggade. Denne Kreds havde han imponeret ved jævnlig efter et Par Opstrammere at udvikle, hvorledes Byens Anliggender burde røgtes, — og særlig havde han lagt Vægt paa, at der trængtes til Mænd, som turde sige Byfogden og Toldforvalteren deres Mening, nemlig den, at Byens

Borgere ogsaa vilde have et Ord at sige om Tingene.

Men siden han kom ind i Raadet, var han bleven for fin for den gamle Beværtning, og da det heller aldrig spurgtes, at hans Opposition gav sig reelt Udslag i Raadet — eftersom han altid var fuldt enig med den »sidste ærede Taler«, — stod han for Fald i næste Omgang, hvis ikke nu de store forbarmede sig over ham.

II.

Lone var ene hjemme, da de kom. Hun gik og puslede med sine Blomster ude i Haven.

»Vel bedst, at jeg fører Ordet,« henkastede Fangel til sin Kollega.

»Bevares ja, — naturligt,« udbrød Drejeren tjenstivrig imødekommende. »En Mand med Deres Dannelses, hm, — og Skatteevne — — —«

»Naa Lone,« begyndte Fangel. »Vi er en Deputation — eller mere juridisk, vi er et Udvalg, lille Lone.«

»Jeg har da vel inte gjort noget ondt?« afbrød Lone og saa forfærdet op paa de to Mænd.

»Bevares nej,« tog den lille Drejer fat. »Tvertimod. Lone er et respektabelt Fruentimmer i alle Maader.«

»Ja, for at gaa lige til Sagen, Lone, saa er det Slottet her, vi vil købe af hende til Byen. Grunden passer os, skal jeg sige. De ved nok, her skal bygges en Stiftelse, — og her vilde den tage sig nysseligt ud saadan lige ved Landevejen mellem Villaerne. De gamle hæderlige Jomfruer og Enker, som skal bo her, vil nok finde Plasér ved at have saadan en Udsigt.«

»Naa, saa De har tænkt den skal bygges her ude,« sagde Lone, idet hun tankefuld saa hen for sig.

»Ja, det mener vi. For vi synes, at en saadan Stadsbygning vilde tage sig kønt og og anselig ud her mellem Villaerne, — det hæver jo altid Byen, saadan set fra en Udkant,« sagde Fangel, idet han drejede sig rundt og lod Blikket glide ud over den brede Kongevej.

»Ja, men jeg er ellers ikke meget for at skille mig af med det,« sagde Lone. — »Her har jeg nu siddet og haft mit gode Udkomme i en Del Aar, og her har jeg nu ogsaa tænkt mig at blive lige til min Død. — — Jeg vil hellere straks sige rent ud nej, — for jeg tror dog alligevel ikke, jeg kommer over det at rykke ud herfra.«

»Aa hvad, — Lone er jo endnu næsten en ung Jomfru, og for dem er der altid Plads i Verden,« sagde Fangel, idet han omsluttede

hende med et ømt Blik, — — »og desuden, rene Svovlstikker byder vi ikke for Huset og Grunden her, — hvad mener Lone om 4000 Kroner kontant?»

»Jo, jeg mener, at 4000 Kroner er mange Penge, — men da De før kaldte mit lille Hus for et Slot, saa synes jeg dog, at det altid maa være noget mere værd?»

»Naa ja, det jeg sagde før, skulde jo kun være en lille Plaserlighed, — men det er nu lige meget, Lone, 4,500 vil jeg kalde for en Sum, vi kan være bekendt at byde.«

»Jo—o saamænd; men jeg kan dog inte tro andet, end det alligevel maa være sine 5000 værd, naar jeg betænker, hvad jeg kan faa ud af det som det er. Haven alene forrenter mere end sine 5000 Kroner.«

»5000 Kr. er mange Penge — svært mange Penge,« indskød Drejeren, »og da vi nu har Bemyndigelse til at gaa til de 5000 — saa — —«

»Ja, Drejeren der mener, at vi har Lov til at lægge et Hundrede eller to til i fornødent Fald, — og saa vil jeg endnu en Gang række mig saare langt og være enig med ham i, at vi for sidste Gang byder 4,700 for Grunden her,« sagde Fangel, idet han maalte Drejeren med et sønderknusende Blik, som fik denne til ærbødigst at rykke helt hen i en Krog.

»Nej, jeg staar fast ved de 5000, og saa vil

jeg endda have Betænkningsstid et Par Dage, inden jeg slaar til,« sagde Lone, idet hun gav sig til at pusle med nogle Roser, der trængte til at bindes op.

Fangel gik lidt frem og tilbage i Havegangen, men holdt dog stadig et vaagent Øje med Drejeren, for at denne ikke skulde forløbe sig, og da det lidt efter saa ud til, at han vilde fortsætte Forhandlingerne med Lone, gik han resolut hen til hende og sagde:

»Ja, ja — naar hun staar saa fast paa de 5000, saa faar hun vel ha' dem, — men saa skal det Pinedød ogsaa afgøres med det samme! Kom nu, saa gaar vi hen til en Prokurator og faar ordnet Papirerne.«

»Aa nej, det jager inte saa stærkt for min Skyld,« sagde Lone, idet hun gav sig god Tid med Roserne. »For jeg staar lige godt ved mit, at jeg vil betænke mig et Par Dage. — Og forresten er jeg ligeglad, enten Udvalget vil staa ved sit Bud eller ej. Baade Haven og Hønseriet giver mig et net Overskud — og jeg skylder da inte Byen noget, lige saa lidt som den har givet mig noget; — nej, enhver er da sig selv nærmest,« sluttede Lone.

Fangel indsaa, at her var ikke nogen Akkord mulig, og saa vendte han atter det blide ud og sagde:

»Naa, naa, lille Lone, — godt Ord igen, ja, saa hører vi herind igen om et Par Dage.«

Da de var komne ud paa Vejen og gik tilbage mod Byen, sagde Fangel:

»Noget stort Handelstalent er De just ikke, Drejer.«

»Næ, ganske vist, ganske vist, Fangel, — men den lille Plaserlighed om »Slottet« kostede nu mindst de fem hundrede.«

»Kan s'ku gerne være, Drejer, — men lad os nu for Resten beholde det for os selv.«

III.

Lones Uvillie med at give et bestemt Svar var nu ingeniunde dikteret af Ulyst til at sælge sit Hus og sin Have, for i hendes hurtige Hoved gik det jo snart op, at hun sikkert aldrig fik et saa godt Bud paa Ejendommen som dette. Nej, hendes foreløbige Afslag havde en anden Grund, og det var, at hun ikke vilde bestemme sig, før hun havde talt med sin gamle Ven, Hønskræmmer Morten Jeppesen, der regelmæssig to Gange om Ugen hvilede her hos Lone, naar han pr. Forretning var paa Vejen til og fra København.

Det var jo saadan sin egen Sag med deres Venskab. Lone havde tjent hos hans Forældre,

der var Gaardmandsfolk ude paa Overdrevet, og som den Gang gik for at være Egnens rigeste Bønder.

Morten, der var eneste Barn, havde straks faaet et godt Øje til den flinke og kønne Lone, og det gik de lunt med i hele tre Aar, indtil det saa en skønne Dag blev galt fat med Lone, og hun var lige ved at blive jaget med Skam fra Gaarden.

Men da hun havde pakket sine Sager sammen og fortvivlet havde sat sig hen paa Kistelaaget og grædt, som Hjertet skulde briste, da var Morten kommet listende paa Hosesokker ind til hende og havde talt saadanne gode Ord og sagt, at hun ikke skulde være forknyt, for nu vilde han gaa lige ind til sin Fader og sige ham, som det var, at han var Ven med hende og Fader til Barnet. Naar han saa fik lirket lidt efter lidt ved ham, mente han nok, Faderen vilde give sit Minde til, at de blev gifte.

»Nej, Morten, det gaar inte als,« havde Lone sagt, og hun fik Ret.

Gamle Jeppe Sørensen var ikke den Mand, der lod sig lirke en »svensk Rendetøs« paa Halsen, som han sagde. Sagen fik kun det Udfald, at der blev udbetalt Lone 200 Rigsdaler, og med disse Penge maatte hun saa rejse hjem til Sverig.

Tre Aar efter kom imidlertid Lone igen, men denne Gang med en lille Fyr ved Haanden.

Hendes gamle Moder var nu død, og hun stod ganske ene i Verden. Saa var det, hun besluttede at søge tilbage til sin gamle Madmoder, der heller ikke nænnede at jage hende væk, især da Morten forlængst var bleven gift med en Pige af sin Stand og nu boede et Par Mil derfra.

Drengen blev sat i Pleje, og Lone indtog sin gamle tjenende Stilling paa Gaarden som før.

Men med Morten gik det daarligt. Han drak og spillede og var næsten aldrig hjemme. Børn var der ingen af, saa de kunde ikke knytte Baand mellem Ægtefællerne. Dertil kom ogsaa det, at Konen var sygelig og overkom intet i Hjemmet. Tilsidst solgte han Gaarden og købte en Mølle i Stedet; men det gik heller ikke, ukendt som han var med Mølleriet. Efter faa Aars Forløb maatte han ogsaa gaa fra den; men kort før det skete, var hans Kone død.

De gamle havde jo støttet, saa længe de kunde. Men nu havde hans Fader bandet højt og dyrt paa, at han ikke fik en Skilling mere.

Saa var det, at hans gamle Moder en Dag tog Lone for sig i Enrum og sagde:

»Nu ka' vi itte mere, men se nu til, om Du og Drengen itte ka' udrette no'et!«

Fra den Dag løftede Lone atter Hovedet højt. Hun havde hentet sin Søn, som da var 10 Aar gammel. De to var saa gaaede med hinanden i Haanden over til Morten, og Lone havde snakket saa længe og myndigt med ham, at hun fik ham til at blive Afholdsmand.

Ogsaa Drengen, der baade var køn og opvakt, havde øvet sin Indflydelse paa ham, og det havde gjort Lone saa usigelig godt at se, hvor glad og god Morten var ved ham.

Saa var det, de nogen Tid efter i Samraad blev enige om, at han skulde begynde som Opkøber og hver Uge køre til København med sine Varer; der skulde jo ikke stor Kapital til at begynde med, og Pengene kunde snart komme igen. Lone laante ham de første Par Hundrede Kroner, og det viste sig nu, at Morten ikke alene havde Handelstalent, men at han ogsaa var i Stand til at holde sit Afholdsløfte.

Efter det blev Lone af hans gamle Forældre mere betragtet som en af deres egne, end som Tjenestepige, og nu kunde hun mærke, at de heller ikke havde noget imod, at hun og Morten giftede sig.

At dette ogsaa var Mortens Mening, havde hun forlængst forstaaet, men hver Gang, han

begyndte at snakke om det, rystede hun paa Hovedet, satte Hænderne i Siden og sagde:

»Nu Du kan bruge Lone, saa er hun god nok. Men I glemmer nok alle, der ogsaa var en Tid, I ikke værdsatte mig højere end til 200 Rigsdaler. — Husker Du, da Du lod mig rejse ud af Landet for at føde Din og min Søn? Da bekymrede Du dig ikke om, hvordan det gik os. Den Gang kæmpede jeg min tungeste Kamp alene, — det har jeg ikke glemt endnu. — Nej, Morten, nu værdsætter Lone sig alligevel selv noget højere.«

Og Morten traskede af; han besluttede bare at vente. Lone gav sig nok en Gang, tænkte han.

Skønt det var Lones stille, frydefulde Tanke at give Sønnen sin Far igen og faa ham lyst i Kuld og Køn, — saa nægtede hun sig dog ikke den Triumf at gøre sig kostbar. Der gik Aar efter Aar, og Lone gav sig ikke.

Gamle Jeppe Sørensen og hans Kone døde. Begge havde de bedt hende om at gifte sig med Morten, — men det var nu hendes Stolt-hed, at hun intet Løfte vilde give fra sig, hvor mindelig de end bad hende; hun lovede kun aldrig at gifte sig med nogen anden, derimod at holde et vaagent Øje med Morten og hans Færd, — og det holdt hun.

For lang og tro Tjeneste blev hun betænkt

i de gamles Testamente, og med de Par Tusind Kroner og den lille Kapital, hun gennem Aarenes Løb havde sparet sammen af sin Løn, var det, hun købte et Stykke Jord oppe ved Byen og her byggede sit lille Hus med de to smaa Fag Vinduer ud til Landevejen, hvor de højroede Gardiner med de hvide, strikkede Blonder var trukne net og sirligt til Side, for at Geranium og Gyldenlak kunde faa nok af Sol.

IV.

Det var Dagen efter, at Byraadsudvalget havde aflagt Lone Besøg og gjort Bud paa Ejendommen.

Hun gik og puslede i sin lille Stue, hvor der stod dækket Bord med en ren, hvid Dug, Flæsk og Spejlæg.

Kedlen snurrede saa smaat paa Petroleumsapparatet, og Kaffekanden stod blank og skinnende ved Siden af parat til at fyldes.

Der var lidt Uro over Lone i Dag. Snart var hun inde og snart ude, — naar hun var i Stuen kiggede hun ud ad Vinduet, og var hun i Forstuen, stod hun i Døren og skyggede med Haanden for Øjnene og stirrede ud ad Landevejen.

Endelig lød der en Vogns Rumlen og de

Hestes Hovslag, som Lone kendte saa vel. Hun skyndte sig ind og skænkede paa Kaffe-kanden.

Lidt efter holdt Vognen for Døren, og Morten gled sindig ned ad Læsset, spændte Skaglerne fra og lagde Muleposerne paa Hestene, for at de kunde faa det sædvanlige Hvilefoder.

»Du tøvede længe i Dag,« sagde Lone, da Morten kom ind.

»Ja, det led lidt over Tiden, inden jeg kom fra København i Morges. Det var forresten Drengens Skyld, for vi fik saa meget at snakke om, saa Tiden rent løb fra os.«

»Morten, der er da vel inte no'et galt paa Færde med vor Johan?« spurgte Lone hurtigt, idet hun satte Koppen fra sig, som hun stod og tragtede Kaffen med.

»Nej, paa det Lav, — der er saamænd intet andet end godt at meddele, og jeg skal da ogsaa hilse Dig saa flittig fra ham og sige saa mange Tak for det rene Vasketøj og de ny Hoser, Du skikkede med mig — — — Nej, ser Du, Lone, Drengen skrev til mig, at han gerne vilde snakke med mig, og om jeg ikke saadan som i Gaar kunde komme ud til ham paa Værftet. Det gjorde jeg saa; jeg lod mig saamænd ro over af en af Færgefolkene og fik da endelig fat paa Drengen ovre paa Værkstedet. Jeg troede jo, jeg skulde se ham som en

sort Smedesvend, — men paa det Lav, — han gik pyntet og pudset som en hel strunk Kavalier, saa jeg knapt kunde kende ham igen.

Vi snakkede saa først lidt sammen, mens vi gik frem og tilbage udenfor Fabrikkerne, — og saa fik jeg jo ud af Fyren, at han gerne vilde uddannes saadan, hvad de nok kalder videnskabeligt, og ta' nogle Eksaminer for rigtig at komme frem.

Jeg kløede mig lidt betænkeligt i Nakken, for med alt det Drengen snakkede, saa blev jeg dog ikke rigtig klog paa, hvad Mening var. Men saa tog han mig med sig ind paa et Kontor, hvor der sad en hel Masse pæne Folk og tegnede; men inde i et lille Kammer ved Siden af var der to Mænd, som Johan gik lige ind til, og han sagde til dem, idet han pegede paa mig: »Ja, se her er min Far«. — Ja, det sagde han saamænd, — og Lone, han saa' helt glad ud, da han første Gang kaldte mig Fa'r.«

Lone snøftede lidt og tørrede Øjnene med Snippen af Forklædet, mens Morten sindig strøg hendes Haand.

»Naa, hvad skulde Du saa derinde?« spurgte Lone.

»Ja, saa hørte jeg, det var Direktøren selv, og den anden Herre en af Værkmestrene. De bad mig nu rigtig pænt om at sidde ned, og saa sagde han, den fornem'ste:

»Ja, ser De, min gode Mand, vi har ønsket at tale med Dem om Deres Søn; han har gode Evner og vil kunne drive det til noget, dersom han faar Lov til at lære noget mere. Det er derfor vort Forslag, at han kommer til at gaa paa den tekniske Lærestalt for at tage de nødvendige Eksaminer. Nu er han jo 20 Aar, — vi tænker, han paa 3—4 Aar — dersom han er flittig og paapasselig — vil naa saa vidt, at han kan komme i en god Stilling. Har De derfor Raad til det, saa vil vi indstændig bede Dem om at støtte ham, for at han kan naa frem!«

Ja, alt det sagde de saamænd, Lone, og mere til.

Jeg blev alligevel saa løjerlig tilmode ved denne Tale, men var dog inderst inde saadan rigtig glad og varm om Hjertet, for nu hørte jeg jo selv, at vor Dreng inte var noget almindelig Kvaihoved, siden de Herrer snakkede saa godt for ham.

Og saa lovede jeg baade dem og Drengen, at det inte skulde komme an paa Skillingerne; han kunde bare melde sig paa Skolen, der skulde inte mankere en Øre, saa længe Vorherre vilde forunde mig Helsen. —

Aa, Lone, Du skulde ha' set Drengen, han kunde næsten ikke styre sig, mens de fremmede Herrer saa' paa det; han snurrede rundt

og dansede helt ud gennem Tegnestuerne, — og da vi saa kom udenfor, ja, da kyssede han mig saamænd og kaldte mig sin egen brave, gode Far'«.

»Næ, Morten, gjorde han det? og lovede Du Johan alt det? ja, saa maa jeg rigtig gi' Drengen Ret i, at Du er ham en god Far'; — men jeg kan da ogsaa støtte lidt til, skulde jeg tro, saa Du behøver da inte at være ene om det altsammen.«

Og nu talte de om Sønnen og om deres mange Fremtidsforhaabninger med ham, saa Lone næsten glemte den store Begivenhed, hun havde at meddele.

Først da han rejste sig for at byde Farvel, kom hun i Tanker om det, og nu maatte han sætte sig ned igen, mens hun rigtig omstændelig fik fortalt ham om det fine Besøg, hun havde haft, og om Budet paa hendes Hus og Have.

»Pinedød, Lone, var'et 5000 Kroner, Du sagde? Det kalder jeg, spille mig, et godt Bud! — Hvad var'et Du selv gav for det? var det inte 1500 Kroner? — — Ja, saa si'er jeg rigtig nok: sla bare til, den Slags Bud snyder man inte ud af Næsen til Hverdags. —

»Jamen, Morten, Du maa da ogsaa tage i Betragtning, at jeg her kan have mit gode Udkomme. Haven kaster meget af sig, og Hønsene giver heller ikke saa lidt, og nu har jeg

en Gang faaet Jorden omarbejdet til god Havejord. Hvor kommer jeg hen og finder noget saa godt som dette her? Jeg kan sælge alt det, jeg kan skrabe sammen, — ja — og saa har jeg nu en Gang vænnet mig til det her, det er alligevel ikke saa let en Sag for mig at gøre Forandring.«

»Du ved godt, Lone, at naar Du vil gøre nogen Forandring, saa staar der baade Hus og Hjem og venter paa Dig.«

Her tog Morten Lones grove, arbejdsvante Haand og strøg sindigt og kærligt hen over den, idet han sagte føjede til:

»Jeg synes, Du snart kunde gi' Dig, Lone! Vi er dog gamle, fornuftige Folk, der inte render tosset som i Ungdommen, og vi holder da ogsaa en Kende af hinanden endnu. Og naar jeg nu siger Dig, at der ikke er en Dag i hele Ugen, jeg glæder mig saa meget til som til denne, naar jeg stopper op her udenfor Din Dør for at holde Hvil et bitte Gran hos Dig, saa taler jeg, Herren hjælpe mig, sandt. Og Du, Lone, er heller ikke ked af, at jeg kommer, og Du har intet imod, at vi sidder og snakker sammen om vore Sager, — for det er dog, naar alt kommer til alt, det eneste reelle, — det at være to.«

»Lad os nu inte snakke om gamle Skader, Morten. Du ved jo lige saa godt, som om jeg

sagde det med rene Ord, at jeg altid har været Dig god, og at Du er det eneste Mandfolk, jeg skøtter om og holder af, og som min Hu har staaet til lige fra den Tid, jeg som Tøs kom herover til Danmark og gav Dig alt det, et fattigt Menneske kan give. Havde Du blot den Gang sagt til mig: »Giv Tid, Lone, den Dag skal nok komme, da jeg kan holde mit Ord,« — ja, Morten, da skulde jeg have ventet og biet paa Dig og været glad for hver Dag, der gik til Ende, fordi den Dag bragte mig Dig nærmere. Men i Stedet for et saadant Ord lod Du mig rejse. Med 200 Rigsdaler troede Du, at I kunde betale den fattige, svenske Pige for hendes Kærlighed og Haab om Lykke. Langt borte fra ham, hun havde kær, maatte hun føde sin Søn og i lange, tunge Aar lide Fattigdom og Savn med ham. Der gik ikke en Dag, uden jeg ventede Hilsen og Bud fra Dig, og naar Dagen led til Ende, uden at det kom, saa satte jeg Haabet til den næste. Saadan gik mit fattige Liv, til Moder døde, og jeg nu ikke en Gang ejede et Hjem mere.

Saa var det, jeg vendte tilbage til Jer igen. Uden Dig syntes jeg alligevel ikke, jeg kunde leve. — Du var da bleven gift med en Pige af Din egen Stand, og jeg fik da Gaaden løst, hvorfor Du aldrig havde skikket Bud eller Brev til mig. Aa, Morten, at Du den Gang kunde

glemme mig saa hurtig, det har jeg aldrig kunnet forstaa, for Du var jo hverken ond eller styg af Sind.«

»Villig vil jeg indrømme, at jeg har fejlet og inte været, som jeg skulde imod Dig. Men Du maa da ogsaa tage i Betragtning, hvordan jeg var stedt overfor de gamle. Det var jo dem, der ordnede det hele, og saa var jeg jo heller ikke stort andet end en Dreng den Gang.«

»Aa, Morten, Du gav Løfter nok som en Mand; men at Du senere handlede som en umyndiggjort Dreng, det er sandt. For Resten var Du dog ikke mere Dreng, end at Du et halvt Aar efter holdt Bryllup med Ane Kirstine.«

»Ja, Gud bedre for et Liv, det blev. Hvis Du tror, jeg fandt Fryd og Glæde ved hendes Side, saa tager Du fejl. Men det behøver jeg nu ikke at fortælle Dig, for det ved Du godt, Lone, at hun og jeg passede ikke til at gaa i Spænd sammen.«

»Nej, det var næsten ogsaa noget af det haardeste for mig, da jeg saa', hvordan Sagerne stod mellem Jer, og hvad for et usselt Menne-ske Du var blevet til.

Da det saa endelig kom dertil, at selv Dine egne Forældre ikke vilde have noget med Dig at gøre, og Du knapt havde andet end Lade-

gaarden tilbage, — ja — saa var det jo, jeg fik mandet Dig lidt op; — naa, det vil vi nu ikke snakke om, Du havde maaske nok bjerget Dig uden mig, — men vist er det, at først fra den Dag fik Lone noget Værd for Dig. Og nu, Morten, synes jeg, det gaar saa godt; vi er rigtig to gode, gamle Venner, som jeg tror staar sig bedst ved at lade det gaa i sin gamle Gænge. Hvem ved, om det var godt, om vi kom sammen, — man kunde jo, hvad man kalder, tabe Indflydelsen over hinanden, naar man kom hinanden for nær ind paa Livet.

Næ, Morten, der er noget andet, jeg har tænkt mig, og som jeg vil høre Din Mening om. Jeg har nemlig spekuleret ud, at jeg vil sætte som Betingelse for Salget, at de skal give mig en Plads i Stiftelsen. Der er jo altid paa saadant et Sted Brug for en Portnerske og en, som kan yde alle disse Damer, som kommer til at bo der, en Haandsrækning. Kan jeg nu faa fri Bolig og saa megen Løn, at jeg enlige Menneske kan leve, saa har jeg jo en pæn lille Skilling at sætte i Sparekassen, som en Gang kan komme vor Johan tilgode, naar jeg er død og borte. —

Naa, Morten, hvad synes Du saa om det?«

»Hm — ja, Lone, naar Du aldrig vil høre snakke om mig og mit gamle Forslag, saa sy-

nes jeg ligesom Du, at det kunde være godt for Dig at faa det lavet paa den Maade.«

Lone saa' paa ham fra Siden, og der gled en Skygge af Skuffelse over hendes Ansigt, for saa let havde hun da ikke troet, han var gaaet ind paa hendes Plan. — Hun sukkede, idet hun sagde:

»Saa bliver det ved det! Naar de store Her-
rer nu kommer igen for at faa mit endelige
Svar, saa siger jeg det, som vi nu er blevet
enige om.«

»Gør som Du selv synes, Lone!«

Der glimtede et lunt Blink i Mortens Øjne,
da han lidt efter rejste sig for at tage Afsked.

Lidt efter sad Lone nede paa Højen ved
Piletræet.

Hun viskede et Par Taarer bort, som lang-
somt kom glidende ned over de runde Kinder.

Vinden tog i Pilegrenene — op og ned —
op og ned, løftedes de.

I Dag havde hun givet sig, havde han blot
blevet ved at gaa paa! For der var da Grænse
for hendes Standhaftighed, — Morten havde jo
staaet sin Prøve, nu turde hun slaa til!

Og saa opgav han Fæstningen, ligesom
den var ved at overgive sig! — Nej, en svajende
Kvist ligesom Pilegrenen der, var han! —

*

*

*

Og dog var det med et tungt Hjerte, Morten denne Aften kørte fra Lone.

Aldrig syntes han, hun havde staaet ham saa fjernt som nu

Da hun udviklede sine Fremtidsudsigter for ham i den Plan, gik det pludselig op for ham, at handlede han nu ikke energisk paa en eller anden Maade, saa strøg den sidste Planke af den Bro, som skulde bære ham til hende, og derfor var det, han med et Stænk af Bitterhed gav det Udseende af, at han var enig med hende.

Men under alle disse triste Tanker var der dog en Ting, Morten ikke glemte at tage med i Betragtning, og det var Sladderen. I dette Tilfælde skulde den blive ham en trofast Forbunds-fælle, som trods det foragtelige, der klæber ved dette stygge Samfundsonde, som kan ligge og gro i en lille By som Andemad paa en ellers smuk og hyggelig lille Skovsø, dog paa sin Vis skulde udvirke langt mere end hans stilfærdige Bejlen i mange, lange Aar.

V.

Lone blev pludselig en kendt Personlighed i Byen. Folk saa med mer end almindelig Interesse paa Ejerinden af det lille beskedne

Hus, der laa paa den Grund, som skulde bære Byens Ry ud over det øvrige Land. Man gjorde ligefrem Valfarter kun for at tage Omgivelserne i Øjesyn. Og Lone, som forhen havde ført en stille, fredsommelig Tilværelse, blev nu Samtaleemnet i omtrent hvert et Hus i hele Byen. Og da det rygtedes, at hun mulig blev ansat som hæderlig Portnerske ved Stiftelsen, blev mangen Kop Kaffe drukket ved uendelig Debatteren om »Svenske Lones« Kvalifikationer til denne ansvarsfulde Post.

Et Par Dage efter at Morten havde faaet Lones Bestemmelse at vide, kom Brændevinsbrænder Fangel igen, men denne Gang alene. Han havde ladet Drejeren blive hjemme for ikke atter at risikere Forløbelser fra hans Side.

»Naa, lille Jomfru Lone, kan jeg saa faa hendes velovervejede Beslutning?« begyndte Fangel med sit største og bredeste Smil.

»Jo, nu tror jeg, jeg er kommet overens med mig selv,« sagde Lone.

»Vi er vel omtrent enige i Hovedsagen,« sagde Fangel, mens han smilte endnu huld-saligere, for han nærede en vis Frygt for, at Lone skulde have lagt nogle Hundrede paa Købesummen.

»Jeg har tænkt at lade det bero med de 5000, naar det kan blive paa den Betingelse, at jeg selv faar Bolig her i Stiftelsen — —«

»Jamen min gode Lone, det er saa sandelig — —«.

»Ja, jeg mente jo rigtignok som Portnerske,« tilføjede hun.

Fangel saa helt lettet ud og blev atter til et eneste stort Smil.

»Naa, det forandrer Sagen, ja, det kan der vist ikke være noget i Vejen for. Jeg skal selv foreslaa det i Byraadet, og saa skal Lone faa mit Svar. — Forresten, med min Anbefaling er det saa godt som sikkert.« Her slog Fangel sig med den ene Haand paa det brede Bryst, medens han holdt den anden beroligende udstrakt mod Lone.

»De er jo almindelig bekendt som en hæderlig og proper Pige, saa der kan efter al Rimelighed ikke være noget til Hinder for dette billige Forlangende,« tilføjede Fangel, idet han i sin fulde kommunale Værdighed sejlede ud af Døren, fulgt lige til Havelaagen af den nejende Lone.

Da Svaret kom, lød det bekræftende.

Lone modtog sin Udnævnelse med blandede Følelser, — og saa var den Sag afgjort.

Bygningen af Stiftelsen tog sin Begyndelse, og Lone fik foreløbig Lov til at blive boende i det lille Hus, da det laa saa meget ved en Side, at det ikke behøvede at fjernes, førend den store Bygning var færdig.

VI.

En Dag hen ad Sommeren, lige før der skulde holdes Rejsegilde paa Stiftelsen, var der et lille Eftermiddags-Kaffekalas hos Brændevinsbrænder Fangel.

Fruen var ved at skænke den anden Kop rundt, da Drejer Krusmanns Kone kom dumpende ind.

Hun hørte ikke til de indbudne, og derfor var Modtagelsen lidt stram fra Værtindens Side, som netop i Dag havde fine fremmede i Byfogedfruen, Provstefruen og nogle Købmandsfruer.

Drejerens Kone var nemlig kun »Madam« og kom nok sammen med Fru Fangel saadan paa Tomandschaand; men da hun ikke kunde kaste Glans over Huset, blev hun aldrig indbudt sammen med de saakaldte »Fine«.

»Aa Gud, Fru Fangel, jeg kommer da vel ikke til Ulejlighed? Jeg vilde bare ind for at se, hvordan De havde det, for jeg skal sige Dem, jeg kommer lige fra vor gamle Veninde, Madam Christensen.«

»Hvad for en Madam Christensen?« spurgte Fru Fangel og lod, som denne Person stod saa langt ude i det fjerne, at hun aldeles ikke kunde finde hende i sin Erindring.

»I—i—, Jordemoderen, Madam Christen-

sen, som vi drak Kaffe hos i Forgaars,« busede Madam Krusmann lidt onskabsfuldt ud.

Fruerne vekslede nogle meget sigende Blikke med hinanden, mens Fru Fangel fik umaadelig travlt med Kopperne.

»Men nu skal De høre, hvorfor jeg egentlig kom herop, — ja, for Gud, De har da vel ikke allerede hørt det?« vedblev den lille Drejer-Madam, mens hun løste Hattebaandene og lod dem flagre bagud, idet hun satte sig til Rette med den Kop Kaffe, Fru Fangel adskilligt venligere bød hende.

»Nej, vi har slet intet hørt,« sagde et Par af Fruerne i Munden paa hinanden.

»Saa skal De ved den gode Gud ogsaa faa Skandalen; jeg har den fra Madam Christensen, og hun har faaet den fortalt fra hele tre Steder, saa sandt maa det være!«

»Hvad er der dog passeret, lille, rare Madam Krusmann?« spurgte Provstefruen, idet hun naadig slog hende paa Skulderen.

»Ja, har De hørt Magen? De kan tænke Dem til, at denne Svenske-Lone — Jomfru Lone — som vi havde begyndt at kalde hende, siden hun havde faaet sikkert Løfte om Portnerembedet i den ny Stiftelse, — hun er nok saadan, hvad man kalder »en værre En«.

»Hvad siger De, — er hun ikke noget agtværdigt Fruentimmer?« spurgte Byfogedfruen,

der nu lagde Sytøjet fra sig og rettede sig i Sædet med korslagte Arme og hæftede et strengt Blik paa Madam Krusmann.

»Aa nej, saa meget Jomfru skal hun, efter hvad der siges, ikke være, eftersom hun nok har et Barn og fremdeles holder Maskepi med en vis Hønsekræmmer ude fra Overdrevet. Han skal ogsaa være »en værre En«, for Jordermoderens Mand havde kørt med ham et Stykke ud over Landet forleden Dag, og da havde han ikke undset sig ved at kalde Stiftelsen en »Peberbøsse« og »Sladrekiste« — og Damerne, tænk Dem, han bevævnede dem »Fikkenikke-dukker« og fine »Fattiglemmer«! Jeg ved ikke, hvad Fruerne mener om den Konfekt? Og nu skulde saadan En maaske have sit Tilhold der inde i Stiftelsen hos denne — uf, ha! Jeg vil ikke ta' dette svenske Fruentimmers Navn i min Mund.«

»Hys—s—s — hun er da, Gud være lovet, ikke blevet Portnerske endnu,« sagde Byfogedfruen med beroligende Værdighed.

»Og hun skal saamænd heller ikke blive det,« forsikrede Fru Fangel, idet hun i overstrømmende Venlighed skænkede Madam Krusmann en tredje Kop Kaffe og samtidig lagde Mærke til, at hun sad med Overtøjet paa.

Og nu lagde de gode Fruer, sammen med Madam Krusmann, deres Hoveder i Blød for

at afværge denne frygtelige Ulykke, som truede med at snige sig ind i deres lille Samfund og ødelægge Stiftelsens Renommé, endnu før den rigtig var taget i Brug.

VII.

En Dag mod Slutningen af Sommeren, da Lone anede Fred og ingen Fare, fik hun atter Besøg af Udvalget, og denne Gang var endog baade Byfoged og Provst med. Alle disse Herrer traadte ind ad den lave Dør med meget alvorlige og dybsindige Miner.

Købesummen havde Lone faaet udbetalt, og den stod velforvaret i Banken, saa hun kunde ikke begribe, hvad de vilde, da hun nede fra Hønsehuset saa dem gaa ind ad hendes Dør.

»Maaske det er den højtidelige Udnævnelse til Portnerske,« tænkte hun, idet hun bad de høje Herrer om at sidde ned.

Fangel rømmede sig højtidelig og begyndte: »Ja — a — ser De, Lone, det er en meget delikat Sag, vi i Dag kommer for at berøre. Ja — om jeg saa maa sige, en højst ubehagelig.«

»Javist — javist, — i allerhøjeste Grad ubehagelig,« kvækkede Drejeren ildrød i Hovedet.

»Hm! Lad nu mig, Drejer,« sagde Fangel

og sendte den lille Fyr et Blik, som helt lod ham forsvinde bag Provstens brede Ryg.

»For at gaa lige til Sagen, Jomfru Lone, saa har vi — — «

»Jeg synes, denne Benævnelse ikke rigtig er paa sin Plads netop i dette Tilfælde,« afbrød Provsten.

»Nej, ganske vist, ganske vist, Hr. Provst, men det faldt mig nu saadan ud af Munden af gammel Vane.«

»Naa, gaa De kun videre, Fangel,« sagde Provsten, mens han højtidelig lænede sig tilbage i Stolen, der knagende gav sig under Vægten.

»For at sige det rent ud, Lone, vi kommunale Herrer er, grundet paa en vis Skrivelse, der er tilstillet os, kommet til at nære en — om jeg saa maa sige — berettiget Tvivl med Hensyn til hendes — hm — Værdighed.«

»Men Du milde Gud og fromme Skaber, hvad har jeg dog gjort?« udbrød Lone halv grædefærdig.

»Naa, naa, tag nu blot ikke saadan paa Vej, min gode Pige. Det er ikke noget, som bringer Dem i Strid med den borgerlige Lov,« beroligede Byfogden.

»Men saa meget mere med Moralen — Moralen, siger jeg,« fik Drejeren Lejlighed til ivrig at indskyde.

»Kort og godt, Lone! Vi har hørt, at hun har et Barn, hvilket jo ikke godt kan forenes med hendes Stilling som Jomfru og Portnerske her i Stiftelsen, hvor hun dog paa en Maade skal høre til den daglige Omgang med Byens hæderlige Kvinder,« tog Fangel fat igen.

»Aa, Gud være lovet, er det ikke andet,« sagde Lone og drog et Lettelsens Suk. :

Men nu rejste Provsten sig i hele sin højærværdige Vælde og sagde højt, med Eftertryk paa hvert Ord:

»Kvinde dog, regner De Skørlevnet for rene Bagateller? — Ja, saa maa det sandelig i mere end én Henseende staa slet til med Dem. — Og saa kan det jo ogsaa forklares, at De ikke undser Dem for at pleje Omgang med denne Hønsekræmmer, der nok efter Sigende stadig holder til her. Naa, Gud være lovet, at vi fik Øjnene opladt i Tide, inden vi var kommet til at nære denne Slange ved vor Barm.«

»Ja, vi vil ikke nægte, dersom vi havde vidst, hvem vi i Dem havde for os, — saa var vel næppe denne Handel kommet i Stand,« faldt Fangel atter ind.

»Og Skandalen, mine Herrer, Skandalen, der var kommet over Byraadet, den maa vi ikke glemme at tage i Betragtning,« peb den lille Drejer og kroede sig.

Men nu blev Lone vred for Alvor. Hun

havde ladet dem tale ud uden at modsige dem, — nu kunde hun ikke styre sig længer. Hun knyttede Hænderne, traadte lige hen til Drejeren og sagde:

»Naa, saa han der vil ogsaa være med til at rakke mig til, saadan en Svinetamp, der ikke undsaa sig ved at holde Gilde den Dag, han udbetalte den sidste Skilling for Tøsen, han har med tyske Anna i Baggade. — — — Og han der,« — hun pegede paa Fangel — »han har nok rent glemt det store Hastværk, der pludselig blev med at faa Bryllup med Jacob Olsens Enke. I kunde saamænd gerne ha' ventet og taget Barselgildet med! Men saadan gaar det, bare man har Pengeposen fuld, saa er der intet i Vejen for at faa Brylluppet til at dække over Skammen, — — jo—o, Gud bevares, saa kan man sagtens være hæderlig og spille første Violin i Byen!«

Drejeren havde foreløbig faaet nok; han listede hen imod Døren og gled stille ud af den. Og Fangel, han havde Møje med at skjule sit Raseri. — Han kunde have slaaet Lone, rent maset hende, fordi hun her i disse fine Herrers Paahør rippede op i gamle Sager, som mange Aars Glemsel var drysset over. Men Lone var ikke færdig endnu, hun vedblev:

»Jeg blander mig ikke i Jeres Affærer, — og havde I været kloge, saa skulde I heller

ikke have blandet Jer i mine, — for bange for Jer, det er jeg ikke! Derfor vil jeg ogsaa sige Jer alle sammen, at er der noget i Verden, jeg er stolt over, saa er det over min Dreng. Havde I blot tilnærmelsesvis en Søn, der var saa klog og dygtig som han, saa havde I noget at blære Jer af. Han gaar paa den store tekniske Læreanstalt inde i København og bliver rost for sin Dygtighed af alle hans Lærere. Han skal nok drive det til noget her i Verden — om det nu ikke bliver til Præst eller Byfoged eller — her saa hun haanlig paa Fangel — »Brændevinsbrænder, saa skal han nok klare sig alligevel, tænker jeg. — Og hvad hans Fa'r angaar, da er han lige saa god som hver en af Jer, — og jeg kan gifte mig med ham, hvad Dag jeg selv vil.

Men ellers, hvad »hæderlig« angaar, ja, saa mærker jeg, der er mange Grader paa den Vare, i det Mindste efter Jeres Begreber.«

Nu syntes Fangel, det kunde være nok. Han rejste sig højrød i Hovedet af afmægtigt Raseri.

»Skam Dem, De er et slet Menneske, som ikke alene er skrøbelig i Kødets, men ogsaa i Tungen.« Det var Provsten, som rykkede Fangel til Undsætning.

»Aa, Tungen synes jeg saagu' er redbon nok,« indskød Fangel, idet han gik mod Døren, — og de andre fulgte hans Eksempel.

Da de var gaaede, sank Lone ned paa en Stol, lagde Hovedet i Hænderne, mens hun græd og virrede med det i den største Sorg over den Tort, der var overgaaet hende.

»Hun skulde saamænd ikke tigge dem om noget, — nej, ikke for alt i Verden vilde hun være i denne Stiftelse, — for var der noget paa Jorden hun hadede, saa var det den; — den var jo Skyld i al hendes Ulykke! — Blot hun kunde komme herfra saa hurtig som mulig. Synet af disse røde Mure, som havde rejst sig udenfor hendes Vinduer, bragte hende næsten helt fra Koncepterne. — Et Lyspunkt øjnede hun dog gennem al Elendigheden, — og det var slet ikke saa ringe, for nu kom hun pludselig til at huske paa, at det var den Dag, Morten plejede at komme fra København. — Aa, Gudskelov for ham, han vidste nok Raad!

Aldrig havde hun længtes efter ham som nu. — Godt var det da, de onde Mennesker ikke kunde tage ham og Drengen fra hende.

VIII.

At der var noget usædvanligt paa Færde, det kunde Morten straks se, da han den Dag traadte ind til Lone; hun var helt rødblisset i Ansigtet og Øjnene ganske ophovnede af Graad.

»Hvad er der dog i Vejen med Dig, Lone? Du ser jo ud, som Din Fæstemand var baade død og begravet — og her staar han jo lysprællende-levende for Dig.«

»Aa, Du snakker, Morten! Du kan tro, det er ikke Morskab altsammen, for her er meget, som trykker mig.

For en lille Stund siden er omtrent hele Byraadet gaaet ud af min Dør, og alle som med én Mund har de frakendt Lone baade Hæder og Ære.« — Her overvældede Graaden hende endnu en Gang, saa hun gispende maatte holde op.

»Det var da som Fa'en, hvad havde de Mennesker med Dig at gøre?« sagde Morten, idet han beroligende lagde Haanden paa hendes Skulder.

Og nu fortalte Lone under Suk og Snøften om alt, hvad der var foregaaet, mens Morten med et lunt Glimt i Øjet sad og lyttede til, som var han mindst ti Gange saa forurettet og opbragt som hun.

»Saa skulde da ogsaa — ja, jeg kunde fristes til at sige noget rigtig slemt — staa i de forrendte Byrødder! Tænke sig, at vrage et saadant Stadsfruentimmer som Dig, jeg tror, de er tossede. — Naa, heldigvis, der er da andre, der bedre forstaar at sætte Pris paa Dig, saa bryd Du dig bare ikke om, hvad det Rak siger.

— Og vil Du lyde mit Raad, saa skulde Du ikke blive hverken Dag eller Time længer under deres Tag. — Kom, nu skal jeg hjælpe Dig med at pakke sammen; jeg skal nok køre for Dig hen til et bedre Sted end dette.«

»Jamen Morten, jeg har jo selv tænkt paa at rejse herfra; men saadan lige flyve ud til Dig, det gaar da aldrig an.«

»Jo saamænd gør det saa. Vi kan lade Præsten lyse for os paa Søndag, og saa kan de snakke, hvem der vil.

Det er sandt, Lone, jeg havde jo nær glemt over denne Staahej at hilse Dig saa flittig fra vor Johan. Han bad mig sige, at han nu til Sommerferien saa gerne vilde bo hos os. Han trænger jo til at hvile sig lidt, den stakkels Dreng, saadan som han slider i det. Og kunde han nu bo en hel Maaned hos os to tilsammen — i Stedet for at skulle være lidt hos hver — og vi to kunde gøre det godt for ham, ja, saa synes jeg rigtignok, der ikke er noget at betænke sig paa, naar vi kan gøre Drengen saa glad ved det.«

»Naa ja, ja, Morten, nu kan jeg vist heller ikke staa imod længer; saa i Guds Navn, lad os snart se at komme af Sted.«

»Se, det kalder jeg rask i Vendingen, — Du er spilleme et Stadsfruentimmer, Lone.« —

— Og nu fik de travlt. Hønsene blev sat

ind i Tremmekasserne, og Morten hev dem varlig op paa Vognen; men mest varlig tog han paa Lone, da han tilsidst hjalp hende op og stoppede Dækkenet godt omkring hende.

Med en Mine som en General efter et vundet Slag, tog han Tømmerne og slog et Knald, som gav Genlyd i hele Villakvarteret.

Men Stiftelsen med de høje, røde Mure stod igen paa Valpladsen som et Værn om Dyd og gode Sæder.

KRISIS.

GAMLE Jens Husmand laa og droges med Døden. Han klagede sig gudsjammerligt, saadan at hans Kone fandt, det var paa sin Plads at hente den gamle Spændebibel og læse nogle Kapitler for ham. —

Det gik kun besværligt og smaat for Ellen Huskone; hvor meget hun end anstrængte sig, saa kunde hun dog ikke læse højere, end Jens jamrede sig.

»Jens, — — Jens, Du kunde dog gjerne gi' Dig lidt mere mineserlig, bare saadan, at Du kunde høre lidt af Guds Ord, — — — Du kan saamænd nok trænge til det, dit stakkels Skrog — — — Saa, saa, hør nu, —« og Ellen kilede paa igen om »Bespisningen af de 5000«.

Jens stønnede videre, men lidt efter lidt blev han roligere, og til sidst var det kun nogle dybe Suk, der forraadte, at han just ikke havde det helt godt.

»Ellen, — — jeg tror snart, ded æ paa det

sidste med mig. — Tak for Du vil gi' mig et Guds Ord med paa Vejen, — — jeg har rigtig nok inte hørt ret meget af det, men li'e godt tror jeg, det har gjort mig godt, for Kolden hun drog li' som lidt ner a' Benene til nu. — Hvad var 'et Du læste om, Ellen?»

»Det var om Bispningen af de 5000 i Ørkenen.«

»Aah — ja, ja, det var 'et jo osse, jeg syntes jo nok, det var noget om Fisk. — — Hør, Ellen, det kunde nu inte være saa galt, at faa en Mundsmag Fiskespise? Hvis Du lod Tøsen rende over til Lars Fisker, kunde det jo hænds, han havde lidt Torsk eller Flynder i Hyttefadet. — Aa ja, ja, det var nu li'e godt mærkeligt med de Par Fisk, der kunde sla til til alle de mange Mennesker. — Tror Du, Mutter, de fik Kartøfler og Dyppelse til?«

Ellen slaar Bogen i og lægger den i Dragkisteskuften, som hun smælder haardt i.

»Du æ da osse en rigtig Ædedolk, Jens, inte saa snart har Du holdt op med at jamre Dig, før Du vil have noget i Skrutten, — og jeg, som troede, Du var saa klejn, at Du snart drog Pusten for sidste Gang. — Aah, Jens, Jens, Du æ osse saa farlig verdslig. Tænk dog paa, Du nu snart skal drage herfra og gaa bort til et Sted, hvor man inte tænker paa Æde og Drikke, men hvor man bliver som en Guds Engel, der inte har vort timelige Behov.«

»Tror Du, Ellen, at jeg gamle Skrog kan blive til saadan en rigtig gesvindt lille Engel?«

»Ja, hvorfor inte, — men der er vel forresten ogsaa nogle gamle satte Fyre af din Slags, saa om Du nu inte bli'r »saa gesvindt«, saa bli'r Du vel nok lidt luftig alligevel, — men Fisk med Katøfler og Dyppelse til, tror jeg nu inte, der vanker.«

Jens, der er ved at sove ind, folder Hænderne og siger:

»Mutter — jeg vilde nu li'e godt hellere være lidt mindre luftig og gesvindt, naar jeg kunde faa et godt Sulefad i Stedet.«

Om Natten blev det ringere og ringere med Jens. Ellen maatte op af Sengen og koge Salvie-the og lægge ham Krydderpose under Hjærtet.

»Mutter, Mutter, jeg døjer inte dette herre; av, av, hvor Kolden hun nu slider i mig igen, — aah, jeg sølle Skrog, bare jeg kunde slippe, aah, ja, ja, ja — — —«

»Hør, Mor, det lindede li' godt, da Du læste før, ta' og klem paa igen, kanske det saa kunde blive bedre.«

Ellen roder længe i Dragkisteskuffen, endelig finder hun et tyndt Hefte, som hun sætter sig med paa Sengekanten.

»Det bli'r nu inte om Bispisninger, Jens, saa faar Du saadanne forargelige Lyster, der inte passer sig for en Sjæl, der skal drage bort.

Dette hersens er Ligtalen, der blev holdt over vor gamle Præst i Høst, og da den nu saadan passer efter Lejligheden, saa kan Du jo glæde Dig over den en Gang til, Du syntes jo den var saa farlig køn den Gang, Du hørte den. — «Ellen læser højt og besværligt ligesom før. — Da hun omtrent er kommen midt i den, siger Jens grædende:

»Ellen, Du faar stoppe nu, — Sveden hagler saadan ner a' Ryggen paa mig — det er li'som jeg laa i min Grav; jeg ser saa tydelig baade Præst og Degn og Ligfølge, — ja, om det saa er Klokkerne, saa hører jeg dem med, — jeg bliver saa travrig i Sindet, Mor.«

Jens gisper og snøfter, mens Ellen lægger Ligtalen tilbage i Skuffen.

»Se saa, nu lettede det lidt igen, Kolden hun drager mig inte mere, — lad os nu snakke lidt om, hvordan Du kommer til at sidde i'et, naar jeg er væk. — Huset, synes jeg nu, Du inte skulde gøre noget ved indvendig, den Malen og Tapeseren Du taler om i Øverstestuen, den kan Du godt spare, — men lidt Tækning over Staldlængen kunde nok gøres nødig. — Saa er der et Par Læs Møg, der kan sælles; jeg har talt med Morten Jensen om'et, saa han vil nok købe dem, og de Penge er det nok bedst, Du sætter paa Bogen ved de andre. Hvis Du synes som saa, at Du vil gifte Dig igen, saa har jeg

snakket med Jørgen Jeppesen om 'et, og han er ikke uvillig til at gaa som Mand herind i Huset, naar han kan fortsætte med Svinedriften — for den vilde han ikke, som han sa', opgive for Kællingens Skyld; men Du er jo helt fagmæssig paa de Dele, saa paa det kommer 'et da inte til at staa, og saa kan I jo sagtens blive enige om Resten. — Du véd jo nok, han har nogle Skillinger, hvor mange, har jeg nu inte kunnet faa ud a' ham, men han har jo altid været paapasselig, saa det æ' vel inte saa helt lidt. — Aa, ja, ja, nu kommer Kolden igen, hjælp mig lidt over Ende, saa gaar 'et kanske lidt bedre. — Der er nu Begravelsen; her behøver jo inte at være stort Gilde, men saadan lidt Beværtning i Ordentlighed kommer Du jo til at sørge for. Gammel fransk Vin til Fruentømmerne og Kransepigerne og ellers Snaps og Øl til Mandfolkene. En gammel Romer til dem, der bær, er kanske heller ikke af Vejen. — Og saa, Mutter, er 'et vel bedst, Du slagter den ene af Grisene for at faa nogle ferske Sulevarer, — saadan lidt Flæskesteg og Pressesylte er jo alt nok, — ja, saamæn er 'et saa! — — — Nu kommer hun igen, den rivendes Kolde, — nej, nej, jeg føler det saa grandt, jeg gør 'et ikke længe, aah, hvor jeg dog æ mat og træt, Du kan saamænd gjerne ta' Ligklæderne frem med det samme, Mor.«

Jens stønner og jamrer sig og lægger sig tilbage i Puderne. Lidt efter siger han svagt og stødvis:

»Ellen — — jeg synes nu — Du skulde la' — Grisen slagte i Morgen, — — det bli'r ellers saa farlig — meget for Dig — paa én Gang —«

»Ja, Far, naar Du synes, det er saa nær ved 'et med Dig, saa er det vel bedst, jeg lægger under Bryggerkedlen for at ha' Vandet parat til at skolde Grisen i.«

— — — — —
Næste Dag blev Grisen slagtet. — Ellen og en anden Kone havde voldsomt travlt, saa Jens maatte ligge ene, overladt til »Kolden« og sine egne Betragtninger, og disse var just ikke lystelige. — Der var saamænd Anledning nok for ham til at sukke og atter sukke. Det var nu ikke saadan sin lige Sag at ligge og høre paa Grisen, der skreg, som den havde en Kniv i Halsen, — hvilket den jo ogsaa havde — men det, at tænke sig, hvorfor de slagtede Grisen, ja, det var dog, hvor rolig han end syntes at være — det allerværste. Ikke det, at han skulde dø — for Herregud, den Vej skal vi jo alle, og han var jo 72, saa paa Alderen var der ikke noget at klage. Ellen var jo nok noget yngre — hele 15 Aar, men hvad, hun sad jo ganske godt i det, og naar hun og

Jørgen Jeppesen, der var en yngre, kraftig Mand i sin bedste Alder, slog deres Huse og Skillinger sammen, kunde de saamænd i mange Aar sidde og ha' det rigtig godt. — Men der var nu denne Skrigen fra Grisen, der mindede ham saa levende om de Gange om Aaret, der plejede at være hele Festdage, — for saadan Pølse, som vor Mor kunde lave, ja, det var der vist ingen, der gjorde hende efter, — ikke at tale om den Pressesylte, uh! — hans Tænder løb helt i Vand bare ved Tanken — og saa sikken Svinerygsuppe de fik, den var krabat, — Kors, hvor kunde den varme et gammelt Skrog op. Naar han tænkte paa alle de Gange, han var kommen ind og havde sat sig paa Bænken for Bordenden og langet til Fadet, som vor Mor dampende satte frem! — Alt dette skulde nu de andre sidde og fylde i sig — og han, for hvem Grisen var slagtet, skulde ligge stiv og kold i Kisten — hu, ha! det var næsten lige drøjt nok. — Men død var han da heller ikke endnu. Kunde han bare være bekendt at tænke paa at leve, — ja, saa havde han forresten, naar han skulde være rigtig ærlig, mest Lyst til det. — Men hvad vilde Ellen sige, om han nu narrede hende og kom sig? Han, som selv havde faaet hende til at slagte Grisen og havde saadan halvt om halvt ordnet det med Jørgen Jeppesen? Aah, den Pressesylte

og Svinerygsuppe! det var ogsaa deres Skyld, at han levede op igen, for om han saa tænkte nok saa kontrarig, saa kunde han dog ikke faa dem ud af Tankerne.

Da Ellen lidt hen ad Formiddagen stak Hovedet ind ad Døren, laa Jens og mimrede med Munden, som om han var midt i et Maaltid.

»Naa, hvordan gaar 'et, Jens?«

»Jo, ellers Tak, det gaar helt godt, Mutter«. — Her standsede Jens, for han saa, at Ellen saa saa løjerligt paa ham. — »Ja, jeg mener, Kolden hun dra'er inte saa haardt i mig for Øjeblikket — — og,« føjede han lidt nølende til, — — »hun har været helt mineserlig i de sidste Par Timerstid.«

Ellen gik uvilkaarlig hen og lagde Lig-tøjet, som hun havde taget frem, ned i Skuffen igen.«

»Hør, Ellen, det er li'som jeg trænger til noget; jeg tror næsten, det kunde gøre godt at faa lidt Mad.«

»Her er lidt mere Salviethe i Potten, som staar i Kakkelovnen, nu skal jeg skænke Dig en Kop,« sagde Ellen, idet hun tog Kopperne frem.

»Nej Tak, Ellen, jeg tror, det maa være lidt mere solidt, — for jeg skal sige Dig, da jeg hørte Grisen skrige, saa fik jeg saadan urimelig Lyst til Svinerygsuppe, — — — der

er jo ingen, der kan lave den saadan til, som Du — — og som den kan varme, aah, ja, ja, hvor den vilde gøre mig godt. — Ellen, tror Du ikke, — Du kunde opfylde denne min sidste Bøn — og lave mig lidt Svinerygsuppe?»

»Ja, tænkte jeg det ikke nok, det var bare skinbarlig Humbug med Dig, Jens. — Jo, vel skal Du faa Suppe, men la' saa vær og skav Dig og snak om »den sidste Bøn«, for nu ser jeg, at om Du laa og havde draget det sidste Suk, saa vilde Du leve op igen, naar bare nogen raabte et Par Ord om Mad til Dig eller vor Gris begyndte at skrige. — Men det siger jeg Dig, at det skammeligste er, at Du har faaet mig til at slagte Grisen en hel Maaned før end den var tjenlig; den vilde dog ha' blevet en halv Snes Pund vægtigere, om den havde faaet Lov til at gaa.«

Ellen var vred, da hun svingede ud ad Døren, mens Jens jamrende raabte:

»Ja, men je ka' nu li' godt inte gøre ved 'et, Mor!«

Et Par Dage efter at Jens havde faaet Suppen, erklærede han, at han nok kunde sidde lidt op.

Og da Pølserne og Pressesylten var forbi, var ogsaa Jens helt kommet sig. — Hvor længe han gør'et, véd jeg ikke, men han ser for den Sags Skyld nok ud til ikke at gøre Ellen til Enke de første ti Aar.

KANEFARTEN.

DET var en bidende kold Vinterdag i Februar.

Vinden fo'r hylende omkring Skovløberhuset, og Sneen, der faldt tæt og fint, sneg sig gennem Sprækkerne og lagde sig som et tyndt Slør baade i Vinduskarme og ude paa Forstuegulvet.

Inde i Stuen var der lunt og godt. Ilden knitrede lystig i Kakkellovnen, og Kedlen snurrede sin egen kendte Melodi, mens Maren Skovløbers stablede Brændestykkerne op bag Ovn.

Henne for Enden af Langbordet sad Datteren, en ung Pige paa vel 19 Aar. Hendes kønne Ansigt, omgivet af et stort, kruset, rødbrunt Haar, var bøjet helt ned over Sytøjet. Arbejdet gik kun langsomt, og en lydelig Snøften hørtes en Gang imellem.

Inger Marie var bedrøvet, — saadan mer end almindelig fortabt i Skæbnens Tilskikkelse,

der i dette Tilfælde var dalet ned over hende som et moderligt Forbud.

»Jeg synes, Du er for stor til at sidde og flæbe over den sølle Kanefart,« kom det fra Moderen henne ved Kakkelovnen.

»Det er slet ingen »sølle« Kanetur! Det er lige akkurat den bedste Fornøjelse, der bydes paa hele Vinteren. — Der skal være 16 Herrer — og Kaffen skal drikkes i Nykro, — Musikken skal køre i Spidsen, — — og saa skal der danses i Forsamlingshuset, — — — 6 store Lagkager er bestilt inde fra Byen, — det er Damerne, som gi'r dem, — — Herrerne skal gi' Punsch og Kaffen, — — — aa jeg, som sæl har gi'et 50 Øre til Kagerne ligesom de andre Piger, — — — og saa vil du ha', jeg skal sidde her og glo, mens de andre morer sig — — —«

Hele dette Perspektiv, som blev fremstillet med hulkende Kluk, overvældede nu i den Grad Inger Marie, at hun kastede Sytøjet fra sig, lagde Hovedet ned paa Armene og tud-brølede.

»Jeg synes, Du skulde skamme dig, Tøs,« kom det tørt henne fra Moderen.

»Ja, Du har let nok for at snakke, det er jo inte dig, det gælder. — Havde det været Gammelmands-Parrebal, saa skulde vi ha' set til, hvor travlt Du havde faaet. — Men nu,

det bare er vi unge, der vil more os lidt, saa kan det naturligvis for aldrig det gaa an. — Men denne Gang la'r jeg mig nu ikke kue til at blive hjemme, det siger jeg dig!«

»Saa Du er opsternasig. Ser man det! — Jeg, din Mor, skal kanske herefter inte ha' et Ord mere at sige. — Ja, ja, det er godt, man ved det.« — Maren Skovløbers havde nu rejst sig og stod med Hænderne i Siden foran Datteren.

»Jo, Mor, — Du maa ha' ligesaa meget at sige, som Du vil, naar bare Du vil gi' mig Lov til at tage med paa denne Kanefart. — Jeg er buden til at køre i Kane sammen med Skovfogdens Anna. Naar hun kan faa Lov, saa synes jeg ikke, Du behøvede at komme med Indvendinger?«

»Saa skal vel Forstassistent Holm staa bag paa, kan jeg tænke?«

»Det skal han vel, siden det er ham, der har bedt baade Anna og mig om at maatte køre for os.«

»Naa, saadan skal den skære. Ja, tænkte jeg det inte nok, der var noget gedulgt ved'et. — Nu skal jeg sige dig, Inger Marie, hvorfor jeg inte vil ha', Du skal med paa denne Kane-fart. Skovfogedmadammen, hun sagde til mig forleden Dag, da jeg var deromme, at hun var saa glad for, at Anna og Holm havde et godt

Øje til hinanden. Holm var jo et flinkt Menneske, som snart kunde vente at faa Embede, — og naar nu bare ingen vilde lægge sig imellem, saa blev det nok inden ret længe til Forlovelse. — — Se med det »at lægge sig imellem«, det forstod jeg jo nok skulde være en til dig, for Folk har jo allerede begyndt at snakke om dig og Holm. — Hvis Du derfor vil lyde mit Raad, saa bliv hjemme og lad Anna og Holm køre sammen; — for det, man vinder ved at gøre en anden Sorg, er der nu ingen Velsignelse ved.«

»Jamen, Holm bryder sig slet ikke om Anna, Mor, og Anna har selv sagt mig, at hun bryder sig ikke om at være Skovfogedkone. — Nej, hun har sine Øjne andre Steder henne, — men hvem det er til, har jeg lovet ikke at sige til nogen —«

»Jo, Du snakker godt nok for din syge Moster. Men denne Gang bliver det nu, som jeg har sagt alligevel. Det passer sig inte for os at lægge os ud med Skovfogdens. Vi maa jo immer huske paa, at vi kun er Smaafolk, Inger Marie.«

For at afbryde al videre Forhandling greb Maren den store tomme Tørvekurv og svingede i en Fart ud af Døren.

Inger Marie sad lidt og sundede sig efter

denne sidste Udtalelse, der jo i Tydelighed ikke lod noget tilbage at ønske.

Saa med ét knyttede hun trodsig Hænderne, rejste sig op og kylede Sytøjet hen ad Bænken.

»Nu kan det enten briste eller bære. — Jeg ta'r med, enten saa Mor piber eller synger. Far holder med mig, det ved jeg, for han kan godt lide Holm. Anna gaar jeg ikke i Bedene, — — og han — han vil ikke danse med andre end mig, det har han selv sagt. Lovet at tage med, har jeg, — og holde, hvad man lover, det skal man da.«

Hun smuttede ind i Kammeret ved Siden af. Stadsen laa parat. Længe varede det derfor ikke, førend en væver Skikkelse smuttede ud af Bagdøren og skyndsomst forsvandt gennem Haven ind i Skoven, hvor den i strakt Løb satte afsted om bag Bakken, ned mod Skovfogedstedet.

Da Maren Skovløbers stak Næsen uden for Døren, kom der netop et Vindpust og førte en Ladning Sne lige i Ansigtet paa hende.

»Hov, hov,« sagde hun og drejede i en Fart den brede Ende af sin trivelige Person mod Uvejret. Godt var'et da, hun havde været standhaftig overfor Pigebarnet derinde. Det var jo ikke Vejr til at jage en Hund ud i. »Hvad lignede det ogsaa at holde Kanefart i

saadant Fygevejr. Nej, takke sin Gud, at man kunde faa Lov til at holde sig inden Døre, det passede sig bedre.« — Hun bandt Uldtørklædet tættere om sig og stak sindig i Træskoene, som stod indenfor Døren.

»Hun orer nok bøst fra Sydvest i Dag, mærker jeg. Det er nok bedst at holde Smaakretturet inde. — Put — put — put — put — — pu—u—ut,« kaldte hun. Hønsene kom flyvende omkring fra Krogene, hvor de havde søgt Læ, og fulgte hende lige i Hælene om til Bryggersdøren, hvor de graadig huggede i sig af den varme Æde, Maren hentede inde fra Køkkenet.

»Æ du der Sidse Liggehøne — kom du kun, Putten. Lidt Ekstrafoer faar jeg vel spendere paa dig. — Nej, se nu til det Skab, om de kan nære sig.« — Maren gennede Liggehønen, som skrukkende fo'r om, ind i Bryggerset, hvor den fik sit eget Ædetrug. Selv stillede hun sig i Døren for at holde Hanen og alle hans Madammer fra hende. De følte det nemlig som en stiltiende Overenskomst, at hun skulde nøfles.

Sidse var bleven mæt og fo'r nu med et vældigt Rabalder rundt i Gaarden, ivrig forfulgt af hele Flokken. Maren maatte igen rykke til Undsætning og fik hende da ogsaa lykkelig og vel ind i Huggehuset, i hvis mør-

keste Krog hun havde sin Rede listig gemt under noget Skrammel. Men Maren vidste nok, hun laa paa 11 Æg, og at hun om 14 Dage vilde stille med ligesaa mange Kyllinger, for Sidse var paalidelig baade som Gøre- og Liggehøne. — »Se, det kan nu gi' en pæn lille Skilling til Pinsedag, naar Tøsen skal ha' ny Sommerstads,« tænkte Maren.

»Put — put — put,« kaldte hun igen. Og med Flokken efter sig gik hun ind i den indhegnede Hønsegaard, lukkede HønsehUSDøren op og henstillede det nu til dem selv, om de vilde søge ind i Huset eller sjaske om i Sneen i Hønsegaarden.

»Ork ja, — om ellers alt gik godt og vel, saa tegnede det fra alle Sider til et pænt lille Overskud i Aar. Inger Marie skulde saamænd ikke faa Grund til at beklage sig. Hun var jo deres eneste, — og den lyse Sommerkjole, som hun ønskede sig, den skulde hun ogsaa faa til Grundlovsfesten. Der kunde hun danse og mere sig saa meget hun vilde, for der behøvede hun da ikke at gaa Skovfogedmadammen i Vejen.

Det Overskud, Maren her tænkte paa, var Smaagrisene. Soen, som hun nu skulde overat fodre, gik jo paa »faldende Fode«. Regningen var lige ved at være ude, og hver Dag kunde de vente Smaakravlet. Men endnu

havde den da inte begyndt at samle til Leje, saa denne Dag gik vel med.

Det var lige netop at »Gine« gad rejse sig for at gaa hen til Ædetruget. Da hun var naaet saa langt, vendte hun venskabelig Siden til for at blive kløet af Maren, saadan som det nu en Gang var Skik og Brug, naar hun gik i disse velsignede Omstændigheder.

»Æ't inte det jeg siger, Gine, du æ lige saa klog som et Menneske. Du ved nok, a man skal gøre a dig, naar du laver til Barsel. Lad mig nu se, du møder med et kønt Tal denne Gang og opfører dig ordentlig og inte æder Afkommet, hvis du skulde komme bag paa os.«

»Øf, øf,« svarede Gine, mens hun løftede Hovedet og smaskende gloede op paa Maren.

Nu lød der Kaneklokker inde fra Skoven. Maren maatte hen og kigge ud.

»Hvem mon det kan være i dette Fygevejr? I—i, Jøs! Det var Mads Nilen fra Springforbi. Der skulde da vel aldrig staa noget paa?« Maren maatte trods Snedriverne helt ned til Vejen.

Mads holdt an og fik raabt til hende, om hun ikke kunde skynde sig ned paa Gaarden, for Sofie var bleven daarlig. Om en Time kunde han være igen med Jordemoderen! — — Og væk var han.

Maren skyndte sig ind.

»Aa Gud, aa Gud, — at det var saa nær! Ja, hvad æ dog vi Mennesker, naar vor Time æ der? Det plejede at være saa drøjt og langvarigt for Sofie.

»Inger Marie, Du faar fly mig den blaa Uldgarnskjole og et af de nye Bomuldsforklæder, for jeg maa afsted ned til Mads Nilens. — Sofie er bleven daarlig.« Maren raabte det ind fra Køkkenet, hvor hun allerede stod i Særkermer og vaskede sig.

Der kom intet Svar.

Maren hørte til det Folkefærd, som var lidt hastig af sig.

»Saa skulde Du da osse ske en Ulykke, Tøs! Kan Du inte svare, naar jeg snakker til dig.« Maren lindede paa Døren og viste et rødt blussende Ansigt, hvoraf Sæbevandet drev.

Stuen var tom.

»Inger Marie, æ Du derinde, saa skal Du komme — men helst lidt villig, for jeg skal bort.« — Maren var kommen helt hen til Kammerdøren og kiggede ind. Ogsaa her var tomt. — »Skulde Tøsen være rendt?« Det kunde se ud til lidt af hvert. Her laa hendes gamle Kjole og Forklæde, og ved nøjere at efterse Klædeskabet var baade Kjole og Hat væk.

Maren stod og saa sig omkring. Inger Marie var og blev borte. Dette Tegn paa Op-

rør var ved at gøre det rent af med hende. Sagte lod hun sig glide ned paa Stolen ved Sengen, foldede Hænderne i Skødet og saa helt opgiven ud. Hun havde den tydeligste Følelse af, at hun nu havde tabt Myndigheden over sit eget Barn. I Ærgrelsen herover begyndte det saa smaat at dæmre for hende, at det var hendes egen Skyld. For Herregud, hvad Mening var der nu i at nægte hende den Fornøjelse. Selv havde hun da ogsaa været ung en Gang, — og naar hun skulde være ærlig, havde hun ikke været den ringeste til at gantes. — — Men det var jo li'egodt i den bedste Hensigt, hun havde nægtet hende denne Kane-fart. Hvad vilde vel denne Holm andet end gøre Nar af Inger Marie. En simpel Skovløberdatter var det ikke hans Mening at indlade sig i hæderligt Alvor med. Være Nar, fordi man saa lidt godt ud, det skulde dog hendes Datter være for god til. — Havde jeg bare snakket lidt godt for hende i Stedet for at gi' haarde Ord, sluttede hun sin Tankegang.

Maren trippede lidt slukøret ud i Køkkenet, hvor hun stiltfærdig fuldendte sin Paaklædning.

Og hvad skulde hun nu selv gøre? Rende fra Huset og Soen, det var ogsaa sin Sag! — Hun var i to Sind. Paa den ene Side stod Pligten og Ansaret overfor Soen. Paa den

anden det Tillidshverv, Mads Nilen havde betroet hende ved selv at bede hende om at skynde sig ned til Konen. — Det var jo en af de Lejligheder, hun nødigt lod gaa fra sig. Saadan at være betroet at give Barselkonen og Madammen en Haandsrækning, høre Nyt friskt leveret til adskillige gode Kopper Kaffe og nyde ellers, hvad godt Huset formaar paa en Tid, hvor det ikke tages saa nøje. — Vægtskaalen hældede betydelig til at komme afsted.

Et Øjeblik slog det ned i hende, at det nok ikke var for Ingenting, at Inger Marie var sin Moders Datter.

Hun lagde sig ned foran Kakkelovnen og fyrede i. Naar Manden, Per Skovløber, kom hjem fra Udvisningen med Skovrideren, skulde der da være lunt og godt. Flæsket og Hvidkaalen satte hun i Jydepotten lige ved Kakkelovnen; saa kunde han nok selv finde paa at varme det.

Hun tog Kridtstumpen og skrev med store Bogstaver paa Bordet:

»Sofie Mads Niels laver til Barsel. Manden var her sæl og bad mig skynde mig derner. — Hos Gine er der ingen Faretegn.«

Maren laasede Døren og hængte Nøglen under Tagskægget. Nu skulde hun blot sætte Krogen paa Hønsesdøren, for at Mikkell ikke skulde lure hende.

Men Jøs, sikken et Jav og Spetakkel der lød fra Hønsegaarden! Mon Mikkell allerede havde været her? Alle Hønsene gav Hals og fo'r om, som var de besatte. Midt imellem dem sad en Hønsehøg. Den var slaaet ned paa en af de unge Høns og havde godt fat med Klørne, kunde blot ikke rigtig hæve sig tilvejs med Byttet. Da Maren kom, slap den Hønen og fløj til Side, men her tog den sig ikke i Agt for Staaltraadsgitteret, fik Klørne ind i det, saa den ikke kunde slippe løs. Tappert værgede den sig baade ved at hugge og baske med Vingerne. — Maren sagde bagefter: »Det var, som den Onde sæl glanede paa mig.« — Vist var det, denne lille Begivenhed førte store Begivenheder med sig.

Ved at kaste sit Forklæde over den fik hun befriet dens Klør fra Nættet. Den fangne Røver laa nu velforvaret indbunden i Forklædet. I en Fart fik hun lukket for Hønsene og gik nu ind i Huset med Fangsten.

Det var begyndt at mørkne. Maren maatte tænde Lampen for at finde noget til at gemme Fuglen i.

Den havde imidlertid set sit Snit til at arbejde sig fri, saa da Maren kom med den store Tørvekurv til at forvare den i, stillede den sig straks i Forsvarsstilling og huggede hende eftertrykkelig i Haanden.

»Av for den Lede, hvor det Skab kan hugge,« raabte Maren og tog i en Fart Haanden til sig.

I samme Nu fløj den med en Hvæsen omkring i Stuen, hvor den søgte en Udgang ved at baske mod Ruderne.

Nu var Maren bleven vred. Bevæbnet med en stor Riskost prøvede hun at slaa den ned mod Gulvet; men just at overgive sig godvillig var heller ikke Høgens Mening. Den besvarede Angrebet ved at hugge i Kosten, og da det ikke hjalp, fløj den atter rundt i Stuen, havnede paa Dragkisten mellem alle Kopperne, der med et vældigt Rabalder raslede ned til alle Sider. Lampen, som Maren netop af Forsigtighedshensyn havde sat herop, væltede lige ned i det knastørre Brænde ved Kakkellovnen. I faa Øjeblikke stod Pindebrændet i Flamme.

Maren fo'r ud i Bryggerset efter Vand. Det var til al Uheld bundfrosset. Nu var her ikke andet for hende at gøre, end at se at redde den Smule, hun i en Fart kunde overkomme. Først var der Kommodeskuffen med de rede Penge og Værdipapirerne. Det fik hun baaret ud i Haven; men da det var besørget, kunde hun heller ikke komme ind igen, for Ilden havde nu naaet Sengehimmelen, saa hele Stuen stod i lys Lue, og ude i Forstuen laa Fuglen med svedne Vinger og gispede i Dødsangst.

Den flagrede ud i Gaarden og sank hjælpeløs ned i en Snedrive.

»Jeg tror, du staar i Ledtog med den Onde sæl,« sagde Maren, da den lig et Spøgelse flagrede foran hende, udstødende hæse Skrig.

Maren vred sine Hænder og vidste ikke sine levende Raad.

»Aa Gud henne osse, sikken Elendighed. En Ulykke kommer sjælden alene! Aa, her staar jeg ene Fruentimmer midt i'et.«

»Jøs — Soen og Kreturet,« fo'r det pludselig igennem hende.

Lang Betænkningstid var der ikke. Ilden slog allerede ud af Vinduerne og slikkede op ad Straataget. I en Fart fik hun de to Køer løst og jaget ud i Skoven.

Men der laa Gine, tyk og buget i det inderligste Velvære og var ikke at formaa til at rejse sig.

Maren skramlede med Ædetruget. Det fik kun Gine til at løfte Hovedet og sige »øf, øf«. Hun var mæt og urokkelig.

Maren stod saa inderlig hjælpeløs. Her hjalp hverken haarde eller blide Ord. Ene slæbe den store, mægtige So ud, kunde hun jo ikke. Maren græd.

»Kom lille Gine, saa skal jeg løske dig.« Det plejede hun ellers aldrig at staa for, men i Dag gjorde heller ikke det Indtryk.

»Gine, nu brænder det snart over Hovedet paa os. — Faar jeg dig inte ud, er jeg det ulykkeligste Menneske paa denne Jord.« Mareren var nu helt henne ved hende og kløede af alle Kræfter langs de stride Børster paa Ryggen.

Gine gryntede velbehagelig og spjættede med det ene Bagben. Men rejse sig gjorde den ikke Mine til.

Imidlertid havde Ilden faaet godt fat i Taget, og Branden lyste nu vidt omkring. Folk begyndte at strømme til. Ogsaa de unge paa Kanefarten, der havde gjort Turen til Nykro og nu var paa Tilbagevejen gennem Skoven til Forsamlingshuset, havde bemærket Lysskæret og kørte efter det.

Skovfogdens Anna havde fundet sin Ven, den unge Møller Johansen fra Skovvang; i hans lille Spidsslæde var der kun Plads til én, derfor overlod hun med Glæde Inger Marie til Forstassistent Holm, — og han, den unge, raske Fyr, saa heller ikke ud til at være ked over, at hans ene Dame blev taget fra ham. Her i Skoven var der Læ for Stormen, og Sneen faldt blødt og lindt omkring dem. Musikken langt forud lød som jublende Sejrstoner over den stille Pagt, som her sluttedes mellem de to.

Og mens de kørte forbi Moser og Krat lød det: »Husker du, husker du!« Her var det,

deres unge Elskov var vokset frem ved de tilfældige Møder, naar Inger Marie blev sendt afsted med Mellemmaden til Faderen paa de forskellige Steder, Skovarbejdet førte ham. I de lange, lune Majdage havde hun tit givet ham en Haandsrækning inde paa Planteskolen, og i de svale Juniaftener havde hun, ofte stille og forventningsfuldt smuttet omkring nede i Ungskoven bag Bakken, hvor han plejede at komme. Der havde Elskoven, inderlig og bly udviklet sig imellem dem, — det var blevet til et af de Forhold, hvor intet blev krævet og intet lovet.

Inger Marie betroede nu Holm, hvor stygt hun havde baaret sig ad i Dag ved, trods sin Mors Forbud, alligevel at tage med paa denne Kanefart.

»Men hvorfor vilde dog din Mor nægte dig denne lille Fornøjelse?« spurgte Holm.

»Jo—o,« — kom det tøvende; »fordi Annas Mor havde ladet sig forstaa med overfor Mor, at jeg gjorde noget ondt, ved ikke at lade dig og Anna køre alene paa denne Kanetur. — Men da jeg vidste, at Anna havde sine Tanker andre Steder henne, saa tænkte jeg, at jeg gjorde ingen Synd, om jeg tog med.« —

»Jamen, dersom nu Anna havde haft det saaledes, at hun allerhelst vilde have kørt med mig, — hvad havde Du saa gjort?«

Inger Marie blev blussende rød.

»Hvorfor spørger Du mig om noget, jeg nødig vil svare paa?« kom det dæmpet.

»Jo, — svar mig nu ærligt, Inger Marie.«

»Jeg tror ganske sikkert, jeg havde vovet det alligevel, — ikke for at være ond imod Anna, — men fordi jeg slet ikke havde kunnet andet, — naar jeg vidste, Du skulde være med.«

»Gudskelov, at Du er den lille, ærlige Pige, som jeg tænkte. — Nu skal jeg ogsaa betro dig, at der er ingen i hele Verden, jeg hellere vil have i Kanen her, end netop dig.«

Han bøjede sig ned og kiggede ind i et Par brune, straalende Øjne, der uden Ord fortalte ham, at heller ikke hun ønskede andet end køre paa Langfart — om det saa var til Verdens Ende — med ham.

»Maa jeg saa faa min Kaneret, inden vi svinger ud af Skoven,« sagde Holm.

Et Par varme, bløde Læber var ikke sene til at møde hans.

»Nu skal jeg saamænd gladelig tage imod mine Stryg af Mor, naar jeg kommer hjem,« hviskede hun.

»Det er vist bedst vi stiller begge to til dem,« smilte han tilbage.

»Jamen, Mor er slem, naar hun bliver vred!«

»Aa, vi klarer det nok, naar jeg siger til

hende, at min lille Kæreste har hun snart ikke noget at sige over mere.«

»Vil Du sige det?«

»Ja, Du kan tro, jeg skal nok staa paa min Ret; — — Men hvad er det for et Lysskær?« De var naaede op paa en Bakke og kunde se helt ud af Skoven og fik nu pludselig Øje paa Ildebranden.

»Aa, Gud — det maa jo være Huset derhjemme, som brænder, — det kan ikke være andet efter Retningen. — Herregud — sikken Ulykke, — og der gaar Mor ene i det altsammen. Far er ikke en Gang hjemme — og jeg, som er rendt min Vej. — Bare dog Mor ikke er kommen noget til — for er hun det, saa har jeg alligevel købt Kaneturen for dyrt.«

»Naa, naa, lille Inger Marie, tro nu blot ikke det værste. Det er jo ikke Nat, saa Ilden kan ikke have overrasket hende. Kender jeg din Mor ret, saa har hun nok klaret sig, hun er ikke af dem, der taber Hovedet. — Og der kan Du se, der er jo allerede Folk ved Brandstedet. Spring nu af og se at faa fat paa hende. Om lidt, naar jeg har faaet nogen til at holde ved Hesten, saa kommer jeg.«

Inger Marie skyndte sig afsted. Det første, hun stødte paa i Haven, var Komodeskuffen med Pengene og Papirerne. Den fik hun gemt under en Busk inde i Skoven; siden kunde hun

altid hente den. Da hun kom tilbage, fandt hun Moderen staaende ude paa Vejen holdende paa Soen, som nu absolut vilde ind igen.

Nogle af Naboerne havde fundet Maren grædende inde i Stalden hos Gine. »Hun æ inte til at faa af Stedet,« jamrede hun.

»Tag'en bare med Ro Maren. Det gir' sig nok, naar vi hjælper dig.« — Og saa havde Mændene slaaet Reb om Halsen paa Soen, og da Maren fik en Kæp fat og slog løs paa dens fyldige Skinker, maatte Gine afsted, enten hun vilde eller ej. Det var ogsaa paa høje Tid, for ikke mange Minutter efter skred Taget.

»Aa Gudskelov Mor, er Du der. Du kan ikke tænke, hvor grulig angst jeg blev, da jeg saa Ilden langt borte og vidste, at Du gik ene herhjemme. Men hvordan er dog alt dette sket, der maa jo ha' været nogen og stukket Ild paa Huset?«

Hvordan Ilden er kommet, kan der jo altid blive Tid til at snakke om, — forresten ligger nok Skabet derhenne, som er Skyld i hele Ulykken.« Maren pegede paa Høgen, der endnu laa og baskede med sine svedne Vinger i Snedri-ven. — »Men la' mig hellere faa at vide, hvor Du, din Rendemaske har været henne uden Forlov?«

»Det skal jeg sige Dem,« sagde Holm, som nu var kommen til, »hun har været med mig

paa Kanefarten. En rask Fart, kan De tro, Maren, det har været, for Inger Marie har paa den lovet mig, at hun herefter aldrig vil gøre gale Streger mere uden først at spørge mig og Dem om Forlov.«

»Aa, at spørge Dem, kan nu for den Sags Skyld ellers være det samme,« sagde Maren arrigt.

»Ja, ja da — men længer end til Præsten har givet sin Velsignelse, og Degnen har sagt Amen, opgiver jeg ikke min Ret!«

Der blinkede ligesom et Smil i Marens Øjne, da hun saa fra den ene til den anden og sagde: »Naa, er'et saadan I mener.« — —

Men nu kom Brandfogden, som tillige var Sognefoged. Da alt skulde gaa rigtig til, maatte der jo holdes Forhør paa Brandstedet, og da Maren var den eneste, som kunde give Oplysninger, maatte hun foreløbig overlade Soen til de andres Varetægt. Hun gik hen og pegede paa Delinkventen, den saarede Fugl i Snedriften.

Maren aflagde sin Beretning og fremstillede Hønehøgen som Vidne. De svedne Vinger var talende Vidnesbyrd. Sognefogden drejede resolut Halsen om paa den og stak den under Armen, idet han sagde: »Hvem skulde nu tro, at saadan en lille Tingest kunde være Kal' for at skaffe Jer et nyt Skovløberhus.«

»Ja, godt er det da, at man har Papirerne

i Orden, og at ens Smule Pjus er assureret. Inger Marie, spring ind i Haven og hent Kommodeskuffen; den staar bag Ævletræet.«

»Jeg har gemt den, Mor, men det er vel lige saa godt, at jeg henter den, for at du selv kan forvare den.«

Nu svingede Mads Nilen med Jordemoderen i Kanen omkring Havediget og gjorde Holdt ved det brændende Skovløberhus.

»Hvad Pokker er dog det for et Blus, du laver, Maren? Og jeg som troede, du for længe siden var nede hos Sofie.«

»Jøs Mads, jeg fik nok Forfald og andet at ta' Vare paa. — Ja, sikke det dog kan gaa til i denne Verden. For en Time siden Fred og ingen Fare, — og nu har jeg ikke Tag over Hovedet, og ved ikke mine levendes Raad, hvor jeg skal vende mig hen.«

»Det skal jeg saamænd sige dig, Maren. Sid op bag paa, saa kører du med mig ned paa Gaarden, — og der er for den Sags Skyld Plads til Jer allesammen.«

»Kors, det kan jeg ikke. Gine kan jeg da ikke gaa fra!«

»Soen skal du ta' med dig, Maren. Saadan en lille Lunte vil hun netop ha' godt af.«

»Nej, det kan aldrig gaa godt. Gine dør det ikke — hun gaar jo paa faldende Fode, vi kan jo hvert Øjeblik vente, at hun farer.«

»Jeg vover en Sødmælksost paa, at hun nok klarer det. Hvad mener ellers Madammen?« spurgte Mads.

»Jeg mener, at lidt Bevægelse vist ikke kan være af Vejen,« sagde Jordemoderen.

»I Guds Navn da,« sagde Maren, og bandt Gine fast til Kanen. »Fly mig nu Skuffen, Tøs, — saa faar vi la' staa til. Men du faar køre lidt mineserlig, Mads!«

»Naar man baade kører for Jordemor' og en, der laver til Barsel, saa kan vel en lille Lunte inte være formeget,« sagde Mads og slog et Knald.

Gine hylede, — men afsted maatte hun. Det lille Stykke Vej klarede hun ogsaa helt godt. Da hun nede paa Gaarden kom ind i Svinefolden og fik et Par Knipper Halm til at krybe ind i, var der endnu saameget Humør i hende, at hun kunde slaa en mat Krølle paa Halen. Og da hun havde sundet sig lidt ovenpaa Motionen, begyndte hun at bære til Leje. Et Par Timer efter bragte hun 13 dejlige Grise til Verden uden videre Anstrengelse. Hun hverken aad eller laa nogen ihjel, saa Maren kunde ikke andet end være tilfreds med Resultatet.

Ovre i Stuehuset havde Maren, Soen og Branden ogsaa gjort sin Virkning. Da Jordemoderen kom ind i Sovekamret hos Sofie, væl-

tede jo straks Nyheden med Branden i Skovløberhuset ud; herover fik Sofie en saadan Skræk, at det resulterede i en Dreng paa 10 Pund.

»Se, det kan man kalde rask i Vendingen,« sagde Mads Nilen, da han henad Aften, da alt var godt og vel overstaet, sad ved sin Kones Seng og lindt og stille strøg hendes Haand, — og henvendt til Maren, som tilligemed Jordepoderen sad ved et solidt dækket Bord, med den snurrende Kaffekeddel imellem sig, — »det er dog aldrig saa galt, uden det er godt for noget. Rigtignok fik du Broderparten, Maren, ved at kunne stille med et Afkom paa hele 13, — jeg fik kun én, — men derfor kan vi være lige gode Venner. Vor Mor' og jeg er nu godt tilfreds med vor Part. — Skaal Koner, og Tak for det!«

»Skaal igen Mads Nilen! — Ja, Kaneture kan nok være godt for lidt af hvert, skal jeg love for!« sagde Maren.

PER OG ELSE.

HUN var Datter af Landsbyens Smed.
Han var Søn af Lars Skovløber nede bag
Bakken i Egevang.

De havde som Børn fulgtes ad til Skolen,
Haand i Haand havde de trasket den lange
Vej sammen.

Lige fra Barn af havde han været sværme-
risk anlagt. Skovens Hemmeligheder havde
draget ham, Kildernes Rislen og Fuglenes Sang
havde sat Sindet i Svingninger, naar han paa
Ryggen derinde i Tykningen laa og stirrede op
i det grønne Bladehæng eller ude paa Engen
fulgte de drivende Sommerskyer.

Else Smeds, den lille gullokkede Pige med
det bestemte Drag om Munden og de rolige
blaa Øjne, fulgte ham trolig, naar han vogtede
Kørne inde i Skoven. Naar den røde og den
brogede havde forvildet sig ind paa de Steder,
hvor de ikke maatte komme, var hun altid
den, der med praktisk Sans gennede dem til-

bage igen. De Pletter, hvor det saftige Græs groede, fandt hun ogsaa, og Planteskolerne værgede hun, som kunde det være hendes egen Have.

Han valgte altid de Steder, hvor Blomsterne groede frodigst, og de smukkeste plukkede han til hende. Han fæstede dem i hendes lyse Haar, ja, overstrøede hende undertiden helt med dem.

»Du er en rigtig Tosse, at du ikke kan lade Blomsterne staa, hvor de gror. Nu dør de jo bare,« sagde hun og kunde i et Spring ryste hele Herligheden af sig.

Han saa bedrøvet paa hende, lavede saa en lille Jordstue, som skulde være Gravhøj over en lille Alf, smykkede den med Blomster og Kranse og græd modige Taarer over det lille tænkte Væsen, den gemte.

»Dit taavlige Flæbeho'de,« sagde Else og kilede paa Mellemmaden med god Appetit.

»Kan du se, Else, Solen drysser Guld ned over Ungskoven, — nu forgylder den ogsaa dig?«

»Sludder, Per, den stikker mig jo blot i Øjnene.«

»Kan Du høre den lille Stillids? Nu sidder den og synger for sin Mage. — Jeg vil ogsaa synge for dig.«

Og han gav sig til at vræle med høj, skingrende Stemme: »I alle de Riger og Lande.«

Hold dog Mund, din Gavflab! Du har jo ikke Tone i Livet, — ka' Du se, Du skræmmer bare Kalvene.« — Og af Sted for hun for at genne dem tilbage.

*

*

*

Tiden led. Else og Per gik til Præsten sammen. En Dag fulgtes de i Flok med de andre Konfirmander. Sognefogdens Søn, den lange Ludvig, gav sig til at drille og skælde Else og Per ud.

»Se til Skovskaden der, hvor han snor sig om Smedetøsen. Pas bare paa, Per, at Du ikke brænder dig, for hun er gloende i begge Ender. Kan Du se, hvor det lyser i Toppen paa hende — og hille den, hvor de røde Hoser glori! Else — Belse — Telse, røde Mær!«

Per kastede Bøgerne og fløj, højtrød i Hovedet, med knyttede Næver løs paa Fornærmeren. Men Ludvig var den stærkeste, saa Per fik Pryglene.

Else havde staaet og set paa dem. Nu puffede hun lempelig Per til Side og langede den anden en saadan velrettet Lussing, at han dejsede om paa Grøftkanten. Hurtig benyttede hun sig af Overtaget, satte Knæet paa Brystet af ham og gav ham et saadant Lag Hug med sin solide Haand, at han næppe kunde krybe frem, da hun slap ham.

»Nu tænker jeg, Du kan nære dig herefter,« sagde hun.

En Regn af Skældsord væltede ned over hende.

»Ja, brug du kun Kajen. Det er bedre at ha' det her,« — hun viste ham et Par knyttede Hænder — »end der i Flaben.« Derpaa tog hun sine Bøger og gik videre, som om intet var passeret.

* * *

Saa blev de begge konfirmerede.

Else kom ud at tjene, og Per maatte gaa paa Skovarbejde med Faderen. Men ved Skovfesterne mødtes de og dansede de lange Nætter sammen.

Per fik sit Forst- og Jagtlærerbrev. Nu turde han tænke paa at fremstille sig som rigtig Frier.

Else var kommen hjem igen. Hendes Moder var bleven svagelig, saa hun styrede Huset derhjemme.

* * *

Det var en stille Sommeraften. Else var gaaet gennem Egevang ned mod Mosen og stod nu ved Skovleddet og saa med korslagte Arme ud over de bugnende Marker, hvis Kornagre en let Vind satte i bølgende Bevægelse.

Per havde set hende fra Vinduet og var gaaet en Genvej, saa han nu kom lige imod hende.

Da han saa hende staa der saa rolig ved Leddet, fik han en voldsom Hjertebanken. Det

var jo Genstanden for hans Kærlighed, der stod og betragtede ham med den mest overlegne Koldblodighed. Det dæmmede lidt for den Ild, der rasede i hans mandlige Barm.

»God Dag, Else. Det var dog et mærkeligt Træf, jeg saadan skulde træffe dig! — Sikken en nydelig Sommeraften! — Du fik det nok li'som jeg, og ikke kunde sidde inde i saadant Vejr?«

»Aa, det var nu inte for Vejrets Skyld, jeg gik ud. Jeg skal ned bag Bakken til Væverens for Mo'r.«

»Jamen, synes du li'godt ikke, det er en storartet dejlig Aften?«

»Ja, det er Vejr, som gør godt paa Rugen. Den sidste Regn og nu Solskinnet gi'r god Grøde. Vi fik da osse Høet ind i Gaar.«

Per satte sig paa Leddet. Med den venstre Haand holdt han Balancen. Den højre fik han lempelig lagt om Livet paa Else.

»Else, ved du, hvad du ligner, som du staar der?«

»Nej, hvor skulde jeg vide det fra?«

»Du ligner et Raadyr.«

Per saa stolt paa hende. Han syntes, det var godt sagt med den Hjertebanken, han sad med.

Meget betaget over Lignelsen blev Else imidlertid ikke. Højroed i Kinderne løftede hun Hovedet og sagde:

»Du er et Kvaj, Per!«

»Jamen, Else, du skulde bare vide, hvor grulig meget jeg tænker paa dig.«

»Sludder, jeg tror ikke et Ord af, hvad du siger!«

Ved denne Bemærkning fik han et lille Puf, der bevirkede, at han maatte benytte begge Hænder til at holde sig fast med.

»Else, du skulde bare kigge ind i mit Hjertes Lønkammer, saa skulde du se, hvor dit Navn staar skrevet med luende Skrift. Du kan tro, der er Ild og Varme herinde. Find selv, hvor det banker for dig.«

Han tog hendes Haand og lagde den ved sit brede Bryst.

»Ja, tror jeg ikke, der er saadant et Baal, at vi kunde koge en hel Skæppe Kartofler og stege en halv Stud der!«

»Else, naar du vidste alle de søvnløse Nætter, jeg har haft for din Skyld! — Kan du se, hvor mager jeg er bleven? Er det ikke helt forskrækkeligt, hvor jeg falder a'?'«

»Aa, det var da inte godt, du var mere bovet, end du er!«

»Se en Gang, hvor Klæderne hænger om mig.«

Else lagde sig med hele sin solide Vægt over Leddet. Om det var et Tilfælde eller en beregnet Tanke skal være usagt. Per tabte

Balancen, vendte en Kolbøtte og havnede med et vældigt Klask paa den Legemsdel, man ikke nævner, men som i Reglen staar for Stød.

»Hvor blev du a', Per? — Du er da inte knebet ud ad en Bagvej?«

»Det var ogsaa din Skyld, Else. Havde jeg slaaet mig ihjel, havde du naturligvis bare grint!«

»Jamen, Per, det var da osse fælt, hvor du vrøvlede. — Lad mig nu hjælpe dig op. Sikke du dog kom til at se ud. — Saa, nu er det værste børstet af. Kom nu og lad os hellere sætte os paa Grøftekanten. — Og sig saa lige rent ud, hvad det er, du vil. — Mener du, vi skal gifte os, saa er jeg med?«

»Ja, Else, det var lige akkurat det, jeg mente. Du er en Kærnetøs, at du kunde gætte det.«

»Det kunde du jo ha' sagt straks, Per!«

STRENGE TIDER.

JEG kom gaaende inde fra Frederiksværk. Det var en bygende Septemberdag, og jeg maatte for et Øjeblik søge Ly under de store Træer i Udkanten af Grønnæsse Skov. Drønene fra Kattegattets Brændinger blandede sig med Stormbygens Rusk i Trætoppene. Og da Skyerne skiltes, og jeg gik videre over den grusede Landevej op ad Bakkerne, jog den næsten orkanagtige Storm mig hurtig i Kvarter nede i det lille Fiskerleje mellem Fjorden og Bakkerne.

Under disse Omstændigheder fandt jeg den lave Krostue forholdsvis temmelig hyggelig. Jeg fik lidt at spise. Regn vankede der næppe mere af i Dag; men Blæsten tog Eneherredømmet og vedblev at være ubehagelig mod mig stakkels Turist, der denne Gang, som i adskillige tidligere Ferier, agtede at slaa mig ned nogle Dage blandt gamle Venner i Fisker- og Lodsfamilierne.

Og gamle Minder dukkede frem, saadan som de plejer at komme, naar den voksne husker Skuepladsen for Barndomslege og Ungdoms Udflugter. Da jeg stod ved Havnen, hvor Bølgerne nu som da brødes mod Molerne i samme Raseri og Tempo som altid i Blæsevejr, da var det, som havde jeg blot været borte i Timer og ikke i Aar. Og da havde jeg for mig hele denne Havns begrædelige Historie og triste Skæbne. Stadig var her haabet og bygget og begyndt forfra igen, og altid var hele Herligheden endt med, at Sandet stoppede Indløbet, og bestandig var der ny Tro i Israel, saa snart en Sagkyndig inde fra København foreslog at lave det samme igen paa en anden Maade. Ja, hvad var her ikke ofret af Ideer og af Penge — især af Penge. Det er et Vaartegn — af de ubedragelige — i København, naar Brolæggerne begynder at bryde Gaderne op, og det var Sommer i Hundested, naar man satte Opmudringsmaskinen i Gang eller prøvede noget nyt for den saa haardt udsatte Havn — et af Statens Smertensbørn —, om hvilken forhaabningsfulde Naturer i deres lyseste Øjeblikke tror, at den i Tidernes Fylde sammen med Havnen ved Grenaa skal skaffe Sjælland-Jylland en isfri Rute.

Ogsaa i Aar var der arbejdet og brugt Penge og Menneskekræfter. Men det, som nu

optog mine brave Venner, var dog mindre Havnesagen end Sildefiskeriet, som just nu tog sin Begyndelse.

Baad ved Baad laa i lange Rækker. Overalt Mylder og Travlhed med at klargøre Garn og Redskaber, som dækkede Strandbredden. En lystig Opsang vekslede med et drastisk, kortvarigt Skænderi. Koner og Børn tog fat med i Arbejdet. Det gjaldt om at komme ud, faa Fangst og være blandt de første med nye Varer paa Aarets Sildemarked.

Det ene brune Sejl forsvandt efter det andet i Horisonten. Aftenen faldt paa. Jeg drev op til Fyret, som sendte sine blinkende Straaler ud til de mange Fiskerbaade, hvis Lanterner til Gengæld lyste som fjerne Stjerner.

Min gamle Bekendt, Anne Sofie, Lodsatteren, ventede jeg halvvejs at træffe her. Man havde sagt mig, at hendes Fader, Jens Klemens, i de senere Aar var bleven noget forfalden og tidt foretrak at sidde i Kroen og lade Datteren tage Vagten. Og Rygtet havde nok i dette Tilfælde haft Ret; thi henne under Batteriskrænten skimtede jeg et mørkt Punkt, som viste sig at være en Kvindeskikkelse under en Paraply. Kort og godt Anne Sofie.

Vi hilste paa hinanden, talte om gamle Dage og fælles Kendinger og hvad der ellers kunde falde for. Men det slog mig, at hun saa

bleg og daarlig ud og var bleven ældre, end hun efter Naturens Orden havde Lov til at være. Naa, dette Liv i mørke, lange Nætter, i Regn og Rusk og Snetykning, var vel ogsaa lidt for meget for en Kvinde. Kom saa hertil — som jeg senere hørte af hende — Sorgen over Faderens Nedværdigelse og Angsten for, at han i »den Tilstand« skulde sætte Skib og Mandskab og sig selv med overstyr, naar han kom ud, saa var det endda til at forstaa, om Anne Sofie var mærket af Sorg og Lidelse.

Og saa dette, at det en Gang havde været anderledes. Den græder aldrig for Guld, som aldrig Guld ejede, siger Ordsproget; men den har Aarsag til at græde Blod, der har faaet sit røde Guld omsat i skidne Kobberpenge.

Og det var her gaaet saadan til.

*

*

*

Jens Klemens havde i sine yngre Aar været en ualmindelig smuk Mand, høj og kraftig, med et friskt og kækt Ydre. Han var altid vittig og slagfærdig, og han ligesom hævdede sig noget over sine Ligemænd. Han havde haft Ord for at være »kvindekær«, og sikkert var det, at han altid var en velset Gæst ved Gilderne og Festerne i Kroen og i Skoven, hvor han selv i den mere modne Alder bestandig traadte Dansen som den lystigste Karl.

Han giftede sig tidlig med en velhavende

Lodsdatter, der var en Del Aar ældre end han. Men om deres Samliv vidste man dog intet andet at berette, end at de levede ganske godt sammen. Hun fandt sig som oftest i de smaa ægteskabelige »Uregelmæssigheder«, der under Tiden kunde komme til hendes Kundskab.

Saa sivede der adskillige ondartede Rygter om ham ud iblandt Folk og iblandt disse det, at der mellem ham og en af de yngre Lodsers Koner skulde bestaa et meget intimt Forhold. Hvorvidt dette var sandt eller ej, forblev altid en Gaade, men sikkert var det imidlertid, at der var et inderligt Had imellem Jens Klemens og den unge Lods, Jørgen Simonsen, paa samme Tid som Klemens, altid udfordrende, dansede med Jørgen Simonsens Kone, hvor Lejlighed gaves.

Saa var det en Nat, at alle Lodserne og en Del Fiskere sad nede paa Kroen og skiftede Bægre, mens de støjede og sang, som kun fulde Folk forstaar det.

Jens Klemens og Jørgen Simonsen havde længe siddet og smaastiklet til hinanden. Paa én Gang kommer Samtalen til at dreje sig om Smugleriet, og da Jørgen Simonsen for en Del Aar siden, førend han blev Lods, havde været mistænkt for at have drevet det Haandværk, begyndte han straks, da Samtalen tog den Retning, at rykke saa underlig paa sig, og til sidst

rejste han sig op og vilde gaa, idet han sagde, at han vilde op paa Udkigsposten ved Batterierne.

»Kommer kanske disse Smuglerhistorier dig lidt paa tværs, lille Simon?« henkastede en af de gamle Lodser.

»Aa hvad, det kan jo altid være godt at ha' lidt Silketøjer paa Kistebunden og lidt »Postelin« i Skabene,« føjede Klemens drilende til.

Dette sigtede til, at Folk sagde, det var Silketøjer og Porcelæn den sidste Smugleraffære drejede sig om.

Da nu ogsaa Klemens begyndte at skose, tog gammelt Had og opbrusende Vrede Overhaand hos Simon. Han stod i et Spring foran Klemens og slog ham med fuld Kraft sin knyttede Næve i Ansigtet, saa Blodet sprang ud af Næse og Mund, og saa raabte han hæst:

»Allenfals driver jeg inte Smuglerhistorier med andre Mænds Koner, forstaar du det, din Vindbeutel og Skørtekigger.«

Nu blev der almindeligt Opbrud. Nogle holdt med Simon og andre med Klemens, og til sidst tumlede de alle udenfor, hvor Slagsmaalet fortsattes mellem de to Parter, og hvor det ikke manglede paa opmuntrende Tilraab fra Tilskuerne. Klemens, som var den største og stærkeste, fik snart Overtaget over Simon,

og det endte med, at Simon grundig blev gennemptryglet, saa han knapt kunde slæbe sig bort.

Noget efter forsvandt Klemens, mens de andre ogsaa lidt efter lidt dinglede hjemefter.

Men næste Morgen rygtedes det, at Simon slet ikke var kommen hjem, og at Klemens heller ikke var vendt hjem førend hen ad Morgenstunden.

8 Dage efter blev Simons Lig fundet inde i Havnen — med et stort, gabende Saar i Nakken.

Nu fulgte der en langvarig Retssag, med Forhør i det uendelige og en stadig mere bestemt rettet Mistanke mod Klemens, især da et Vidne sikkert mente at have set dem begge Kl. 3 om Morgen gaa ad Havnen til. Til sidst blev Klemens fængslet og sat i Varetægtsarrest i over et halvt Aar, men blev saa igen løsladt, som man den Gang sagde »af Mangel paa Bevis«.

Efter det blev han en tavs og alvorlig Mand, gik aldrig ud, hvor der var lystigt Lag, og kom kun sjældent paa Kroen.

Men saa hændte der noget, som Anne Sofie nu fortalte mig havde givet ham Naadestødet.

Det var i Efteraaret 1882, at en Orkan rasede, og der heroppe lidt Nord for Spotsbjerg Fyr strandede en norsk Brig. De fleste

af Hundested Fiskere og alle Lodserne var forsamlede ud for Strandingsstedet, hvor de stod magtesløse uden at kunne yde Hjælp, da ingen Baade kunde gaa ud, og her ikke fandtes nogensomhelst Redningsredskaber. Fra Hundested Havn var det umuligt at komme ud, da Storm og Sø stod lige imod. Men da var det, at Klemens foreslog, de skulde køre en af Lodsbaadene ud for Strandingsstedet og paa den Maade direkte fra Land se at faa Forbindelse med Briggen, hvis Storrig allerede var gaaet over Bord, og som nu huggede saa svært i Sandet, at den hvert Øjeblik truede med at skilles ad.

Det var ikke let at faa Baaden i Søen herfra, da hele Kysten er dækket med store Sten, som gør det uhyre vanskeligt at faa klaret en Baad ud. Endelig efter flere Timers haarde Anstrengelser lykkedes det. Med Klemens som Fører vovede nu to andre Lodser og en ung Fisker Forsøget paa at faa Forbindelse med Briggen. En lang Line blev fastgjort til Baaden og holdt af de paa Land staaende Fiskere, og nu forsøgte de at ro mod Søerne. Ikke ret mange Favne fra Land fyldtes Baaden og kæntrede; men alle Mand holdt sig fast i Baaden og blev straks efter trukne tilbage i Land.

Ikke saa snart havde Klemens atter følt fast Bund under Fødderne, førend han raabte:

»Hej Gutter, vi er vel ikke mere forknytte, end vi tør vove Trøjen og ta' en Tørn en Gang til?«

To af dem meldte sig straks fra; men et Par andre var i Stedet rede til at vove Forsøget. Ved nu at forandre Kursen lidt og ved Hjælp af et Par Klude Sejl, lykkedes det dem at komme ud til Skibet, men at borde dette var umuligt, da Søerne stod lige imod dem. Da forsøgte Klemens det sidste Middel, han vidste. Han kastede Linen til Briggen, bandt den modsatte Ende om Livet paa sig, tog en anden Line i Haanden og kastede sig ud i Brændingen.

Paa Briggen forstod de Manøvren, da de paa den Maade ofte fik Lods om Bord ved de norske Kyster, naar det kneb. Klemens blev halet op, og mange var de Hænder, der hjalp ham. Da der nu var Forbindelse med Baaden, varede det ikke længe, førend hele Mandskabet ved Hjælp af Linerne og Redningskransene kom om Bord i den. Det første Arbejde var gjort, men det var ikke det letteste, der var igen, for 11 Mand i en halvfylt Baad i Storm viste sig at være nærmere Undergangen end Frelsen, især da de havde maattet kappe den Line, der havde Forbindelse med Land, for at benytte den til Redningsarbejdet. De roede nu med Agterenden foran et Stykke. Saa kom der en anden Lodsbaad — som paa samme Maade

var bleven kørt ud langs Kysten — for at bjærge dem; men den maatte holdes borte, da Skvalpet ellers vilde have fyldt Baaden. Endelig naaede de Land ved fortsat Roning, og nu kappedes alle om at hjælpe de skibbrudne; Klemens og hans modige Hjælpere blev næsten baarne i Triumf op til Byen. At det var en kæk Daad, der her var udført, var alle enige om, og at det særlig var Klemens, der havde taget Initiativet, blev ogsaa almindelig anerkendt.

Men ikke desto mindre blev han forbigaaet, da alle de andre modtog Dannebrogskorset som Løn for ædel Daad. Vel fik han Redningsmedaljen og en Pengesum fra den norske Regering, men det kunde dog ikke udglatte Forbigaaelsen af Dannebrogskorset; det nagede og pinte ham, for heri saa jo baade han selv og alle andre, at Mistanken for at have myrdet Jørgen Simonsen hin Nat bestandig var rettet imod ham. Fra nu af drak han værre end nogensinde, og kun sjældne var de Dage, hvor han ikke fandtes paa Kroen.

*

*

*

Det var i Korthed Ane Sofies Beretning om det passerede. Jeg mærkede paa hendes skælvende Stemme, at hun selv led med Faderen. Hun saa ogsaa anstrengt og forvaaget ud. Og da hun sluttelig sagde: »Ja, vi maa jo alle bære vor Del af Ulykken,« saa kunde jeg ikke lade være med at sige:

»Hør, Anne Sofie, De taaler ikke disse Vagter længer; hvis De ikke jo før jo hellere holder op med dem, saa kan snart et langt Sygeleje komme til at forhindre Dem deri.«

»Ja, jeg ved det nok,« sagde hun, idet hun sørgmodig stirrede ud over Søen, »men Glæden har jeg sagt Farvel, nu da jeg har opgivet Haabet om, at Fa'ers Uskyldighed bliver bevist. Jeg maa tage min Del af den tunge Ulykke, der er faldet over os.«

»Ja men,« indvendte jeg, »det er dog aldeles uretfærdigt, at ogsaa De skal bøde saa haardt for noget, De ingen Lod eller Del har i. Naar De nu nægtede at tage Vagten her, blev han jo selv nødt dertil, og saa hindrede det ham i det mindste i at sidde paa Kroen og drikke.«

»Aa nej, det gik aldrig godt, for han blev her saamænd ikke alligevel, og saa var det dog værre, naar han tilmed ikke gjorde sin Pligt og fik sin Afsked af den Grund. Og hvad mig angaar, saa kan det, som jeg før sagde, være det samme; jeg venter mig intet godt af Livet.«

De sidste Ord blev sagt i en halvkvalt, bedrøvet Tone, og jeg saa nu, at Taarerne løb ned ad hendes Kinder. Jeg forstod, at der bagved hendes Ord laa en personlig stor Sorg.

Vi spejdede begge tavse ud over Søen, hvor ingen Sejler var at opdage; kun de smaa

Blus fra Fiskerbaadene dukkede frem hist og her. Vinden hylede og peb bestandig omkring Flagstangen, medens de sorte, tunge Skyer drev længere ind over Landet. Hendes Vagt skulde vare til Kl. 12; det var den nu, og vi fulgtes ad ned over Bakkerne; jeg gik til Kroen, og hun drejede om ad Grusvejen til Hjemmet.

8 Dage efter, da jeg vidste, det atter var hendes Tur til at tage Vagten, gik jeg igen op paa Batteriskrænten for muligvis at forkorte de lange Timer for hende. Men denne Gang var hendes Vagt fra 12—5, og da jeg gerne vilde se Fiskerbaadene vende hjem efter Fangsten, var det mig ingen Overvindelse at ofre nogle Timers Nattesøvn.

»Fortæl mig lidt om Dem selv, Anne Sofie, nu mens vi sidder her i Mørket og Stilheden,« bad jeg, efter at vi begge havde sat os paa den gamle Plads i Læ af Batteriet.

»Ja, det vil jeg gerne,« sagde hun; »det kan maaske lette paa Sindet at faa talt om det, man ellers gemmer ene for sig selv.«

Og hun fortalte sin triste Historie.

»Mit Liv har altid været saa tungt. Jeg kan næsten aldrig huske, at jeg har været rigtig glad — jo dog een Gang var jeg glad og lykkelig, men det varede saa grumme kort, og bag efter blev det kun endnu mere tungt, saa somme Tider ønsker jeg, at jeg aldrig havde kendt noget andet.

Man siger jo, »at den ene Ulykke rækker den anden Haanden«, og det er saamænd et Ord, jeg tit har sandet. Fa'rs Ulykke blev paa mere end een Maade ogsaa min.

Jeg var jo ganske ung den Gang, da alt det frygtelige væltede ind over os — aa, sikke Dage og Nætter, vi oplevede! Om Dagen bare græd vi, og om Nætterne kunde vi ikke sove af Frygt for det, den næste Dag kunde bringe. Fader selv gik stille omkring og vred sine Hænder i saadan Fortvivelse, at det var en hel Ynk at se paa.

Saa var det et Par Dage førend Fader blev sat fast, at Svend Vorsing, min Barndomsven og Legekammerat — ja De kender ham jo nok fra gamle Dage — en Aftenstund kom over til os, og da han var det eneste Menneske, som havde været inden for vore Døre, siden Mistanken var ledet paa Fa'er, saa var det jo ganske naturligt, at Fa'er snakkede til ham om Ulykken.

Aa, jeg husker saa tydelig den Aften. Vi sad just og spiste Mellemmad, da Fa'er pludselig siger til Svend:

»Ja, hvad siger nu du, Svend, til denne Mistanke, der er falden paa mig?«

»Jeg synes, Klemens,« siger saa Svend, »at har Mistanken noget paa sig, saa sig hellere frem selv, end at du senere skal tvinges til det.«

Nej, aldrig glemmer jeg Fa'er i det Øjeblik. Han blev som et Lig i sit Ansigt, og Øjnene stod helt stive i Hovedet paa ham, da han rejste sig op, gik lige tæt hen til Svend og satte en knyttet Næve under hans Øjne, idet han sagde ganske lavt og hæst:

»Dreng, tror ogsaa du, at jeg har druknet Simon? Herud af mit Hus! Det er ikke værd, at du bemøjer dig med at komme et Sted, hvor du tror, der er Mordere til Huse.«

Fa'er slog ikke Svend, men han fulgte ham truende lige udenfor Døren.

Da han var kommen ind igen, var han næsten rolig; kun dirrede der et underligt Træk omkring Mundvigerne, idet han sagde:

»Se saa, der gik den sidste! Stakkels Tøs, nu kommer ogsaa Turen til dig?«

Saa brast han i en voldsom Graad, saa Mo'er og jeg blev bange for, at han havde mistet Forstanden. Lidt efter, da han faldt til Ro, talte han dog helt fornuftigt, og jeg ser ham saa tydelig paa én Gang løfte Hovedet, række sine tre Fingre i Vejret og ganske langsomt sige:

»Jeg sværger her ved den almægtige Gud, at jeg ingen Lod eller Del har i Simons Død. Hvad der skete, maa være sket ved et Ulykkestilfælde, eller ogsaa har han selv druknet sig. Men hvad skal jeg gøre, naar ingen vil tro mit

Ord, for der var jo Blod paa mine Klæder, og paa det dømmer de mig.«

Og han lagde igen Hovedet ned paa Armene og hulkede, som Brystet skulde sprænges paa ham.

Saa var det et Par Dage efter, at han blev fængslet, og Svend, min bedste Ven, han var det værste Vidne imod Fa'er, og det var jo det, jeg syntes var det haardeste af det altsammen.«

»Søgte han da slet ikke at forklare sin Handlemaade for Dem, førend han optraadte som Vidne?« spurgte jeg.

»Jo, det gjorde han nok; men alligevel saa syntes jeg, at det var saa ondt gjort af ham, han, som kendte Fa'er saa godt og maatte vide, han ikke kunde gøre en saadan gruelig Gerning.

Samme Aften, Fa'er havde jaget ham ud hjemmefra, kom han op til mig her paa Batteriet. Vi sad længe sammen og snakkede; han var jo alligevel saa god og skikkelig, og skønt jeg var meget vred paa ham og saa bedrøvet over det, der var forefaldet mellem Fa'er og ham, saa syntes jeg dog, jeg ikke kunde give Slip paa ham. Vi havde jo kendt hinanden fra Børn af, og Kærestefolk havde vi været et helt Aar. Men han var saa løjerlig den Aften. Det var, ligesom jeg var bleven helt fremmed for ham, og da jeg talte om Fa'er og om, hvordan han dog kunde lade sin Mistanke saa tydelig komme frem imod ham, da rystede

han blot paa Hovedet og sagde: »Ingen vilde hellere end jeg tro det bedste om ham, men efter hvad jeg selv har set, saa ved jeg knapt, til hvad Side jeg skal hælde.«

»Men Svend dog, du tror da ikke for Alvor, at Fa'er virkelig har slaet Jørgen Simon ihjel?« sagde jeg, idet jeg ordentlig tog ham haardt i Armen.

»Ja, Anne Sofie, naar jeg skal være rigtig ærlig, saa tror jeg det,« svarede han; »for den Nat, det skete, saa jeg din Fa'er lige ved Dagningen komme gaaende nede fra Havnen. Han skyndte sig at gaa hjemad; men da han gik forbi mit Vindue, saa jeg lige saa tydelig, som jeg nu ser dig, at han havde Blod paa Hænderne og i Ansigtet. Han stod netop stille og saa ned ad sig, vendte saa om og gik tilbage mod Stranden, hvor jeg saa ham bøje sig ned mod Vandet og vadske baade sit Ansigt og sine Hænder. Du kan jo nok forstaa, at siden der nu er taget fat paa Sagen, saa har jeg jo tænkt meget over, hvad jeg saa den Nat, og derfor vil jeg nu sige dig, at jeg synes det er rigtigst at fortælle i Retten, hvad jeg har set.«

»Nej, Svend, det vil du da ikke? Holder du ikke mere af mig, end at du kan gaa hen og gøre min Fa'er ulykkelig ved at vidne imod ham?« sagde jeg.

»Ja, hvad skal jeg gøre? Jeg synes ikke, jeg kan andet efter det, jeg har set,« svarede han saa underlig haardt og koldt.

»Ja, er det saadan Svend, at du staar paa dit, saa er det nok bedst, det bliver forbi imellem os,« sagde jeg. Nu saa jeg jo, hvor det bar henad.

»Det er vel det bedste saa,« sagde han og rejste sig op.

Saa tog han for sidste Gang og kyssede mig og gav mig Haanden til Farvel.

»Aa, Svend, kommer du aldrig mere tilbage til mig?« kunde jeg ikke lade være med at spørge.

»Jeg ved det ikke, Anne Sofie,« sagde han, og saa vinkede han blot med Haanden og gik ned over Bakkerne til Byen.

Det blev saa underligt sort og dødt i mig, da han var gaaet. Jeg sad heroppe den halve Nat; men aldrig havde Timerne været mig saa lange og triste som den Gang, og aldrig har de Par Skridt herfra og til mit Hjem forekommet mig saa tunge. Da jeg kom hjem og løftede Klinken paa vor Dør, og den lukkede sig efter mig, saa var det, som om jeg lukkede al Glæde ude med det samme. Den har saamænd ogsaa nu i snart 12 Aar trolig holdt sig fra min Vej og vil det vel ogsaa til Enden.«

»Hvad blev der saa senere af Svend?« spurgte jeg.

»Han blev her hjemme en lille Stund, mens Forhørene stod paa, og i Retten sagde han saa, at han havde set Fa'er gaa blodig fra Havnen den Morgen. Og paa det var Fa'er ogsaa bleven dømt skyldig, dersom ikke et Par af de gamle Lodser, som havde overværet Slagsmaalet mellem Fa'er og Simon, havde vidnet med Ed, at de havde set Simon først give Fa'er Slaget i Ansigtet, saa Blodet var strømmet ud af baade Næse og Mund paa ham, og da Fa'er sagde, at det var det Blod, han senere havde vadsket af sig i Stranden, saa kunde der ikke afsiges fældende Dom paa Svends Udsagn. Senere rejste Svend til Fanø og tog der Styrmandseksamen, drog saa paa de lange Rejser og har ikke været hjemme siden; men jeg har hørt af andre, at han fo'r i flere Aar med amerikanske Postskibe mellem Hongkong og Amerika. Nu skal han være ansat som Styrmand paa en af de store Floddampere paa Mississippi. Man siger, at han tjener mange Penge og har det helt godt derovre.«

»Og har han ikke senere giftet sig?«

»Det ved jeg ikke; der er ingen, som har snakket noget om det.«

»Har han aldrig skrevet til Dem?«

»Jo, to Gange har jeg haft Brev fra ham. Den ene Gang var, da han havde faaet sin Eksamen, den anden Gang var et pænt Kort til

min Fødselsdag nogle Aar efter; men derpaa stod kun noget Engelsk, som jeg ikke forstod.«

»Tror De ikke, han kommer tilbage en Gang og vil have Dem med sig derover, hvor han er?«

»Aa nej, nu tror jeg det ikke mere. Der var mange Aar, hvor jeg ligesom gik og ventede paa, han skulde komme, men nu har jeg slaaet det af Tankerne; han har nok glemt mig, og det kan jo ogsaa være, at han slet ikke lever mere.«

Klokken var nu bleven henad 5. Det første Dagskær viste sig borte i Øst, og Fiskerbaadene vendte nu en efter en hjemad. Det var et prægtigt Skue at se hele Flaaden komme derude fra og staa til Havns for en frisk Brise; de var saa nypudsede, at det skinnede overalt. Inde i Havnen lægger sig et tilfreds Smil over de paarørendes Ansigter, naar en Baad skærer forbi til Luvart, for Baaden hører jo ogsaa til Familien. I den tidlige Morgenstund stiller baade Koner og Piger for at være behjælpelige med at pille Sildene af Garnene og hænge disse til Tørring paa Stejlerne, saa nu var der atter travlt Liv og Røre dernede.

Anne Sofie og jeg fulgtes ad ned til Kroen; da vi kom forbi denne, naaede Lodsernes støjende Raab ud til os. Vi stod stille og saa igennem de smaa Ruder ind i den lave Kro-

stue. Dunster af Tobak og Spiritus trængte helt ud til os gennem den kun halvt tillukkede Dør.

»Jeg tror, jeg vil faa Fa'er til at gaa med hjem,« sagde Anne Sofie og bød mig Godnat, idet hun forsvandt ind i Krostuen.

Jeg gik ogsaa derind.

»Naa, melder du Sejlere til os?« spurgte en af Lodserne.

»Nej, ikke denne Gang,« svarede hun, idet hun gik forbi Bordet og hen til Faderen, som sad lidt for sig selv med sin Kaffeknægt.

»Fa'er, jeg kan vel bie og følges med Jer hjem?« spurgte hun.

»Ja, min Tøs, vi kan godt gaa med det samme,« sagde han og rejste sig op, og jeg lagde Mærke til, han var helt ædru.

Han og Anne Sofie bød Farvel og gik.

Da jeg i Dag skulde rejse, vilde jeg gerne sige Farvel til Klemens og skyndte mig derfor ogsaa at gaa. Jeg naaede dem i Hulvejen, der førte op til Huset.

»Hej, Jens Klemens, bi lidt og lad mig sige Farvel til Dem, for jeg rejser i Dag med Damperen.«

»Naa, gør De det — ja, saa haster det for Resten ikke saa stærkt med Afskeden, for jeg skal selv derud til den med nogle Kasser Fisk, saa hvis De vil, kan De sejle med mig,« svarede han.

»Tak, jeg tager med Toldkutteren; Fyrmesteren har ogsaa et Par fremmede, der skal rejse i Dag.«

»Naa saadan, ja saa ses vi vel kanske alligevel dernede ved Damperen. Men skulde vi ikke komme hinanden paa nært Hold, saa faar De leve saa vel og hilse flittig hjemme. Og saa kan De fortælle Deres Fa'er, at jeg tænker at tage min Afsked som Lods — for Jens Klemens bliver gammel nu — ja saamænd gør han saa. Og Tøsen der,« føjede han til, »kan jo snart heller ikke døje det længer med Vagten, saa det er bedst at takke af.«

Han gik træt og tung op over Bakken, fulgt af Datteren. Jeg stod stille en Stund og saa efter dem og tænkte paa, hvem af de to der var den mest trætte.

*

*

*

Op ad Formiddagen, da jeg skulde rejse, var der 8 Passagerer, der skulde med Damperen. For det lille Fiskerleje var det ualmindelig mange, især da denne Damper nærmest var beregnet paa Fragt, og den daglige Trafik ellers gik over Lynæs og Frederikssund.

Det var smukt Solskinsvejr. Kattegattet laa temmelig stille, da vi styrede ud af Havnen, mens Røgen fra »Fiona« viste sig langt borte paa den anden Side af Fjorden ad Rørvig til. Alle vi Passagerer var i Toldkutteren, mens Jens Klemens's Baad kom bagefter med en hel

Del Fragt, der var stablet op i Agterstavnen, saa der kun lige var Plads til ham og en halv-voksen Knøs, der hjalp ham med Sejlene.

Det var et temmelig langt Stykke, vi skulde ud for at komme i Damperens Rute, og da Vinden var stik imod, maatte der stadig krydses, saa Sejladsen tog det meste af en Times Tid. Skønt det ikke blæste, maatte der dog manøvreres yderst forsigtigt for at komme paa Siden af Damperen, og jeg husker, at det var ikke med de mest modige Tanker, jeg saa det store Skrog komme styrende tilsyneladende lige imod os.

Vor Baad var kommen Damperen helt paa Siden, da vi pludselig hørte Raab og Skrig oppe fra »Fiona«s Dæk. Skibets Bakken og Kommandoraabene afgav en forvirret Støj. I det samme opdager vi Klemens's Baad drivende med Bunden i Vejret.

Damperen var stødt paa den, saa den øjeblikkelig var kængret. Vor Baad tilligemed en Baad fra »Fiona«, der straks blev nedfiredt og bemandet, styrede hurtigt hen for om mulig at redde de forulykkede. Drengen blev ogsaa bjærget; han kunde svømme og havde klamret sig fast til Baaden; men Klemens saa vi ingen Steder, og efter en halv Times Søgen blev vi Passagerer sat om Bord paa Damperen, som fortsatte sin Kurs.

Hele det uhyggelige Optrin havde selvfølgelig gjort et dybt Indtryk baade paa os rejsende og paa Mandskabet. Ulykken var paa hele Turen Genstand for indbyrdes Samtale. Særlig mig gik Begivenheden nær. Jeg havde jo kendt Klemens og saa nylig været i Berøring med ham og hans, og ingen af os havde tænkt paa, at den Afsked, han talte om, var saa nær forestaaende. Og dog kunde jeg ikke lade være med at tænke, at maaske netop Døden var det bedste for ham, ham, som Livet ingen Glæde gav, og som selv var en mærket Mand, næsten lige ulykkelig som skyldig eller uskyldig i den Gerning, der knugede og pinte ham som en Mare. Og hans ulykkelige Hjem! —

Hvad der havde foraarsaget Ulykken var nok udelukkende Drengens Forfjamskelse. Baaden var kommen lidt vel nær Damperen, og Klemens var da sprunget forud for at tage imod Stødet, idet han havde raabt til Drengen, at han skulde lægge Roret om; men han havde i det afgørende Øjeblik drejet forkert, saa i Stedet for at klare Damperen var Baaden løbet med fuld Fart imod den, og »Fiona«, der gjorde alt muligt for at stoppe, var kommen til at oversejle Baaden. Der mentes saa, at Klemens maatte være kommen ind under Skibet, faaet et Slag af Skruen og gaaet til Bunds med det samme.

*

*

*

Det varede et helt Aar, inden jeg atter kom til Hundested; men da var ogsaa min første Gang op til Lodsens Hus. Men hvilken Forandring slog mig ikke straks i Møde! Her, hvor før den tunge, trykkende Stilhed havde hersket, mødte mig nu Sang og lystig Støj. Anne Sofie stod udenfor Døren og skurede løs paa det smukke gamle Kobbertøj, nynnende en munter Melodi. Selv saa hun ud som en straalende frisk Brud — hvilket hun for Resten ogsaa lige skulde til at være —, og inde i Huset var der Travlhed med Bagen og Brasen, saa alt tydede paa, der skulde være Fest.

Nu fik jeg da ogsaa Beretningen om alt det passerede, lige fra den sørgelige Begivenhed, som jeg selv havde været Øjenvidne til, og indtil de sidste Dage, hvor Anne Sofie var ved at udrette sin sidste Gerning i sit gamle Hjem.

Da jeg gik, fulgte Anne Sofie mig op over Bakkerne, og da vi kom til det Sted, hvor hun saa tit i gamle Dage havde taget Vagten, satte vi os uvilkaarlig ned paa den samme Plet, hvor hun hin Nat for et Aar siden havde fortalt mig sin triste Historie.

»Kan De huske, da vi sad her sidst?« spurgte jeg uvilkaarlig.

»Aa, jeg synes alt det, jeg den Gang fortalte om Fa'er og mig selv, at det ligger saa uendelig langt tilbage i Tiden; nu staar det kun

for mig som en Drøm, hvoraf jeg vaagnede, ved at Solen skinnede paa mig.

Det var jo nok et haardt Slag for os, at Fa'er saa pludselig og ulykkelig kom af Dage; især sørgede Mo'er og jeg saa meget over, at han gik bort uden at den stygge Mistanke var taget fra ham, og de 8 Dage, som gik, inden han blev funden, var drøje. Men saa drev han da endelig i Land, der histovre ved Nordsiden af Rørvig, og blandt andre Ting, der blev fundet i hans Lommer, var ogsaa Uret, der laa i en lufttæt Kapsel, og hvad der var det allerbedste, der laa en lille Lap Papir deri, og derpaa stod skrevet de Ord:

»Skulde min Gerning føre med sig, at jeg pludselig og uventet maa dø, da skal denne Erklæring være at betragte som given af en Mand, der skrifter sit sidste Ord paa Dødslejet. Og vidner jeg derfor i Guds den Almægtiges Navn, for hvis Aasyn jeg skal træde frem, naar han kalder mig, at jeg er uskyldig i Jørgen Simonsens Død.«

Ja, De ved ikke, hvor det gjorde godt at læse de Ord; for skønt hverken Mo'er eller jeg havde troet paa, at Fa'er kunde have gjort det, han blev beskyldt for, saa var det alligevel, som han nu kom til at staa rensset i alles Øjne og Omdømme. Mo'er gik selv op til Præsten med det, og ved hans Grav læste saa Præsten

det op og gik i hele sin Tale ud fra, at han var en Mand, hvem Verden havde dømt for haardt, men som nu ved disse Ord havde bevist, at han havde lidt uforskyldt. »Jeg har kendt Jens Klemens saa nøje, at jeg tør udtale, at han ikke var den Mand, der med Døden for Øje vilde nedskrive en Løgn. Og saa være da hans Minde hædret af os her, som tror paa hans Ord og Uskyldighed.« Saaledes sluttede Præsten.

Ja, siden har vi ogsaa mærket paa Folk, at de ligesom har villet gøre deres Uret god igen. De har været saa flinke overfor os, saa jeg ikke kan sige det.

Da saa i Foraaret Svend kom hjem, og han straks viste sig som min gamle trofaste Ven igen — ja, saa kan De nok forstaa, der manglede mig intet mere. De sidste fire Maaneder er gaaet, uden jeg kan sige hvordan, og nu i Morgen holder Svend og jeg Bryllup. Vi sejler saa om en lille Tid sammen til Amerika, hvor han kom fra, og hvor han har bygget et lille smukt Hus, der staar og venter paa os.«

»Men Deres Mo'er, hvad bliver der af hende, naar De er rejst?« spurgte jeg.

»Ja, det er jo nok det værste, at jeg maa rejse fra hende, men hun har da halvvejs lovet mig at komme over til os, naar hun har faaet solgt Huset og Jorden. Der er jo ingen af os, der har haft det saa godt her, at vi behøver

at drage herfra med tungt Hjerte. Og dog, naar jeg saadan sidder her en dejlig Sommerdag og ser ud over Søen, saa er det alligevel saa forunderlig vemodigt at skulle skilles fra det altsammen. Her er jo mit Barndomshjem, dernede ved Stranden var min Legeplads. Stenene og Muslingskallerne var mit Legetøj —, her sankede jeg Sundhed og røde Kinder, saa meget endogsaa, at jeg havde noget at sætte til af, da de trange Aar kom. Her oppe i de lange, tunge Aar, hvor jeg havde Vagten, har jeg haft mine bitreste Timer; den barske Natur, Havet og de skrigende Maager, vi hørte sammen — Maagerne, mine »hvide Duer«, de blev mine eneste Venner, de flokkedes saa tit under Batteriskrænten her og kunde komme mig ganske nær, naar jeg fodrede dem med Brød, og saa bar de ligesom min Sorg udover, naar de skrigende fløj bort. Ja, jeg havde mange sære Tanker heroppe. Naar Stormen i Dage og Nætter piskede Havet, saa det stod i et Braad paa Skrænten, saa tænkte jeg mig, at saadan var jo ogsaa Kampen mellem Menneskene i Livets Bølgegang. Er der noget, jeg vil længes efter, saa er det Havet. Jeg vil længes efter den hvislende Brænding, naar det stormer, og jeg vil længes efter det blinkende Solskin, naar det ligger stille, blaanende og uendeligt, saa langt Øjet rækker.«

Jeg saa op paa Anne Sofie og syntes nu først, jeg rigtig lærte hende at kende. Jeg undrede mig over, hvor hun, som kun havde levet her i stille Ensomhed, kunde faa al den Varme og Begejstring fra. Men det var vel gaaet hende som saa mange. Det er Livet og Naturen, der skaber Karakteren, og her var Havet ligesom blevet et Led af hende selv. En Del Bøger havde hun ogsaa læst for at fordrive de ensomme Timer.

Da dukkede pludselig en Skikkelse op lige ved Siden af os: det var Svend, der søgte sin Kæreste. Jeg saa ham nu for første Gang. Han var en høj, kraftig Mand, med et Sving af Verdensmanden over sig; men den djærve, dristige Sømand lyste dog ud af hans blaa Øjne, der stod saa forunderligt til det brunede Ansigt, omgivet af det ganske lyse Haar.

Vi sad en Stund alle tre sammen og saa paa den prægtige Solnedgang, der kastede sit gyldne Skær ind over Fiskerlejet. Saa rejste Svend sig og drog sagte Anne Sofie med. Og jeg saa de to Skikkelser i det sidste blinkende Aftenskær staa som Silhuetter mod den lysende Baggrund.

UNGDOM.

KAREN, Karen, nu har jeg aldrig i mine livskabte Dage set noget værre! — Tror jeg ikke, Tøsen er bleven rent rundtosset. Gud Fader forlade mig, jeg bander ellers aldrig, men nu kunde jeg have Lyst til at kalde dig en forbandet Skarnstøs — tror du, at Kreturet her paa Gaarden er til for at pines og plages af saadan en Gante som dig? Hit med Kniven, siger jeg! Kan du kanske ikke bruge Øxen, som vor Fa'er lige har slebet saa blank og skarp, at den gjerne kunde hugge de bagvendte Næver af dig! Tror du, at mine Høns, som jeg har gaaet og plejet og passet, lige fra de kom ud af Ægget — at de skal lade Livet for saadan en elendig Kniv? Du skulde selv, dit Skarn, prøve paa at faa filet Hovedet af, saa tænker jeg, du lod Kniven fare en anden Gang...

... Min stakkels Gumpenhøne, ja skræp og skraal du kun; heldigvis har gamle Abelone endnu saa mange Kræfter og saa meget Hjærte i Livet, at hun nok kan bringe dig ud af

Verden paa en skikkelig Maade . . .« Og hug! — der røg Gumpenhønenes Hoved med et raskt Tag hen ad Stenbroen, mens Lænkehunden logrende fo'r frem og tilbage foran Hundehuset, sagte klynkende ligesom for at tilkendegive, at den i et og alt holdt med sin Madmoder.

Under hele denne Ordstrøm stod Karen og saa just ikke meget angerfuld ud. Den lille, bestemte Mund var fast tillukket, for hun vidste vel, at overfor hendes Moster, den gamle Abalone, nyttede det ikke at komme med Indvendinger, skønt hun ved de smaa, hvasse Sideblik klart lod forstaa, at hun just ikke havde megen Forstaaelse af, at det var Dyrplageri, hun var i Færd med at øve. Men da nu den lille Københavnerpige Dagmar ogsaa vilde give sin Sympati for Hønen til Kende og ikke vidste bedre Udtryk herfor end at sige, mens hun gik temmelig dristig hen til Karen: »Du er ogsaa en rigtig uartig Gadeunge!« da kunde Karen ikke dy sig længer; hun gav hende et lille Tjat i Nakken: »Og hvad er saa din visnæsedede Tøs? Du er en rigtig Skadeunge!«

Og hermed var Karen væk omkring Gavlen, hvor hun fo'r lige hen til Svinehuset og gav sin Harme Luft ved at trække de to smaa Grise vekselvis i deres krøllede Haler, i hvilken Anledning der opstod en ynkelig Konsert, som endogsaa fik den store So ved Siden af til at

løfte Hovedet og udstøde nogle dovne »Øf, øf,« idet den sendte et undersøgende Øjekast hen til Truget for om mulig at opdage, om Larmen gjaldt en ny Forsyning med Æde. — — I det samme kom den graa Kat og vilde være elskværdig ved at stryge sig op ad Karens Skørter — men den kom tidsnok, for inden den vidste et Ord af det, stod den langt inde i den høje Rug, hvorfra den kun tøvende listede ud. Efter at saa Mælkespandene, som laa blanke og renskurede paa Bænken, havde faaet et velrettet Spark, der bragte dem i larmende Bevægelse hen ad Brostenene, syntes Karen, det kunde være nok for den Gang. Hun istemte højlydt: »Denne Gaberbejtse faar du ej hos mig,« og satte saa i Spring midt ind igennem Havrestykket og standsede ikke, før hun lige med det samme kastede sig ned paa den høje Batteriskrænt, hvor en lille, forfriskende Luftning fra det neden under sagte rullende Kattégat viftede hende Køling paa de glødende Kinder.

Hun havde egentlig tænkt at springe lige i Stranden med det samme, saa kunde Moster og alle de andre have det saa godt. Men som hun nu laa og sparkede arrigt med Benene bagud og Hovedet støttet paa de solide Hænder og Arme, kom hun til at ærgre sig over, at hun ikke først havde skaaret Hovedet af alle Hønsene — ikke hugget det, men rigtig filet

det af, saa havde da Moster noget at hyle over. — — Uf da, at ogsaa alle de Sten skulde ligge her neden under, og der ikke kunde være dybt Vand, for skulde hun først klavre ned ad Skrænten og give sig til at vade ud, saa vidste hun sikkert, hun vilde vende om paa Halvvejen. — Nej, men én Ting skulde hun alligevel gøre, og det i Aften, naar de var gaaet i Seng allesammen; saa skulde hun gaa ud og slippe »Roland«; han kunde da bide lige saa mange Lam, han kunde overkomme, og saa kunde Moster betale flere Hundrede Kroner for det . . . Nej, det var jo slet ikke Moster, der kom til at betale; det var jo hendes egen gode Morbroder, som hun næsten holdt allermest af i hele Verden — Nej, det var Synd — og drukne sig, vilde hun nu heller ikke, for hun var vis paa, at ingen uden Morbroder vilde græde og sørge over hende, og det var ogsaa Synd! Hun vidste nu intet bedre end selv at give sig til at græde over, at Moster i Grunden havde Ret; hun var dog en rigtig Skarnstøs.

»Men Karen, hvad ligger du der og græder for? Jeg har staaet og ventet en Stund, for jeg saa nok, at det gale Sind havde taget dig. — Kors, hvor du kan sprælle og sparke! Man skulde saamænd ikke tro, det var en syttenaars Pige, der kunde bære sig saadan ad. — Men jeg vidste jo nok, at det ikke vilde vare

længe; derfor ventede jeg ogsaa, indtil jeg turde komme dig nær. — Hvad er der saa i Vejen med dig, Karen?»

Var der nogen, som Karen nødig vilde have skulde se hende i den Forfatning, saa var det den unge Sivert Johansen. Han var altid saa venlig imod hende, og naar de var til Gilde sammen, dansede hun mest med ham — aa, hvor han kunde danse! Hun kunde blive helt varm om Hjærtet ved at tænke paa, hvordan han svingede hende baade ret og aved om i Valsen — og nu havde han set hende ligge her og skabe sig, nej, nu maatte hun da meget hellere rende i Søen med det samme, for dette kom hun da aldrig over. — Men hvordan skulde hun faa rejst sig og komme afsted; han stod jo der lige foran hende — og se, stod han ikke tilmed og lo. — Hun stjal sig til at se fra Siden op paa ham — jo, han lo, saa det klukkede i ham.

»Hør, Karen, kan du gætte, hvad jeg har her?« Han tog noget op af Lommen og gemte det hurtigt bag Ryggen.

Latteren smittede Karen; hun kom ogsaa til at le og turde nu se helt op; men gætte, hvad han havde — nej, det kunde hun ikke.

»Det skulde vel aldrig være din?« sagde Sivert og viste hende en Tøffel. »Jeg fandt den her henne ved Havrestykket, og da jeg

ser, Jomfruen kun har een paa Bentøjet, saa tør jeg maaske være saa fri for gode Ord og Betaling at tilbyde dig denne.«

»Jo, det er min, kom her med den!« sagde Karen og vilde i det samme snappe den fra Sivert.

»Nej stop, saadan gaar det ikke til, jeg udleverer den kun mod kontant Betaling. Ringere end for et Kys eller to faar du den ikke.«

Havde Karen ikke været rød i Hovedet før, saa blev hun det nu; hun rykkede alle de Græstotter op med Rod, som hun i rimelig Længde kunde faa fat paa.

»Naa, Karen, gaar du ind paa'et?« spurgte Sivert.

»Jeg tror godt, jeg kan gaa hjem uden den . . .« kom det sagte og tøvende.

»Nej, Karen, det kan du slet ikke, for saa kommer jeg til at gøre mig et Ærinde op til din Moster for at aflevere den. Det er meget bedre, vi ordner Sagen i Mindelighed — og vi to kan ogsaa bedst selv — tror du ikke?«

Sivert sad nu ved Siden af Karen og havde lempeligt lagt sin Arm omkring Livet paa hende. Karen turde næppe trække Vejret, saadan bankede hendes Hjærte, mens Blodet foer i Stormløb til Hals og Kinder.

»Ved du hvad, Karen, du er rigtig den gæveste Pige her i Sognet, det har jeg altid syntes, lige fra du var en lille Tøs — der er saadan

Humør i dig, du gaar saa frimodig lige bardus paa. Rigtignok slaar du jo lidt til Skaglerne en Gang imellem, naar dit gale Sind kommer; men det gaar snart over, det ved jeg, fra du var lille. Naar du havde givet mig en rigtig regederlig Lussing, saa kom du altid lidt efter og kyssede mig og fortalte, at nu var du god igen. — Du har jo altid været lige glad ved alle os Karle til Gilderne, men jeg har dog bildt mig ind, du alligevel var gladest ved mig . . .

Kan du huske Pintsefesten i Grønnæsseskov, da vi efter Dansen gik og spadserede mellem Træerne, og du var saa tindrende gal paa Per Jørgens lange Christian og gik og græd, fordi han havde spurgt, om han maatte kysse dig? Men hvor kunde det være, da jeg saa kyssede dig, blev du ikke vred?»

»Jamen du spurgte heller ikke om det, du gjorde det bare!« sagde Karen raskt.

»Naa, det er saadan, du vil have det, ja, saa kan vi let blive enige om Tingen. Ser du her, min Pige, der har du det første og her det andet, og der det tredje« — Karen kunde næppe trække Vejret for alle de Kys, hun fik, og da han endelig slap hende, sad hun i en Tilstand mellem Graad og Latter; den sidste fik dog Overhaand, da Sivert trak Tøflen frem og satte den paa hendes Fod, idet han sagde:

»Nu siger jeg saa mange Tak for Findelønnen. Skulde det være en anden Gang, jeg tilfældig skulde hitte en Tøffel, saa kender jeg en, som ikke er saa kneben med kontant Betaling!«

»Du er et rigtigt Utuske, Sivert!«

»Ja, Karen, det ved jeg nok; men til næste Aar er jeg Styrmand, og saa kunde du alligevel gifte dig med Utusket, for saa fik jeg da ikke saa langt at rende med Tøflen!«

»Naa, saa du fløjter for at komme under den! — Ja, det er lige meget, Sivert, naar jeg tager dig, saa bliver der Ligevægt i Tingene; du har saadan et roligt Sind, mens jeg let bliver galhovedet, og hvis du tør gifte dig med mig, kan jeg sagtens slaa til Og saa er der ogsaa det, Sivert, at naar jeg bliver gift, saa har Moster ikke noget at skulle ha'e sagt; jeg kan saa holde Høns og skære Hovedet af ligesaa mange jeg vil, uden at det kommer Moster ved.«

»Fy, Karen, hvor du er blodtørstig! — Er det blot for at komme hjemmefra din Moster og for at rive Hovedet af en hel Del Høns, du vil gifte dig med mig, saa siger jeg, det er bedst, du alligevel beholder din Tøffel og herefter sørger for, at du ikke taber den paa min Vej, for det kunde jo hænds, at jeg ikke tog den op mere.«

»Nej, nej, Sivert, det er ikke derfor — du vil vel nok tro mig, naar jeg siger dig, at der er ingen Karlfolk, jeg holder saa meget af som af dig; men Moster derhjemme blev saa tosset, fordi jeg vilde skære Hovedet af en Høne i Stedet for at hugge det af, og da hun saa tog saa farlig paa Vej for det, var det, jeg rendte herop.«

»Jamen tror du, vi en Gang skal holde Høns, for at du skal pine dem ved at skære Hovedet af dem — nej, Karen, saadant Dyrplageri skal vi dog ikke give os af med — ordentlig, i et raskt Snuptag skal Hovedet hugges af, forstaar du det — og ellers kan jeg ikke andet end holde med din Moster; hun var i sin gode Ret, da hun blev gal over dine Tossestreger — der er jo ingen Mening i at plage Dyrene mere end nødvendig — men du er ogsaa altid en rigtig Trolde!«

»Og du er en rigtig Gavflab!« raabte Karen, idet hun fløj op og rendte hjemad gennem Havrestykket.

Sivert stod lidt og saa efter hende; saa stak han Hænderne i Lommen og drev langsomt ned ad Fiskerlejet til, mens han halvhøjt sagde:

»Pokkers rask Tøs; det bliver lige godt ingen anden end hende alligevel!«

DET GAMLE KORT.

Vi var paa Fodtur Sjælland rundt og havde nu naaet op til Spidsen af Nordsjælland, hvor vi i øsende Regnvejr havde passeret Tidsvilde og Helene Kilde. Derfra havde vi fortsat langs Kysten op til Spotsbjerg og tyede her ind til Fyrmesteren, som elskværdig aabnede sine gæstfrie Døre for os og indbød os til at tilbringe Eftermiddagen og Aftenen paa hans lille Domæne, der laa som en Oase i Ørkenen oppe mellem de høje Sandklitter, hvor kun Maagernes Skrig og Kattegattets enstonige Bølgeslag afbrød Stilheden. Den Velvære, der griber én, naar man efter at have tradsket afsted uafbrudt i Blæst og Regn i adskillige Timer, saa pludselig staar i hyggelige Omgivelser, hvor Vært og Værtinde kappes om at gøre det saa godt som muligt for én, bevirker uvilkaarligt, at man straks føler sig som hjemme paa Stedet og, længe efter man er kommet bort derfra, i Tanken drages dertil som til et kært, gammelt Sted, man gerne vilde vende tilbage til.

Vaade, tilsølede og sultne havde vi gjort vor Entré, og halvt forlegne ved saadan at vise os var vi komne og havde bedt om at maatte se Fyret.

»Hvad Fanden tror Di, der er at se ved højlys Dag,« havde Fyrmesterens noget barske Svar lydt, mens hans skarpe Øjne under de buskede Bryn mønstrede os med en under-søgende Mine.

Jeg gjorde mig straks til Ordfører og sagde: »Undskyld, men vi er saadan to landstrygende Turister, der ellers intet andet ondt har bedrevet, end ladet os føre af Vorherres velsignede Vejr til dette fredlyste Sted, hvor vi underdanigst beder om Forlov til at puste lidt ud, mens vi vrider vore Frakker, inden vi gaar ned til Hundested for at blive sat over til Rørvig.«

Fyrmesteren flyttede den lille Snadde over i den anden Mundvig, gav sin Uniformshue et lille Stød bag i Nakken og stak saa paa én Gang begge sine Arme ind under mine, idet han sagde: »Naa, saa Di tror det vil være saadan en extra Fornøjelse at komme ud i denne Brandstorm? — Ja — det forstaar sig, ret meget mere vaade end Di er i Forvejen, vil Di vel næppe blive.« Her holdt han os ud fra sig i stive Arme, mens han vekselvis betragtede os. — »Nej, mine unge Venner, hør nu paa et fornuftigt Ord af en gammel, forhenværende Sø-

ulk. Bliv Di nu foreløbig her og lad saa den Overfart være til i Morgen, Rørvig løber ikke fra Dem, og »Bruden«, — ja hun er saagu forloren for længe siden, saa for hendes Skyld skal Di ikke forhaste Dem. — Mo'r, aahe lille Mo'r, kom her, skal Du se et Par Landstrygere, som jeg pilkede oppe ved Fyret, tag Du Dig lidt af dem, di kan saamænd nok trænge til det.« Hermed puffede han os ind i Stuen, hvor en lille, væver Dame sad med sit Striketøj ved Siden af et stort Fuglebur, hvori der sad en Papegøje, der nu gav sig til at raabe: »Rasmus inte spytte, Rasmus inte spytte.« Vi sænkede uvilkaarlig vore drivvaade Huer for Fruen, der hurtig rejste sig og venlig bød os velkommen, og for hendes, som vi straks skønnede, trofaste Forbundsfælle og Ordensmedhjælper i Buret. Og hermed var vi indførte i Familien.

Den omsorgsfulde Frue sørgede straks for at faa os hængt til tørre, det vil sige, de fleste af vore Klædningsstykker blev tagne fra os og trukne paa Snore i Køkkenet, mens vi selv for Velanstændighedens Skyld fik overladt noget af Fyrmesterens Tøj, der nok var lidt for smaat til os to lange Mennesker, men dog dækkede over det nødvendigte. Da vi efter Toiletet viste os for Fruen, havde hun nær faaet et Tilfælde af Latter. »De ligner ved Gud to

store Dreng, der er deserteret fra Sorø Akademi,« sagde hun, idet hun pegede ned paa vore, — lad mig sige, velformede Lægge, — der netop begyndte, hvor Bukserne slap.

»Nu skulde Di gøre en lille Afstikker til Rørvig,« sagde Fyrmesteren, idet han saa op og ned af os og næppe kunde holde sig oprejst for Latter.

»Nej, nu kan De se, naar De slipper af med os igen,« sagde jeg, »De véd nok, man optager sjældent Landstrygere under sit Tag helt ustraffet.«

»Naa, Di tænker maaske paa at svide Hytten af eller løbe med Toldkassen? Det første kunde jo være ubehageligt nok for os, det andet derimod vilde være en nederdrægtig Overraskelse for Dem, naar Di opdagede, der ikke var andet end nogle uklarerede Papirer i den. Men kom nu og lad os se, hvad lille Mo'er har at opvarte med, for Di maa jo ligefrem være nødlidende efter den sidste Marsch.

*

*

*

Efter Aftensbordet var vi saa oppe og betragtede Fyret i Virksomhed og vandrede hen til den lille, med Bjærgfyr bevoksede Plantage, som var Fyrmesterens Stolthed, fordi han selv med egen Haand havde plantet og værnet om hvert enkelt Træ og nu endelig havde faaet

drevet det saa vidt, at det gav en lille Smule Afveksling i Vegetationen paa de øde Sandklitter, hvor ellers Marehalmen i umindelige Tider havde været Enehersker. Regnen var nu hørt op og Blæsten havde lagt sig, Solen gled stor og majestætisk ud fra de tunge, sorte Skyer, hvis bakkede Kanter den forgyldte, idet den langsomt sænkede sig bag det hvidtoppede urolige Hav. I samme Nu, som Solen svandt, tændtes Fyret langt ude paa Hesselø og stod som en enlig Stjerne midt i Havet, mens Spotsbjerg Fyr hvert 20 Sekund sendte sit Blink ud over Indløbet til Issefjorden. Vi havde sat os paa en af Bænkene omkring Fyret, og betagne af det store, vide Skue over Himmel og Hav var vi uvilkaarlig blevne tavse.

»De nævnede Dem selv som forhenværende Søulk,« sagde jeg, da vi noget efter sad ved Toddyen inde i Fyrmester Solters Kontor, »saa har De altsaa før været Sømand?«

»Ja, lige til mit 50 Aar har jeg faret, men saa vilde Mo'r der saa nødig ha' mig paa Søn længer, og saa gav jeg mig ogsaa som føjelig Ægteemand til at søge de faa faste Stillinger, der gives for os Søfolk. Endelig fik jeg da denne Post som Tolder og Fyrmester, og nu sidder Mo'r og jeg alene her paa Klitterne

og kukkelurer og bider kønt hver en Længsel i os efter atter at komme ud og ta' en Tørn med det Hav, der alligevel har en underlig, dragende Magt over dem, der har fareet paa Krys og tværs over det. — Ja, for jeg skal sige Dem, Mo'r der, hun var ikke forknytt a sig; — vor ældste Søn, Georg, han er saamænd født nede i Middelhavet paa Skonnerten »Haabet«, saa hun er næsten helbefaren og var slet ikke den voveste, naar det peb lidt i Tougværket.«

»Naa, egentlig saa ked af, at Du har faaet Foden paa fast Land, det er Du dog ikke, lille Solter,« sagde hans Kone.

»Nej, det forstaar sig, — det forstaar sig, lille Mo'r, vi har det jo for den Sags Skyld godt nok, og vi faar saamænd ogsaa Lov til at blive her, indtil vi bliver baaret herfra, hvis vi da ikke foretrækker at sidde og tære paa vor lille Pension inde paa Frederiksværk. — Men det er nu alligevel underligt; sommetider har jeg en Følelse, som var jeg en Hund, der havde en for kort Lænke.« Her sukkede Solter og skottede længselsfuldt ud ad Vinduet til Havet, der rullende og drønende gav sin Nær-værelse til Kende.

»Jamen, naar det saa er rigtig ondt og stormfuldt Vejr, saa er Du alligevel glad ved at være her,« sagde hans Kone. — »Og kan Du huske i forrige Uge, da vi havde den stærke

sydvestlige Storm, og Du kom med Huen ned om Ørene ovre fra Fyret og sagde: »Gud være lovet, lille Mo'r, at man ikke ligger ude for at klare Paternosterskærene iaften.«

»Ja, det er jo ikke altid hel Plasér at være derude,« sagde Solter, idet han pegede ud over Kattegattet.

»Hvad mærkeligt var der den Gang ved Paternosterskærene?« spurgte jeg.

»Aah, ved dem var der just ikke noget mærkværdigt; men derimod hører den Juleaften, jeg laa der, til en af de hampreste i mit Liv, og jeg var da ogsaa bleven der, hvis ikke et rent mærkeligt Tilfælde havde frelst Skuden og os.«

»Hvis De ikke har noget imod at opfriske gamle Erindringer, saa fortæl os, hvad De oplevede den Juleaften?« bad jeg. —

»Ja gerne,« sagde Fyrmesteren. Han bryggede sig en ny Toddy og opfordrede os til at gøre det samme.

Det var paa min anden Rejse som Fører af Skonnertbriggen »Johanne«; vi kom fra Skotland med en Ladning Kul og havde den 24de December om Morgenen Kl. 2 naaet Skagerak. Jeg husker Dag og Time saa tydeligt, for det var i 63, samme Aar, som Krigen var udbrudt. Vi gik for en rask, dobbeltrebet Merssejlskuling og ventede, som Vinden da var, at kunne naa

Issefjord inden Aften, og vi glædede os jo alle til at holde Juleaftensfest paa Land. Det skulde der nu ikke blive noget af den Gang, for Vinden sprang lige paa én Gang fra Nordvest til en skral Sydvest, og fra stiv Kuling blev det Storm. Vi holdt saa højt som muligt, men Stormen tog efterhaanden mere og mere til og vi maatte snart underdreje Skuden. Henad Eftermiddagen maatte vi være drevet helt over mod den svenske Kyst. Efter Vindretningen kunde vi regne ud, at vi drev den Vej, for da det tilmed begyndte at veksle med Snebyger, saa kunde vi, idetmindste saalænge de varede, ikke se en Skibslængde fra os. Det var det værste Vejr, jeg nogensinde har været ude i. Fra Storm var det gaaet over til fuldstændig Orkan. Himmel og Hav stod i ét og var som et eneste stort Sprøjt, hvori vi tumledes, som om vi kun var en sølle Kastebold. Stortoppen var gaaet over Bord. Fokkeraaen havde slaaet sig løs og hang og dinglede med de pjaltede Sejl langs med Siden af Skuden. Nu gjaldt det kun om at holde sig fri for Skærene, for saalænge vi var i rum Sø, var der dog Mulighed for at klare os, idetmindste saalænge Lasten ikke havde forskudt sig. — Saa var det, jeg lige imellem et Par Snebyger faar Øje paa Klipperne, og som en Mumlen gik det igennem Mandskabet: »Svenske Kysten«. Hvad det be-

tød i denne forrygende Storm, stod mig klart. Hver og én af os opgjorde nok ogsaa i sit stille Sind Regnskabet, for vel lystrede Briggen endnu Roret, men klare Skærene, det saa vi jo var umuligt.

I de paafølgende 20 Minutter blev vi Vidne til et Syn, som jeg aldrig skal glemme, for ikke mindre end otte Strandinger foregik lige for vore Øjne, og saa nær passerede vi de ulykkelige, at vi trods Stormen kunde høre deres Nødskrig uden at kunne gøre det ringeste for at hjælpe dem. For hvert Sekund, der gik, kunde vi være belavede paa at gaa samme Vej som de. Kokken og Skibsdrengen havde vi surret fast til Stormasten, mens jeg og Styrmanden og to Matroser var agterude ved Roret. — Den sølle Dreng, der var ude paa sin første Rejse, græd og bad saa jammerligt, at det var en hel Ynk at høre paa, og Kokken stod med oprakte Hænder og blev ved at skrike: »Herre Jesus, Herre Jesus, kan Du da ikke hjælpe os, naar Du ser, vi forgaar.« — —

Ja, mange Tanker fløj ad Hjemmet til i disse frygtelige Timer. Styrmanden var nylig bleven gift og havde glædet sig saameget til at komme hjem, hvor han nu ventede at finde to, — saa det var ikke underligt, at han saa selvopgivende ud, mens han krampagtig holdt paa Roret — og jeg — ja, jeg havde jo en lille

Pige, som jeg vidste netop nu gik utaalmelig og ventede paa mig til Julefesten, ak ja, jeg vidste jo, hun kom til at vente længe forgæves,« her vilde Fyrmesteren trykke sin Kones Haand; men hun vendte sig vrissende om og slog ham gemytlig over Fingrene: »Aa Snak, Solter, det var jo slet ikke mig, der ventede den Gang; Du glemmer altid, at jeg først var Nummer 4 i Rækken.«

»Død og Pine, lille Mo'r, det er jo ogsaa sandt, men var Du ikke den første, saa blev Du alligevel den sidste.«

»Ja, Gud ved?« sagde hun og løftede truende Fingren, »I Sømænd, I er nogle let-sindige Fyre, som man ikke helt kan stole paa.«

»Naa,« fortsatte Fyrmesteren, som aabenbart vilde lidt hurtig uden om dette Emne, — »vi laa jo derude i al den Elendighed, hvor det kun var et Tidsspørgsmaal, naar det var vor Tur til at gaa samme Vej som de andre. Jeg vil jo ikke nægte, at jeg var en Smule for-tvivlet. Jeg husker saa tydelig, at jeg stod agter ude og knyttede Hænderne magtesløst i Buxelommerne. »Naar blot jeg vidste, hvilke Kanter af Sverigs Kyst vi er udfor?« sagde jeg til Styrmanden. —

Jeg havde ikke udtalt disse Ord, førend det ligesom lysnede over Styrmandens Ansigt: »Jamen, Kaptejn, jeg har et Kort over den

svenske Skærgaard; det staar i en gammel Bog, som jeg for mange Aar siden arvede efter min Farbroder; den ligger nede agter paa Bunden af min Kiste, nu skal jeg løbe ned og hente den.«

»Ja, hent den kun, Gut,« sagde jeg, »men hvad kan det hjælpe, at vi ser Kysten paa Kortet; finde netop det Sted, hvor vi er, vil jo være umuligt, da vi ingen fast Holdepunkt har at rette os efter.« — Naa, Styrmanden han krøb saa paa alle fire hen til Kahytstrappen, hvor han ved hvert Holdepunkt maatte klamre sig fast for ikke at blive løftet i Vejret og slynget over Bord af Søerne.

Ligesom han var naaet derved, kom der en vældig Braadsø, som splintrede og knuste Ruffet og næsten begravede os alle i sit fraadende Skum. Vi maatte love for Linerne, som vi havde om Livet, for havde vi ikke været fastgjorte med dem, var hver en Kæft paa Dækket gaaet over Bord. Ikke to Minutter efter kom der en ny Braadsø, og den tog Fokkemasten, som knækkede og styrtede agter over, hvor Merseraaen ramte en af Matroserne og slog hans Arm over. — Hvor man husker Smaating tydeligt paa saadant et Tidspunkt. Saaledes mindes jeg, at da Jungmanden saa Fokkemasten gaa og Matrosen blive slaaet om paa Dækket, da var det ligesom han rent gik fra Vid og Sands. Han begyndte at raabe og

skrige Kommandoord ud, som om det var ham, der førte Skuden. »Nu alle Klude til, Folkens!« raabte han, og saa løb han rundt som en besat og begyndte at kaste Ender los og rumstere rundt imellem det løse Vraggoods, som laa og flød paa Dækket.

Alt, hvad vi sagde til ham, nyttede ikke; han blev ved sit, og saa maatte vi til Slut binde ham fast agter ude, og her skabede han sig som en hel rasende og rev og sled i Tovene og raabte, at Herrens Straffedom skulde komme over os, fordi vi ikke vilde lade ham raade, og at han alene skulde frelses, mens vi andre skulde blive hakkede til Plukfisk mod Klipperne.

Da Styrmanden kom kravlende op af Kabytten, havde han en stor, gammel, gulnet Bog under Armen. Han og jeg søgte nu, saa godt vi kunde, at brede Kortet ud over vore Knæ, mens en af Matroserne maatte ligge og dække os, for at Søerne ikke skulde slaa for meget over det. — Da Stormen havde vekslet mellem Syd og Sydvest, kunde vi efter Kortet skønne, at vi omtrent maatte være lidt Nord for Gøteborg, men da vi for Snebygerne ikke tydelig kunde skælne Land, blot skimte nogle Omrids hist og her, var det jo ikke godt at vide, paa hvilken Kant af Skærgaarden vi befandt os. — Saa hændte der noget, som jeg aldrig kan tænke paa uden som

paa et Guds Under. Jeg havde rejst mig og stod og stirrede haabløst ind mod Land. Ligesom jeg saa staar der, lysner det i Snetykningen, blot et eneste Sekund, men i det Øjeblik saa jeg tydelig Omridsene af en Fæstning. — Nu havde jeg noget at rette mig efter, og ved atter at studere Kortet saa jeg, at det ikke kunde være andet end Fæstningen Carlsten, og at de Klipper, vi saa sidst, maatte være Paternosterskærene. Lige forbi Fæstningen var Indsejlingen til Marstrand; kunde vi finde den, saa var vi frelst; men dette var vanskeligt, for Mørket faldt nu paa, og Himmel og Hav stod stadig i ét med Snetykning. Der var imidlertid intet andet for end prøve. Til Rors stod jeg selv, mens Styrmanden holdt Kortet for mig. Folkene samlede sig om mig, og saa sa'e jeg: »Hør, Gutter, nu maa det enten briste eller bære. Jeg holder nu lige paa Land, da jeg tror, vi maa være ud for Indløbet til Marstrand. Nu paa Post alle Mand, gør jer Pligt og kny ikke!« Der blev en underlig Stilhed iblandt dem, og ingen af dem flyttede sig. Da de saa saa, det var Alvor og jeg styrede lige mod Klipperne, traadte den ældste af Matroserne, gamle Jørgen »Kras«, som vi kaldte ham (fordi han ikke var til at spøge med, naar han blev vred) — hen til mig og sagde: »Kaptajn,« sagde han, »dette er, saa sandt

Herren hjælpe mig, splitter revnendes forkert! Gaar vi nu der indefter,« og han pegede mod Land, »saa grejer vi os aldrig i Evighed.« Jeg tog naturligvis ingen Notits af ham, men styrede blot videre. Han vedblev: »Naar vi holder os her udenfor, kan det jo være, at vi kan klare os; Skuden er jo hverken læk eller uden Styr.« — Lidt efter føjede han hæst til: »Og saa vil jeg blot sige det, dersom Kaptajnen ikke vil høre et Alvorsord, inden det er for sent, — — ja, saa agter vi selv at snakke med,« og her pegede han hen paa de andre Folk, som havde samlet sig i en Klynge bag Styrmanden og mig og nu truende saa hen paa os.

Her var ikke Tid til mange Ord, jeg raabte kun: »Hold Kæften i, Jørgen, her er det mig, som har Kommandoen!« Men nu gik han paa mig og vilde smide mig væk fra Roret, og i det samme nærmede de andre sig med knyttede Næver og viste, at de havde i Sinde at gaa paa mig og Styrmanden, — for det er jo det mærkelige ved den Slags Folk, at naar først én begynder at blive obsternasig, saa følger straks Rosset efter, og saadan gik det ogsaa her, skønt Størsteparten endnu ikke rigtig vidste, hvorom Sagen drejede sig. — Til alt Held var Styrmanden en rask Fyr, som sprang et Skridt frem og langede Jørgen saadan en

paa Snuden, at han trillede hen ad Dækket, og raabte saa med sine Lungers fulde Kraft: »Den første, som vover at lægge en Haand paa Kaptejnen eller Rattet her, faar samme Konfekt som Jørgen.« — Det gjorde sin Virkning; Jørgen luskede af, og han med de andre stak saa Hovederne sammen forude, og selv styrede jeg saa efter Kortet henimod Indløbet, som Vorherre ogsaa gav mig Held til at finde. — Da vi var kommet et Stykke ind i Skærgaarden, løjede Stormen af, og her mødte vi saa de svenske Lodser, der ikke havde vovet sig udenfor, skønt de lige for deres Øjne havde set en Mængde Skibe gaa under. Da vi nu var kommet herind, saa vi, at vi var efterfulgt af ikke mindre end 6 andre Skibe; disse havde set, vi var styrede indefter og havde haft Tillid til os, og vi kom nu sejlende som en hel lille Eskadre. Vi fik Lods om Bord og styrede lige mod Marstrand, hvor vi alligevel efter Omstændighederne kom til at holde en hel fornøjelig Juleaften.

Hvad Indflydelse et saadant Herrens Vejr kan have paa ellers stærke Mænd, saa vi, da Lodserne kom om Bord, og det rigtig gik op for os, at vi var frelst. Vi omfavnede dem, som om det var vore bedste Venner, der viste sig, og det var heller ikke frit for, at vi viskede en Taare af Øjet, — vi Søfolk er baade et haardt og et blødt Folkefærd, ved Di nok. —

Naa, det var jo ogsaa en forfærdelig Dag og Nat, som jo kan ses deraf, at der foregik ikke mindre end 41 Strandinger alene paa den svenske Kyst i Løbet af 24 Timer.

»Men hvordan gik det Dem senere med gamle Jørgen Kras?« spurgte jeg.

»Jo, det stakkels Skrog, han var saa ulykkelig og elendig, at han, som han sagde, hellere vilde være forlist end baaret sig saadan ad imod mig, som han gjorde.

Da vi senere paa Aftenen alle var samlede for at spise Helligaftensmad, og jeg skulde til at læse Juleevangeliet, saa savnede jeg Jørgen. Jeg sendte en af Folkene op for at lede efter ham, og han fandt ham ogsaa forude, siddende paa en Tovrulle; men der var ikke Tale om, at han kunde faa ham med ned. Jeg gik saa selv op til ham og sagde: »Kom nu, Jørgen, vi venter blot paa Dig«, og jeg ruskede lidt i ham, — for helt gi' ham gode Ord for den Konfekt, han havde tiltænkt mig for nogle Timer siden, det kunde jeg dog ikke. — Men saa vendte han sig om imod mig og sagde med en Stemme, som rystede af Bevægelse: »Nej, Kaptajn, der skal ingen sige mig paa, at jeg vil trænge mig ind paa de Steder, hvor jeg inte hører til. Hvor der er en saa stor Synder baade for Gud og Mennesker, som jeg, der kan ingen Juleglæde komme, og derfor vil jeg blive

her; der er jo nok et og andet, jeg kan tænke paa i Enrum,« og her skottede han helt bønligt hen paa mig. »Naa saadan, Jørgen,« sagde jeg, »ja, saa har Du her min Haand paa, at det skal være glemt for denne Gang; man bør jo ikke gemme paa Vrede denne hellige Aften.«

Han stod lidt og saa paa mig, mens han knugede min Haand rigtig fast. Saa sa'e han:

»Ja, naar det er Kaptajns oprigtige Hjertens Mening, saa skal jeg ogsaa ta'e vor Frelser til Vidne paa, at Kaptajnen inte skal faa bedre Mand om Bord end mig, og Kaptajnen skal ha' Lov til at smide mig over Bord som en Hund, dersom jeg nogensinde skulde bryde mit Ord.«

»Ja, ja, Jørgen, det er godt nok, men kom nu med ned og spis med os!«

»Naar Kaptajnen vil ha' mig Skurk med, ja, saa kommer jeg,« sagde han, og saa sjokkede han bag efter mig.

Efter den Tid havde jeg saamænd ingen mere trofast Mand end ham, og han fo'r i over 15 Aar med mig efter den Tid.

»Og det gamle Kort, det kom vel da til Hæder og Værdighed efter den store Rolle, det dog havde spillet ved Deres Redning?« spurgte min Ven.

»Ja, det kan Di rigtignok tro,« sagde Fyrmesteren, »efter den Tid hang det altid i min

Kahyt i en pæn Ramme. Og vil Di se det, saa er det til Tjeneste, — og Fyrmesteren lukkede et lille Hængeskab op, som saa ud til at have været Inventar i en Kahyt, og heraf fremtog han det gamle, gulnede og af Søvand overstænkede Kort og stillede det forsigtigt og varligt foran os. Under det var skrevet med en noget kluntet Haandskrift:

»Næst Gud, saa frelste Du »Johanne« i 1863.«

Fyrmesteren lod ligesom kærtegnende sin Haand glide hen over det og hængte det varsomt ind i Skabet igen.

Det var blevet sent, og min Ven og jeg vilde bryde op og gaa ned til Kroen i Hundested for at overnatte; men mod dette blev der protesteret af begge vore Værtfolk, og da vi jo intet havde imod at blive her i vort hyggelige Opholdssted, i Stedet for at ombytte det med et mindre hyggeligt, saa var vi lette at overtale. Næste Morgen tog saa endelig min Ven og jeg Afsked. I let, klart Vejr og i straalende Solskin tilviftede vi Fyrmester Solter og hans Hustru det sidste Farvel fra den sidste Bakkepynt.

MENS KAFFEKEDLEN SNURRER.

GAMLE MARGRETHE gik og nussede om i sin lille pæne Stue, hvor der var saa propert og renskuret, at hun godt kunde have udsat en Præmie for hvert Støvgran, man kunde finde derinde, ligesom hun trøstig gjorde for »Perle«s Lopper.

»Perle« eller rettere »Pelle« — som den altid blev kaldt — og Margrethe var nemlig som eet: ved god Opdragelse og mangeaarig Vane var den efterhaanden bleven lige saa nøjeseende og pillen af sig, som Margrethe selv; saaledes gik den aldrig lige ind i Stuen, naar den kom udefra i Regnvejr; taalmodig blev den staaende i den lille Forstue og ventede paa Margrethe, til hun kom med Kluden og tørrede dens Poter af, og da den af Naturen var en renlig lille Hund, der altid søgte at staa paa en god Fod med Margrethes Venner, tog den sig ogsaa Friheder derefter og sprang op paa Skødet af Folk uden at tage Hensyn til Standsforskell. Saaledes husker jeg tydelig en

Gang, jeg var gaaet op til Margrethe — som saa tidt tilforn — for at besøge min gamle Veninde, og her overværede jeg et Besøg af Justitsraadinde Holm, som kom for at lade Margrethe vide, at hun Dagen efter kunde melde sig paa Raadhussalen ved Uddelingen af Fødevarer til Julehøjtiden. Næst efter at have det propert og pænt, var det Margrethes Stolthed ikke at modtage nogen Hjælp, som havde mindste Præg af Offentlighed; derfor kunde jeg se paa hendes Ansigt, at dette kom hende lidt paa tværs; hun, som ellers var saa glad og taknemlig for Hjælp af gode Venner, sagde her ikke et Ord til Tak. Endelig, da Justitsraadinden i en anerkendende Tone havde udtalt sig om, hvor pænt og hyggeligt Margrethe havde det, brød det frem:

»Ja, Gud ske Lov og Tak! endnu har jeg kunnet holde sammen paa Stumperne, og jeg haaber da ogsaa, jeg kan klare mig en Stund endnu, saa længe Vorherre under mig Helsen; men Fattighjælp har jeg aldrig kæret mig om, saa Fruen maa undskylde, dertil trænger jeg ikke endnu.«

Ved dette Udbrud, som Margrethe udstødte dirrende og afbrudt, lod Justitsraadinden sig dumpe ned paa en Stol; men »Pelle«, som aldeles misforstod dette fredelige Tegn, sprang straks op i hendes Skød og gav sig kærligt til

at slikke hendes Hænder. Om det nu var af Harmen over Margrethes Afslag til Juleuddelingen, der for Resten var overmaade velment og ikke havde det mindste med Fattighjælp at skaffe — eller det var Margrethes lille Plebejerhund, der vakte hendes Afsky, skal jeg lade være usagt; men sikkert er det, at »Pelle« blev rystet ned i en Fart:

»Uf da, maa jeg blot være fri for den Hund; den har naturligvis Lopper.«

Det var at tage Margrethe paa hendes ømmeste Punkt.

»Sa' Di Lopper? Jeg vilde saamænd ønske for Justitsraadinden, at Di ikke havde flere Lopper end »Pelle«. Hvis Justitsraadinden selv vil efterse den, saa gi'r jeg minsæl en Mark for Stykket af hver eneste en, Di hitter.«

Og hermed tog Margrethe »Pelle« i Nakken og holdt den op til nøjere Undersøgelse for Justitsraadinden, der langsomt retirerede hen imod Døren, og skyndte sig at tilføje:

»Ja ja, min gode Margrethe, saa er »Perle« en Undtagelse, og vi faar da være lige gode Venner for det.«

Men Margrethe tilgav aldrig Justitsraadinden hendes Fornærmelse overfor »Pelle«.

»De fornemme er nu noget Skab,« sagde hun. »De tror altid, at fordi man er fattig, saa skal man ogsaa være svinagtig.«

*

*

*

Een Lidenskab havde Margrethe, og det var hendes Kaffetaar. Jeg mindes aldrig at have besøgt hende, uden at den hyggelige Snurren af Kaffekedlen har lydt mig i Møde. Jeg vidste, at naar jeg traf Margrethe hjemme, fandt jeg hende ved Spinderokken i den gamle, pæne Armstol ved Siden af Kakkellovnen, hvor Kedlen om Vinteren altid nynnede med i Takt til den gamle Spindevise. Hun havde to Viser, som hun skiftede med, eftersom hun havde Uld eller Hør paa Tenen. Den ene hed »Hørens Levnetsløb«, og af den husker jeg især den første Halvdel, der lød saadan:

Jeg var mig en Jomfru saa rank og skøn,
min Kjortel den var af Silke grøn.

Regnbuen monne over mit Hoved gaa,
med lyseblaa Øjne jeg saa derpaa.

Jeg var saa glad paa al min Vis,
men hvor længe var Adam i Paradis?

En Flok af Piger med munter Sang,
en Dag kom ud i min grønne Vang

De redte mig straks stor Sorg og Ve,
for sidste Gang fik jeg Himlen at se.

De rusked' og rev mig fra mit Stade,
mit unge Liv jeg maatte lade.

De sænked' mig ned i dyben Sø,
derefter jeg vejredes tør som. Hø.

De lagde mig paa en gloende Rist,
for Ilden sviedes min Krop saa vist.

Saa brydes og brages mine Lemmer spæde,
deraf de fange stor Hjertens Glæde.

De førte mig til en Sværdedans,
og fletted min Krop i Knude og Krans.

Paa hvasse Tænder de kæmmed mig ret,
at jeg maatte vorde fin og net.

Nu tjener jeg Rokkens Hoved som Haar,
indtil Jomfruen Fingre i mig faar.*)

Her afbrød jeg gerne Margrethe i Sangen ved at indskyde: »Ja, nu er Du Jomfruen, der sidder og spinder hende.«

»Aa, Gud bedre for Jomfruen; med hende kan det være skralt nok,« sagde hun, idet hun resolut rejste sig og stillede Rokken hen i Krogen. Naar jeg saa vilde have hende til at synge alle de andre Vers, rystede hun gerne paa Hovedet og sagde:

»Nej, jeg kærer mig ikke videre om de andre Vers; la' vos blive staaende ved Jomfruen, — jeg er jo i Livet ikke naaet ret længere end netop til hende.«

Hvad hun mente med det, begreb jeg ikke den Gang; men senere forstod jeg, hvorfor hun ikke holdt af at synge Visen helt ud. Sommetider fik jeg hende dog til at synge alle Versene af »Hørrens Levnetsløb«; jeg tror nok, der var mindst et halvt hundrede. Den omhandlede Hørrens videre Skæbne, om hvordan Jomfruen spandt den paa Tenen, vandt den i Nøgler og satte den paa Væven, som hun traadte med Tanken paa sin Hjertenskær. Saa blev den til et Brudelagen — her græd Margrethe — og til allersidst endte den som Liglagen.

*) Efter en gammel Folkevisе fra Nordsjælland.

»Ja, den Udgang er den sikreste; for den narrer os ikke,« sagde Margrethe bestemt, mens hun smaanussende satte Kaffekopperne til Rette og indbød mig og »Perle« til en »rigtig fornuftig Kop Kaffe« med Kandissukker til.

Der var noget hyggeligt og fornøjeligt over gamle Margrethe, naar hun sad med sin Kaffekop paa de tre Fingre og fortalte paa sin lune, stilfærdige Maade om sine Hændelser og daglige Oplevelser nede ved Fabriksporten. Hendes Levevej var nemlig at handle med Frugt. Paa tre bestemte Tider af Dagen sad hun med sine Kurve ved Indgangen til Fabrikken; det var, naar Arbejderne kom fra Middagen, naar de havde spist Vesperkost og naar de om Aftenen Kl. 6 forlod Fabrikken. Fra de 400 Arbejdere, som daglig passerede forbi hende, faldt der ikke saa lidt Handel af. Hun sad jo der saa fristende med sin Frugt, naar de kom tilbage fra Maaltiderne — en Skilling eller to kunde der nok blive Raad til at ofre paa hende, især da hun var saa godt lidt af dem alle, kunde gaa ind paa deres Skæmt og heller ikke var saa kneben med et Æble eller to i Tilgift til Børnene.

*

*

*

Margrethes og mit Venskab gik saa langt tilbage i Tiden som til mit 3dje Aar. Hun kom som 28aarig Pige ude fra en lille Fiskerby

ved Kattegattet til at tjene hos mine Forældre, hvor hun blev i 20 Aar, og for hvert Aar, der gik, knyttedes hun stærkere til Familien og særlig til os Børn, for hvem hun var noget af det mest opofrende og dertil en god Kammerat. De Mørkningstimer, vi oplevede med hende i Barnekammeret, staar som uudslettelige Minder for mig; hun kunde saa mange morsomme Sange og Lege og dertil danse som ingen anden. Alle de gamle Danse, som »Svejtrit«, »Hanegal«, »Halvfemtetur«, »Kongens Have«, for ikke at tale om »Reel«, dem lærte hun os saa perfekt, at vi maatte optræde halvt offentlig og vise vor Færdighed, naar der kom Fremmede, og da var det særlig »Reelen«, som gjorde Lykke. Men hvor havde hun ikke ogsaa slidt i det, inden hun fik lært os de vanskelige »Reeltrin«.

Jeg husker saa tydelig, hvordan hun den første Aften, hun kom hos os, straks tog mit Hjerte med Storm. Fader og Moder var ude i Selskab, og vi Børn ene hjemme under Opsigt af vor ældste Søster, der da var 12 Aar. Hun og min noget yngre Broder var blevne Uvenner og havde været oppe at slaas. I Kampens Hede havde de sat mig midt op paa det store Spisebord, hvorfra jeg tudskraalende overværede Slagets Gang. Min næst- yngste Søster paa 7 Aar var krøbet under Bordet; men formodentlig maa hendes Kamp-

lyst ogsaa være bleven vakt, for paa én Gang farer hun frem og kaster sig ind i Slagsmaalet; men hvor uenige de andre to end var, blev de dog hurtigt enige om i Fællesskab at gennembanke Sofie. Dette krævede jo Hævn, og da hun ikke turde binde an med de andre, vendte hun sig ganske naturligt mod mig, der stadig sad og skraalede, og gav sig til at slaa løs paa mig. Da var det, at Margrethe kom. Jeg kan endnu tydeligt se hende med sin lille Bylt i Haanden staa i Døren og sige:

»Men hvad er dog dette? Er I rent »rusk« Unger?»

Mig, som var den mindste og mest forurettede, tog hun resolut paa Armen og satte ud paa Køkkenbordet.

»Ti Du kun stille, min Tøs,« sagde hun, »saa maa Du følge med mig ud i Stalden, mens jeg malker; de andre skal saamænd ikke komme til at gøre dig mere Fortræd.«

Fra den Dag af blev Venskabet sluttet, og trofast har det holdt sig gennem mange, mange Aar.

Nu, ved at opfriske Erindringen om den kære, gamle Margrethe, stiger ligesom Rosen- og Lavendelduft frem tilligemed de gamle Minder. Det er som Tonerne paa vort gamle, sprukne Marschals Instrument, der staar oppe paa Pulterkammeret, hvormed jeg kan lokke de tusinde Minder frem, blot ved at slaa en Akkord an.

*

*

*

10*

Jeg gik i mit 23de Aar, da Margrethe forlod os og begyndte paa sin Frugthandel. Af en lille Kapital, hun havde arvet, og af sin opsparede Løn havde hun gennem Aarene samlet sig en pæn lille Grundkapital, som i Forening med Frugthandelen gav hende tilstrækkeligt at leve af, især da hendes Fornødenheder var saa uendelig beskedne.

Som før sagt, den eneste Luksus, hun tillod sig, var hendes Kaffetaar. Hvor har jeg ikke tit knebet hjemmefra for at sidde Timer i Træk hos gamle Margrethe, set paa hendes gulnede Fotografisamling og hørt paa hendes stilfærdige Pludren, mens Kaffekedlen sagte stod og snurrede.

Hun havde den Evne at kunne se det komiske hos Folk og paa en vis godmodig, harmløs Maade agere eller genfortælle det iagttagne. Saadan fortalte hun mig en Gang, at der Dagen forud havde været et Søskendebarn i Besøg hos hende, som havde været saa rent tilintetgjort af Kærestesorg. Hun havde forlovet sig med en noget vidtløftig Fyr, som Forældrene ikke vilde vide noget af at sige. Nu kom tilmed baade Venner og Bekendte og fortalte hende, at han var af dem, som indlod sig med hvem som helst, ja en Veninde havde endog betroet hende, at han havde vist mindst et Dusin uægte Børn.

»Den stakkels Troid-Tøs,« sagde Margrethe, »hun græd jo og var helt ude af sig selv og vidste hverken ud eller ind. Hun vilde jo nødig gi' Slip paa ham, især da hun vist ikke havde store Udsigter til at faa sig en ny Kæreste; men det var jo heller ikke godt for mig at raade hende.«

»Hvordan knækkede Du den Nød, Margrethe?« spurgte jeg.

»Jo, da jeg havde siddet og grundet lidt, sa' jeg til hende: »Hør, ved du hvad, min Pige, du skal saamænd ikke tro mere end det halve af, hvad Folk siger.« Det trøstede Tøsen, hun gik nok saa gladelig hjem, og kender jeg hende ret, vil hun gi' det samme Svar til alle dem, der kommer og har noget at sige paa ham, om man ogsaa beskylder ham for at være Fa'r til en hel Snes.«

En anden Dag, jeg kom op til hende, traf jeg Margrethe i saadant et straalende godt Humør, jeg kunde ligefrem se, at det spruttede i hende; men først da vi sad ved Kaffen, fik jeg hende til at fortælle, hvad der var hændet.

»Jo, ser Du, min Pige, det var nu ham den tykke, hjulbenede Rasmus Kistrup ude fra Overdrevet, som Du nok kender.«

»Naa, ham Enkemanden, som vi kaldte for »Trommen«, og som vi drillede Dig med, fordi han altid gik og trippede om uden for

vore Vinduer for at faa sig en Sludder med Dig om Aftenen, naar han gik hjem fra Fabrikken.«

»Ja, meget rigtig, det er ham. Aa, jeg kan jo ikke nægte det, han har i — ja, la' mig nu se — saadan millergolav 15 Aar gaaet og set mildt til mig, uden at han dog har budt sig til, saadan hvad jeg kalder med rene Ord. Men kan Du da bare tænke Dig hvor tosset! Kommer han ikke i Dag ud til mig ved Porten og bliver staaende ijevne mig, mens han spiser sin Mellemmad. Vi snakkede jo om alle mulige Dele, og han købte for et Par Skilling Æbler, som han ogsaa spiste. Saa er'et, mens han gnaver dem i sig, at han siger:

»Hør, ved Du hvad, Grethe, Du og jeg har li'godt i en Slump Aar kendt hverandre og immer saa godt kunnet muntre hinanden lidt op — hvad mener Du, om vi nu paa vore gamle Dage slog vore Pjalter tilsammens og Du flyttede ud til mig paa Overdrevet? For jeg skal sige Dig, nu bliver jeg snart helt alene, da Datteren skal giftes til Høst, og det er jo ikke saa lige en Sag at være uden Fruentimmer. Vi er jo snart lidt aflægs begge to, saa derfor synes jeg, vi kunde li'som stive hverandre lidt a'.«

»Naa, saa det synes Du? Ja, Du snakker jo godt nok, Rasmus,« sagde jeg, »men naar vi nu skal snakke lige rent ud, er Du dog

henved de 66 og jeg kun 50 Aar, saa Du bliver li'godt aflægs før mig, Rasmus.«

»Sandt nok, Grethe, men Du maa ogsaa huske paa mit pæne, teglhængte Hus, som knageme er af brændte Sten, hver eneste en.«

»Aa, smaa Slag, Rasmus! Kender jeg Dig ret, saa ved Du nok, at min Sparekassebog kan sige Sparto til Dit Hus.«

»Javist, Grethe! Men saa er der det ved'et, at Dine Skillinger kunde hjælpe fa'lig godt til, at vi to kunde sidde og ha' det rigtig fælt rart paa vore gamle Dage.«

»Jamen, Rasmus, saa er der den lille Skavank, Du nok ved — jeg mener den lille Svag-
hed, Du har for Snapsen.«

»Det kan gerne være, Grethe, der er lidt om'et; men det æ Draalen spilleme af bare Sparsommelighed. For ser Du, nu da dette nymodens Skidt til bajersk Øl er kommen op, saa har jeg tit og mange Gange set Folk sidde og fløse og drikke for baade en og to Kroner op, inden de har faaet dem en lille Gi'r paa. Derimod har jeg ganske gelinde bare taget mig et Par Snapse for en — ja la' mig sige — 8 Skilling, og dertil haft lige saa megen Fornøjelse a'et som dem, der drak for et Par Kroner, saa Du skal nu ikke sige mig paa, Grethe, at jeg fraadser i'et.«

»La' nu ogsaa det være, som det er, Ras-

mus, men der bliver li'godt ingen Bukser af det Skind. Jeg har'et godt, som jeg har'et, og har ingen Lyst til at gøre mig det mere besværligt paa mine gamle Dage end højst nødvendigt.«

»Jamen Grethe, synes Du nu ikke, at jeg netop er det ene nødvendige, som Du mangler?«

Men nu blev jeg gal paa ham, for jeg syntes, at han blev mig lidt lovlig sejt, og saa sa'e jeg:

»Det kan være godt nok med et Hus af brændte Sten, men det er dog forbandet, Rasmus, med Dine skæve Ben.«

Saa stak han pinede af, og jeg skal ogsaa love for, det nok varer en god Stund, inden han køber Æbler af mig igen.«

»Du kunde dog egentlig gerne ha' forbarmet Dig over den skikkelige Rasmus Kistrup, Margrethe«, indskød jeg.

»Ja, det er saamænd ikke for det, at jeg har noget imod Manden — han kunde jo for den Sags Skyld være lige saa god som mangelnden; men har jeg nu naaet de halvhundrede Aar uden Gifteforømmelser, saa slipper jeg vel ogsaa herfra uden dem. Og desuden, Margrethe er nu heller ikke af dem, der bryder sit Ord, om ogsaa han, som jeg gav det til, ligger under Mulde for mange Aar siden. Jeg har da ogsaa været ung en Gang og troet, at Livet var som en Gildesdans, som det var en let Sag at komme igennem. Mod og Kræfter syntes

jeg at have nok af, og han, som jeg i Ungdomsdagene gav mit Ord og min Tro, han var stærk og livsglad som jeg selv og dertil den gæveste og bedste Karl i hele Sognet — ja, det syntes da i det mindste jeg; men for Resten sagde baade Husbond og Madmo'r det samme.«

»Stakkels Margrethe! Og han døde fra Dig?«

»Ja, han gjorde saa, den rare, gode Per! Men det gik heller ikke saadan rigtig til« — og her gled der en bitter Trækning hen over Margrethes Ansigt. — »De tog ham fra mig i 64, gjorde de. Han var en af de allerførste, der blev indkaldt, da Krigen udbrød.

Aa Gud, hvor var de Par Dage drøje fra Indkaldelsen og til han rejste. Han lod jo nok, som om han var himmelglad og sprang omkring, som om han skulde til Gilde; men jeg vidste alligevel godt, at det blot var af bare Fortvivlelse, endskønt han ikke lod mig det forstaa med en Mine.

Det var lige henad mod Jul i 63, at han skulde af Sted. Da Dagen kom, syntes han at være rent tosset af Glæde over at skulle i Krigen; han sang og jublede, saa det var helt sært at høre.

»Du skal ikke græde, Margrethe,« sagde han, »for jeg hytter mig nok og kommer hjem igen til Dig og jer allesammen.«

Det var dog kun med Nød og næppe, han kunde holde Taarerne tilbage, da jeg lagde

min gamle Postille ind imellem hans Uldtøj og snørte Randselen til omkring den. Da vi var færdige med Indpakningen, satte vi os lidt sammen paa hans Kiste, og saa sa'e han til mig, mens han holdt min Haand i sin:

»Lille Margrethe,« sa'e han, »dersom det nu skulde være Vorherres Hensigt, at jeg ikke mere vender hjem til Dig, saa lov mig blot det, at Du aldrig vil gantes eller giftes med nogen andre, hvis jeg skulde falde væk.«

»Ja, det lover jeg Dig, Per, enten Du træffer mig her eller hisset, saa skal Du finde mig tro imod Dig og Dit Minde.«

Da han skulde til at byde Farvel, saa maatte jeg rende min Vej, for jeg kunde ikke taale at se ham gaa af Gaarde. Lidt nede i Skovhegnet ventede jeg paa ham — aa, jeg ser ham endnu saa tydelig komme løbende, lige saa stærkt han kunde fra Gaarden, Taarerne løb ham ned ad Kinderne, og den store, stærke Karl, han hulkede som et Barn. Hvor kæmpede han ikke troligt med Sorgen, da han saa mig.

»Det er bare for det, at jeg saadan har'et paa Fornemmelsen, at jeg ikke skal se Dig og jer allesammen mere,« sagde han, mens han viskede Taarerne af med Trøjeærmet. »Herregud, havde dog blot ikke Kongen gaaet hen og døet fra os,« føjede han til lidt efter.

Men han maatte jo af Sted. Jeg stod og

stirrede efter ham, saa længe jeg kunde se et Glimt af ham — saa forsvandt han omkring Bakkskrænten . . . og jeg saa ham aldrig mere.«

»Fik Du ikke en Gang Brev fra ham?«

»Jo, to Gange skrev han. Det første Brev var fra Kjøbenhavn, da han lige var kommen i Trøjen, og det var fuldt af Haab og Mod. Men det andet Brev, som var dateret Slesvig, det var trist og tungt. Han klagede over daarlig Forplejning og Mangel paa tilstrækkelig Hvile. I fem Nætter havde han ikke faaet Blund i sine Øjne.

»Vi skal til at slaas ved Dannevirke,« skrev han, »til Stillingen der sætter vi jo alt vort Haab.«

Det var det sidste, jeg hørte fra ham.

Han havde været med ved Dannevirke den 1ste Februar, havde saa fulgt 18de Regiment til Mysunde — der faldt han Dagen efter, den 2den Februar.«

*

*

*

Og de gamle Minder om Lykken, der tabtes, og den knugende Sorg ved det Offer, Fædrelandet havde krævet af hende, fremkaldte paany Margrethes Taarer.

Men som Dagen hældede og vi tømte den anden Kop Kaffe, genvandt hun Sindsligevægten, og mens Kaffekedlen bestandig snurrede, kom det gamle, lune Glimt atter i Margrethes Øje og lagde det unævnelige Skær af Hygge over den lille Stue.

JOMFRU HASSE.

BLÆS nu bare ikke saameget, Jørgine, for til Mellemmaden holder Du det vel nok ud.«

»Uh—puh! ded æ dov osse en gevaldig Varme; alt det Fedt, man har lagt paa sig hele Aaret rundt, det render man da a sig idav i denne Varme, puh!«

Og tykke Jørgine smed sig ned i Høstakken, saa det ordentlig skvat i hende.

»Saa det er noget at snakke om, Tøs, nej saa skulde Du bare ha' væt her paa Gaarden i Jomfru Hasses Tid. Jeg skal love for, Du ikke havde faaet Tid til at lægge saameget som en Pille Fedt paa Dig.«

»Var da denne Jomfru Hasse saadant et galt Spektakkel?«

»Ja, dersom Jomfru Hasse ikke var det værste Fruentømmer, der nogensinde har slidt et Par Sko her paa Gaarden, ja saa gid jeg maa synke ret ner her, hvor jeg staar, og visne med det samme. Jeg var jo selv ikke andet end en Tøs den Gang, som gik Undermejersken

lidt til Haande og altsaa ikke havde noget med Jomfru Hasse at gøre, men ligegodt ragede jeg mig et Par bagvendte til en Gang, da jeg stod nere i Mejeriet og skurede Jungerne. Hun kom saadan listende bag paa mig og havde nok staaet og set sig gal paa mit Haandelag, for lige paa én Gang langede hun mig et Par regederlige Sinkaduser, saa det ordentlig ringede Morgensang for mine Øren. — Mine Fingre kløede jo nederdrægtig efter at komme i Lav med hende, for Kræfter var der i mig; men saa kom jeg til at tænke paa, hvad Røgteren havde sagt en Aften i Borgestuen, og det var, at han var sikker paa, hun ikke var noget rigtigt Fruentømmer, men en Varugle, der om Natten sugede sig fast i Hjertet paa de Folk, hun ikke kunde lide, og saa turde jeg jo ikke slaa igen.«

Det var gamle Dorthé Per Vævers, der sad i Høstakken nede paa Engen med Gaardens Folk omkring sig ved Mellemmaden.

Hun havde i mangfoldige Aar tjent paa Vejbjerggaard — en gammel Herregaard, der laa lige ved Indløbet til Issefjorden, og som i Fortiden havde baaret Navn af »Kongsgaard«, men som nu i Tidernes Skiften kun havde beholdt lidt af sin gamle Ærværdighed. Resterne af de gamle Volde og Grave kunde dog endnu skimtes i Parken, der omgav den store, ny-modens Hovedbygning, som i fornem Afstand ragede op over de gamle, lave Længer.

Paa sine gamle Dage havde Dorthe giftet sig med en Væver, hvorfor hun altid gik under Navnet »Dorthe Per Vævers«. Men naar Høsttiden nærmede sig, saa meldte Dorthe sig altid paa Gaarden for at være med. Videre Gavn gjorde hun jo rigtignok ikke, for hun havde saadant et velsignet Snakketøj, som baade var hendes Lykke og Ulykke. Forvalteren svor hver Sommer paa, at det skulde være sidste Gang, hun høstede, for de Folk, der var i hendes Nærhed, fik ikke udrettet det halve for at lytte til hendes Passiar.

Regelmæssig hver Sommer stillede Dorthe, lige fra Høhøsten begyndte og indtil det sidste Sædlæs var kørt ind og Høstgildet overstaaet. Hvormeget end Forvalteren bandede hende, saa fik han aldrig sin Krig frem med at faa hende furet.

»Hun hører nu én Gang til her,« sagde Proprietæren, naar Forvalteren foreslog at stryge hende af Listen. — Og Dorthe kom hvert Aar igen som en af dem, der hørte til Traditionen paa Vejbjerggaard.

»Naa, en Varugle tror je nu lie'godt inte hun var,« fortsatte Dorthe, »dertil var hun altfor bange for Spøgelser. Naar det saadan lakkede hen ad Sengetid, saa blev Pippet taget fra hende, og saa hed det altid, »aa lille Dorthe, Maren eller Stine, Du er nok saa god at bære Lyset for mig over Salen?« Ja, for hun havde

jo sit Kammer i den gamle Stuelænge paa den anden Side af den gule Sal, der, hvorunder Mejeriet nu er, — og forresten er der dem, der siger, at det endnu spøger deroppe,« føjede Dorthé hviskende og hemmelighedsfuldt til. — »Men ligemeget derom, noget overjordisk, gedulgt var der nu; man har jo ogsaa selv set og hørt noget,« fortsatte hun, idet hun paa én Gang blev helt alvorlig. Pigerne flyttede sig nærmere hen til hende, og nu lød det i Kor: »Aa, Dorthé, fortæl os om Spøgeriet.«

»Ja, det kunde jeg jo nok,« sagde Dorthé, »men nu skal I først høre, hvordan det gik Jomfru Hasse. Jo, ser I, hun tjente her, den Gang Beckmann var Forpagter, og han var jo Ungkarl og for den Sags Skyld ogsaa et rigtig flinkt Menneske i alle Maader, naar han blot kunde faa Lov til det. Men ligesaa snart hun var kommen paa Gaarden, saa skulde her spinkes og spares i alle Ender og Kanter. Hu ha'! det var den jammerligste Kost, man kunde se for sine Øjne, skrabet Fedtebrød og aldrig Sul til Brødet eller en ordentlig Drik Øl, nej, Mælkevand og Valle, det stod den paa den Gang, og naar det gik højt om Søndagen, saa fik vi noget Spækalleslapperads, som hun kaldte for Suppe, og som vi fik Mavepine af den næste halve Uge. Folkene rendte jo ogsaa herfra, den ene efter den anden, og det kunde jo

inte nytte at klage. Hver Gang det blev gjort, fik vi det Svar, at Jomfruen var det dygtigste og flinkeste Menneske her paa Gaarden. Han kunde saamænd heller ikke klage, for hille den, hvor hun kræsede op for ham og gjorde sig behagelig i hans Øjne; hun talte saa sødt og saa godt, at man skulde tro, hun var en ren Engel, og pillen og fin var hun jo, og godt saa Spektaklet ud, saa det varede jo inte længe, inden der blev noget mellem hende og Forpagteren. Det gik jo ogsaa godt et Par Aars Tid; hun førte Kommandoen baade ude og inde, værre end en regederlig Kommanderskersant. Men Krukken hun gik nu alligevel saa længe til Vands, at hun kom hankeløs hjem. En Dag, det kunde vel være hen ad Mikkelsdagstider, saa havde hun da som sædvanlig kræset op for Forpagteren og givet ham Andesteg til Middaften. Som saa hun og han sidder ved Bordet, kommer Skolelæreren med sin Brodersøn gaaende over Gaarden for at gøre Besøg hos Forpagteren. — Jeg var netop den Gang lige bleven Lillepige, saa jeg husker det saa tydelig, som det var i Gaar, at Forpagteren siger til hende: »Hør, lille rare Jomfru Hasse,« si'er han, »der kommer Skolelærer Hansen med sin Brodersøn; vi kan vist ikke andet end bede dem til at spise med os.«

»Aa, naar Forpagteren gaar ud og tager imod dem i Gangen og byder dem ind i den

anden Stue, saa behøves det saamænd ikke,« svarede hun.

»Jo, jeg synes dog, jeg ikke kan være andet bekendt, jeg bliver altid saa pænt opvartet hos ham,« si'er han saa.

»Ja, skal de endelig spise her, saa skal de da ikke have noget af Andestegen,« sagde Jomfruen, og dermed tog hun i en Fart og satte Fadet ind under Sofaen, ligesom de bankede paa Døren.

Naa, de kom da ind og blev osse buden til Bordet og maatte sidde og ta' til Takke med lidt røget Faarelaar og Spejlæg. Men lige paa én Gang hører vi et Rabalder og en Knurren under Sofaen, og saa kommer Skolelærerens store Jagthund baglænds slæbende midt ud paa Gulvet med Anden. Men hilleden, hvor Forpagteren blev gal i Hovedet, han røg op og sagde i en rigtig barsk Tone: »Ja, hvad skulde nu osse de Tossestreger til, Jomfru Hasse.« Hun blev jo li'som et dryppende Blod i sit Ansigt, idet hun tog Andeskroget ved Vingebeinet og sjoskede ud i Køkkenet med det.

Det kan nok være, at hun fik sig en regederlig Omgang, da de fremmede var gaaet. Længe havde han tiet; men nu fik han Munden paa Gled. — Jeg vil saamænd ikke gøre mig bedre, end jeg var, for da jeg mærkede, der

var Torden i Luften, nærrede jeg mig jo inte, da de begyndte at blive højroastede derinde i Stuen, men lyttede lidt ved Døren.

»Det er ikke nok med, at man daglig skal høre Klager over Dig fra Folkene,« sa'e han, »men nu skal jeg tilmed gøres til Nar overfor fremmede for Din nederdrægtige Nærigheds Skyld,« sa'e han. »Nu er det Slut med min Taalmodighed, ikke en Dag over Maj bliver Du her paa Gaarden. Jeg er jo, Herren hjælpe mig, ikke længer Mand i mit eget Hus,« sa'e han.

»Ja, nu passer det Dig nok at blive af med mig, efter at jeg har fortalt Dig, hvordan det er fat med mig, — men det siger jeg Dig, om jeg saa skal krybe hertil, saa skal Du nok faa det, der nu en Gang er Dit,« sa'e hun. Men lidt efter kunde jeg høre, at hun græd og bad saa mindelig for sig og lovede at blive saa rundhaandet og god, naar han blot vilde gifte sig med hende. »Jeg har jo kun set paa Din Fordel,« sa'e hun, »og det synes jeg nu ikke, Du skulde gi' mig Utak for.«

Jeg kunde se gennem Nøglehullet, at hun vilde slaa Armene om hans Hals; men han skød hende til Side vendte Ryggen til hende, og sa'e: »Jeg har aldrig givet Dig Løfte om Giftermaal, og nu siger jeg Dig en Gang for alle, at hvis Du tror, Du skal blive Kone her paa Gaarden, tror Du fejl, dertil har

jeg dog Liv og Lemmer for kære. Men dersom det er sandt, at det staar til med Dig, som Du har sagt, saa skal jeg nok sørge baade for Barnet og Dig, naar den Tid kommer, — det er mit sidste Ord i denne Sag.« Hermed tog han sin Hue og Stok og gik ud i Marken, og næste Morgen kørte han ganske tidlig til Byen og var nok taget videre til København, hvorfra han nogle Dage efter kom tilbage sammen med sin Broderkone, der var Enke, og som nu skulde være Husbestyrerinde paa Gaarden fra Majdag af. Hun blev der med det samme, men tog dog ikke nogen synderlig Haand i Hanke med Husførelsen af den gode Grund, at Jomfru Hasse immer gennede hende væk, hver Gang hun kom og bød sig til.

Og nu blev der da osse et syndigt Hus hver Dag, fordi hun ikke længere spillede føste Fiolin paa Gaarden, men maatte holde sig lidt ved en Side og inte kunde føre det store Ord inde hos Herskabet, som hun ellers plejede. For Fruen var baade fornem og skrap og lod sig inte gaa paa af Jomfruen, men holdt hende fra Livet, naar hun blev altfor nærgaaende. Hver Gang, der var no'et i Vejen og Jomfruen røg op og vilde la' Kajn rende løbsk, saa sa'e Fruen bare: »Hys, hys, Jomfru Hasse, jæg kan ved Gud ikke taale, at De saadan overanstrænger Dem, husk dog paa,

vi er ikke allesammen dannet af Flintesten, saadan som Di,« og dermed skyndte Fruen sig ud af Stuen, inden Jomfruen fik leveret en ny Ladning. Men naar hun saa kom ud i Køkkenet, saa kan det nok være, den skar, nogen skulde hun jo gi' Galden Afløb for, og saa blev det jo vos, naar hun da ikke løb ner i Mejeriet og slog Pigerne paa Kajebenet eller tog et Livtag med store Ellen, for hun virkede paa Jomfruen ligesom en rød Klud paa en Tyr, fordi hun en Gang havde taget hende og uden videre Dikkedarer dyppet hende ned i det store Vallekar, da hun blev for nærgaaende.«

»Ha, ha, ha,« lo alle Pigerne og Karlene i Kor.

»Jamen, nu skal I blot høre, hvordan Jomfruen hævnede sig, da hun mærkede, hun inte kunde magte hende med Næverne. Ja, saa tog hun nogle Hestehaar og klippede dem ganske smaa og dryssede dem i Ellens Seng, saa det arme Skrog kom til at ligge, ligesom hun laa paa Synaale. Det Skidt var jo inte til at faa rystet af sig igen, saa Ellen maatte tage en anden Særk paa og gaa hen og ligge ved mig den Nat. Men saa lovede hun ogsaa dyrt og helligt, at Jomfruen skulde inte have gjort det omsonst. Det varede heller inte længere end et Par Dage efter, at Ellen fik Hævn. Aa, Gud bedre, den blev værre, end hun hade tænkt sig, for hun havde dog aldrig haft til Hensigt at gøre hende noget ondt. — Det var et Par Dage

efter at dette var sket, at Jomfruen en Eftermiddag gik til Byen. Ellen havde regnet ud, at hun ikke kunde være tilbage før hen ad Midnat. Var der noget til, som kunde kue Jomfruen, saa var det Spøgelse. Det var især Djævehullet heroppe ved Skovleddet, hun aldrig holdt af at gaa forbi, naar det var bleven mørkt. Denne Gang havde hun ogsaa bedt et Par af Pigerne om at gaa sig imøde ved det Lav Kl. 11; men Ellen havde sagt til dem, at hun skulde nok gøre det, saa de kunde godt gaa i Seng.

Ja, det var naturligvis syndig gjort af mig, men lie' godt var jeg Ellen behjælpelig med at lave sig til Spøgelse.

Hun kridtede sig i Ansigtet, og jeg satte hende to sorte Papirshorn i Panden og gav hende en hvid Nathue paa. Med dette og et stort, hvidt Lagen svøbt om sig gik hun nu op til Vejen ved Djævehullet og gemte sig der bag Træerne, indtil hun saa Jomfruen komme gaaende. Da hun var lidt fra Hængesækken, saa begyndte Ellen at synge og mumle noget rent fjollet Tøjeri og listede sig frem imod hende. Jomfruen blev saadan af Skræk og Klemmelse, at hun inte kunde flytte sig af Flækken, men stod og gloede og gabede rent forstyrret paa Ellen, som om hun hade mistet Forstanden.

Saa tog Ellen sig en rigtig dyb Mandfolke-

stemme paa og hviskede hende helt ind i Øret: »Kender Du mig inte igen, lille Hasse? Jeg er jo den Djævel, der bor inde i Dit eget sorte Hjerte om Dagen, men som om Natten faar Lov til at vandre om herude ved Djævehullet. Vil Du inte gaa med mig lidt her ner i Mosen, saa skal Du se, hvor rart jeg har det til Dig, — for Du og jeg, vi hører jo sammen, ikke sandt?»

Da nu Ellen vilde tage hende i Haanden for at trække hende lidt med sig, saa fik Jomfruen Mælet igen. Hun raabte og skreg, saa det var en Gru at høre, og Ellen slap hende saa igen. — »Men vogt Dig,« sa'e Ellen, »for nu skal jeg heretter inte slippe Dig om Natten. Hver eneste Aften, naar Du lægger Dig, saa skal jeg komme og suse om Dig som en Stormvind og rive og slide i Dig, indtil Du en Nat render herud og tigger og be'r mig om at tage Trolddommen fra Dig.«

Jomfruen var helt sunken sammen og havde gjort sig saa lille, at hendes Hoved næsten naaede Jorden, og længe efter, at Ellen havde listet sig fra hende, sad hun helt sammensunken ved Grøftekanten. — Jeg saa' det jo altsammen inde bag Træerne, hvor jeg havde skjult mig. — Men da hun endelig glanede op og saa, der ingen var, saa kan det nok være, hun kunde flytte sig; hun rendte, som om Fanden var i Hælene paa hende, — og det troede hun naturligvis ogsaa, at han var.

Men den næste Dag var Jomfru Hasse lie'godt saa sløj, at hun maatte blive liggende i Sengen, og Ellen blev jo helt elendig, for det havde jo aldrig været hendes Mening at skræmme Livet af hende.

Naa, det varede da heller inte mere end et Par Dage, saa kom hun paa Benene igen. Men Kors, sikken en Forandring, der var foregaaet med hende! Hun, som før kunde lade Kajen løbe fra Morgen tidlig til Aften silde, hun sagde nu næsten ikke et levende Ord, hverken af godt eller ondt. — Gud Fader, hvor hun skæmmede sig! hun blev saamænd hel hulkindet i de Par Maaneder, hun havde igen paa Gaarden. I denne Tid turde hun nu slet ikke være alene, og jeg, som hun havde mindst udestaaende med, maatte saa flytte min Seng ind paa hendes Kammer for at være hos hende om Natten. — Ja, hvor kan det dog gaa mærkelig til i denne Verden; skønt Jomfru Hasse havde været et stort Skarn ved os Piger, saa kom jeg lie'godt i den sidste Tid til at gøre a' hende; hun var jo saa mankerlig og græd og jamrede sig saa tit, at det kunde røre en Sten. — Aa, ja, ja, vi er jo alle skrøbelige Mennesker og kan komme til at ligge der, inden vi ved et Ord af det!« —

»Hør, Dorte, hvad var det for noget gedult, Du selv saa? Fortæl os det nu med det samme,« lød det fra Pigerne.

»Ja, jeg er nu inte helt vis paa, om man ikke skulde lukke Kajen til for den Slags Ting. Man siger jo, det skal være Uret at lægge sig ud med de overjordiske, og jeg vilde nødig igen i Lav med dem,« sagde Dorthe og rystede paa Hovedet.

»Aa hvad, Dorthe, fortæl Du bare, de lar Dig nok være i Fred, nu Du inte er paa Gaarden mere om Natten.«

»Ja, ser I,« begyndte Dorthe hviskende, »det var en Aften, jeg havde været lidt ude, og det var bleven noget sent, inden jeg vendte Næsen hjemad. — Man har jo osse væt ung en Gang og haft lidt Sjov for. — Saa var det, da jeg gik over den gule Sal, at jeg med én Gang blev saadan, at jeg inte kunde flytte et Lem, for ser jeg inte tydelig lige for mine Øjne nogle løjerlige Gespændser sidde henne mellem Vinduerne. Det var fire Personer, tre Mandfolk og et Fruentimmer. Jeg saa dem saa tydelig sidde omkring et lille Bord med Lys foran sig og store fyldte Krus ved Siden. Hvad det var, de bestilte, ved jeg inte saa lige, kanske de spillede, for der lød en Raslen, som om det kunde være Tærninger, de kastede. Jeg husker osse, hvordan de saa ud; de to af Mandfolkene var gamle og havde begge stort Skæg, den ene sort og den anden rødt; han med det sorte havde nogle Øjne, der ligesom spydede Ild; den røde derimod sad blot og bed Tæn-

derne sammen og grinede ilde. Den tredje var ganske ung og havde ingen Skæg; men han var dog saa farlig nydelig, at jeg helt glemte at være bange blot ved at se paa hans smukke og gode Ansigt. Bag ved hans Stol stod der en Dame. Hillemænd, hvor hun var dejlig klædt paa! det var bare Fløj! og Guld altsammen, og saa havde hun Hue paa og hvide, store Susærmer, ligesom dem, der er paa de gamle Billeder, som hænger ovre i Salen paa den nye Hovedbygning! Ja — saa smuk som en Guds Engel, det var hun osse. Hun stod og saa helt mankerlig paa ham, den unge, og nu saa jeg ogsaa, at der laa en stor Bunke Penge foran ham. — Hvor længe jeg stod naglet fast til Flækken, ved jeg inte, men lige med én Gang fløj han, den sorte, op og jog en Dolk i Brystet paa den unge Mand, og i det samme skovlede den rødskæggede alle Pengene til sig. Men nu blev der en Hujen og et Rabalder, som om alle Djævla var slupne løs. Damen rendte rundt i Salen og vred sine Hænder, saa det var en hel Ynk at se paa. De to andre Mandfolk løb efter hende begge to med en Dolk i Haanden, og nu saa jeg tydelig, at hun rendte ind i Jomfruens Kammer; men de andre sparkede Døren op, og jeg hørte et syndigt Spektakkel derinde fra. Hvad der foregik, saa jeg jo inte, for da jeg kom til mig selv igen efter alt det gruelige,

som jeg havde set, stod jeg klemmt sammen inde imellem de store Dragkister. Det første, jeg skottede efter, var efter ham, de havde myrdet, men der var saamænd hverken Bord eller Stole eller noget tilbage af alt det, jeg havde set. — Saa gned jeg Øjnene og vilde liste mig ind i Seng og troede; jeg havde været saadan lidt henne ved en Side, eller osse drømt det altsammen. Men da jeg kom ind i Kammeret, sad Jomfruen oprejst i Sengen og var ligesaa hvid i Ansigtet som Lagenet.

»Saa Du dem, Dorthen?« spurgte hun. »Aa, Gud, i Aften var det da ogsaa rent forskrækkeligt! — Ja, for jeg skal sige Dig, i de mørke Nætter er det altid værst,« føjede hun hviskende til.

»Om jeg har set dem, Jomfru,« sagde jeg, »ja, om jeg saa skal synke ret her ner i Jorden og visne lige med det samme, saa har jeg set det væste Dævelskab, man kan se for sine Øjne,« sagde jeg.

»Aa, ja, ja,« jamrede hun, »er det dog ikke rent forskrækkeligt, at man er saadan skabt, at man kan se disse fredløse Aander. Du ved ikke, Dorthen, hvad jeg gaar igennem. Hver eneste Gang det er sidste Kvarter, saa maa jeg ligge her og se paa, at hun, den unge, smukke Frue, bliver myrdet. Uha, det er der henne i Hjørnet, det sker hver Gang. Jeg ser Blodet plette hendes hvide Silkeærmer, og jeg hører, hvordan hun vaander sig i Dødssmerterne, ind-

til hun synker sammen der i Krogen, og Stimændene forsvinder bag hende igennem Væggen. — — Men somme Tider — og det er gerne ved Fuldmaane — saa ser jeg noget helt andet. Saa er det, ligesom mit Kammer forandrer sig. Bjælkeloftet bliver mørkt, og langs med Siderne er der Løjbænke med bløde Hynder og udskaaret Panel, og Væggene er betrukne med fint Klæde. Ruderne er smaa og blyndfattede, og henne i det dybe Vindue der sidder hun, den unge Dame, og stirrer tungsindig ud. Hun har gyldne Kæder og mange Ringe paa Fingrene og paa Giftefingeren en Vielsesring. — —

Og jeg har set ham, den unge, smukke Mand, komme ind til hende, og naar han kom, da forsvandt alt hendes Tungsind, og hun baade smilte og blev rød, idet hun gav ham Haanden til Kys. Og han satte sig da gerne paa en Skammel ved hendes Fødder, mens hun bøjede sig hviskende og kærtegnende ned over ham. Men naar der saa lød tunge Skridt over Salen, foer han op og forsvandt, med et henkastet Fingerkys, gennem en lille Paneldør bag hende.

Og den sorte Herre med de gnistrende Øjne kommer da ind, og hun rejser sig og gaar ham i Møde og giver ham Haanden til Velkomst. Han slaar da Armene om hende for at drage hende til sig; men hun glider

helst fra ham og sætter sig atter ved Vinduet og ser tungsindig ud. Saa kaster han sig paa Løjbænken og drikker tit af den store Kande Vin, som hun sætter for ham, og naar den er tømt, snorksover han; men hun nikker forstaaende ned til nogen, jeg ikke ser, og saa rejser hun sig og lister ud af Døren. Naar hun er borte, saa forsvinder det hele, og mit Kammer bliver atter det gamle.

Eller jeg ser hende ganske ene sidde ved Tenen, mens hun sørgmodig lader Hjulet snurre, og hun synger med sagte, klagende Stemme dette lille Vers, som jeg nu ogsaa kan, fordi jeg har hørt det saa tit baade vaagen og i Drømme. Det lyder saadan:

Du haver taget Dig for Frue at fæste,
Lad hende fare, det skal være Dit Bedste;
Hvem nogen fæster sig her paa Gaard,
Det angrer hannem inden Dag og Aar.

»Stille og klagende sang Jomfruen Vise-
stumpen for mig, og senere, naar hun rigtig
var traurig i Sindet, saa sang hun den ogsaa,
saa jeg har let ved at huske den. — Jo, hun
har fortalt mig mange mærkelige Ting om alt
det, hun saa og hørte ved Nattetid; men det
allermærkeligste var dog, at hun, som hun
sa'e, saa tit vaagnede midt om Natten og saa
den samme Dame staa bøjet over sin Seng
med en Fyrrefakkel i Haanden, og hver Gang
sige de samme Ord: »For Liv skal man ofre
Liv.«

»Det er min Dødsdom, saadan vil min Skæbne blive, det føler jeg saa grant,« plejede Jomfru Hasse altid at sige.

Ak, mærkelig var det da osse, saadan som det slog til; hun døde lige bestemt 3 Uger efter, at hun havde født sit Barn.

Aa, Gud Fader, naar jeg tænker paa den Tid, saa er det dog ogsaa rent forskrækkeligt, hvad for mærkelige Tildragelser man kan opleve.

Hun kom saa da afsted her fra Gaarden til Majdag; Forpagteren kørte selv for hende til Byen. Vi troede jo allesammen, at hun var rejst til Laaland, der, hvor hun hørte hjemme; men det var hun nok ligegodt inte. Hun var bleven oppe i Byen, hvor hun gav sig i Kost hos en Snedkerfamilie; men det fik vi jo inte at vide førend bagefter, for der var da inte en Mo'ers Sjæl her paa Gaarden, der hverken saa eller hørte noget til hende i den Tid, hun var i Byen, nej, hun holdt sig saamænd gedult nok.

Men saa var det en Aften, eller jeg vil da før kalde det for Nat; det kunde vel være lige i Slutningen af August.

Jeg var nu bleven Stuepige og havde faaet mit Kammer ovre i Kælderen i den nye Hovedbygning, for at jeg kunde være nærmere ved Haanden. — Men — hvad det var jeg vilde sige, jo—o, saa vaagner jeg da lidt ud ad Natten ved saadan en mærkelig Lyd; det lød

saa underlig klynkende og pibende og lignede hverken Mennesker eller Dyr. Jeg blev ligegodt saa løjerlig, for jeg tænkte jo som saa, at det var det dævleblændte Spøgeri ovre fra den gule Sal, som nu osse var kommen herover. Naa, saa farlig køjter var jeg just inte; men jeg gik da lige godt udenfor efter Lyden, og da det var Maaneskin, kunde jeg se mig godt for. Da jeg kom hen til den høje Stentrappe, saa laa der saamænd en levende Bylt og vrælede, og da jeg fik set nøjere til, var'et hverken mere eller mindre end et lille Barn, helt indtrillet i Puder og Sjaler. Jeg tog Bylten op og satte mig med den paa Trappen og vidste hverken ud eller ind, hvad jeg skulde stille op med det lille Kræ, som nu, da det mærkede, der var nogen, som vissede det, tav stille og saa med et Par store, sorte Øjne op paa mig, ligesom det vilde sige: »Vær nu god imod mig, Dorthé.« — Først tænkte jeg paa at gaa ned i mit Kammer og lægge mig med det i min varme Seng; men saa kom jeg til at tænke paa, at der maaske ingen vilde tro mig, naar jeg næste Morgen fortalte, at jeg havde fundet det her udenfor, og jeg vilde da lige godt inte have Skyld for Ungen og være til Grin for hele Gaarden. Saa ringede jeg paa Hoveddøren, saa det skingrede i hele Huset, og lidt efter kom da Forpagteren selv i Tøfler og

Slaabrok og lukkede op. Det første, han sagde, da han havde faaet Næsen uden for Døren og saa mig, var: »Hvor brænder det, er Ilden her paa Gaarden?»

»Nej, her er saamænd bare kommet Smaa-folk til Huse,« sagde jeg.

»Naa, har Soen nu endelig faret; hvor mange er der?»

»Jeg tænker, vi kommer til at nøjes med én denne Gang,« sagde jeg lidt gal i Hovedet. »La' mig dog komme med indenfor, saa kan vi jo ettersæ, om der kanske er Tvillinger.«

Jeg gik saa uden videre helt ind i hans Kontor og la' Bylten fra mig paa Sofaen; mens han brummende lukkede Døren og utaalmelig gik op og ned ad Gulvet.

»Ja, giv nu bare Tid! Pakken her er saamænd stor nok til, at der for den Sags Skyld gerne kan være Tvillinger i den,« sagde jeg, for nu var jeg bleven rigtig gal i Hovedet ved at se det gnavne Fjæs, han stillede op.

Nu kom Fruen ogsaa til; hun var ligbleg og havde Favnen fuld af Kopper og Sølv-tøj og spurgte med dirrende Stemme om, hvor Ilden var, »Hovedbygningen brænder da vel ikke endnu?» sa'e hun.

»Aa Snak, skrig dog bare ikke saadan op,« sa'e Forpagteren, »det brænder slet ikke, Dorthesiger blot, at her er kommen Smaa paa Gaarden.«

»Gud Dorthé, hvem har faaet smaa? Det er naturligvis den tykke Line Malkepige; hun har længe set mig ud til det.«

Jeg havde nu faaet løst Barnet ud af alle de mange Klær og holdt det lille Væsen hen til Forpagteren og Fruen, idet jeg sagde: »Nej, Hr. Forpagter, her er saagu kuns én.«

Da Forpagteren saa Barnet, blev han ligesom et dryppende Blod, for der begyndte jo at komme ligesom en Anelse over ham.

»Ja, her staar osse en Skrivelse paa den, se bare her,« sagde jeg og pegede paa en Lap Papir, der nøjagtig var syet fast til Løjerten.

Forpagteren var nu ikke sén til at tage Barnet og rive Sedlen af; men jeg var da heller inte rent fra igaar, jeg havde ogsaa læst, hvad der stod. Der stod baade stort og tydeligt hele Forpagterens Navn, og saa disse Ord føjet til underneden:

»Jeg giver Dig her tilbage, hvad der er Dit.«
Og under dette stod: »Dora Hasse.«

Forpagterens Svigerinde, som jo heller inte var saa dum, kunde jo ogsaa nok stave og lægge sammen, og hun tav derfor bomstille, mens hun blot sukkede og stod med Taarer i Øjnene og saa paa det lille Kræ, der nu ogsaa gav sit Besyv med i Laget og begyndte at vræle. Fruen tog sindig Barnet fra mig og gik op og

ned ad Gulvet med det, mens Forpagteren stod og strøg sig mankerlig om Skægget.

Hvad skal vi saa gøre med det lille Barn?« spurgte Fruen, idet hun standsede foran Forpagteren.

»Aa, jeg tænker, Gaarden ogsaa nok kan føde hende,« sagde han, mens han strøg med Haanden hen over dets smaa Kinder og saa' paa det lille hjælpeløse Væsen, der laa og gjorde sine ubevidste Krav paa ham som Fader.

Og nu blev der Travlhed; jeg maatte ud og malke vor bedste Ko for at skaffe Mælk til den lille, og Fruen lavede den store Klædekurv til, for at den kunde gøre Nytte som Vugge. Men jeg, som dog havde fundet Tøsen, jeg gjorde nu Krav paa at være den, der her-efter skulde passe hende. Og det blev der da heller inte noget i Vejen for. Jeg flyttede op i Kammeret ved Siden af Fruens og pus-lede og tumlede med den lille Guds Engel baade Dag og Nat.

Men den Nat gik da Forpagteren inte i Seng. Jeg hørte ham trave rundt baade i Gaarden og i Haven lige til den lyse Morgen. Jeg er sikker paa, han gik derude omkring for at lede efter Jomfru Hasse; for at hun selv havde været her og lagt Barnet paa Trappen, det var jeg sikker paa.

Forpagteren havde nok inte fundet hende, Gud bedre!

Den næste Formiddag saa kom en af Husmændene og meldte, at der laa et dødt Fruentimmer nede ved Dævehullet. Forpagteren og et Par Karle skyndte sig derhen, og ganske rigtig! der fandt de Jomfruen liggende over et styrtet Træ.

Naa, hun blev jo baaret her hjem paa Gaarden, og Doktoren blev hentet, men der var jo ikke noget at gøre ved den Ting; hun var og blev død. Senere hørte jeg, at Doktoren skulde have sagt, at der var sprunget noget i hende, formodentlig af Overanstængelse af at have gaaet den lange Vej saa nær efter Barselsengen, som nok, efter hvad jeg senere hørte, havde været streng nok for hende.

En pæn Begravelse, det fik hun; vi fulgte hende allesammen her fra Gaarden, og i indviet Jord kom hun da.

Forpagteren tog sig da osse hendes Død farlig nær. Han kunde om Dagen sidde timevis inde ved Vuggen og se paa det lille Liv, der låa og pludrede og saa op paa ham med sine sorte Øjne, der lignede Moderens paa en Prik. Saa kunde han stryge sindig hen over de smaa, bløde Kinder og snakke til det som til et gammelt, fornuftigt Menneske, og saa lovede han den lille Dora, — ja, for hun

havde faaet Moderens Navn — at han skulde være saa god ved hende, som det stod i hans Magt.

Og Vorherre skal vide, han holdt ogsaa Ord! Da hun voxede til, var der ikke den Del eller Ting, som hun inte fik, eller som han ikke kunde gøre for hendes Skyld.

En rigtig lille Vildkat blev hun jo, for noget af Moderens gale Sind havde hun jo faaet i Arv; men da der aldrig var nogen, som drillede hende, saa faldt det jo af efterhaanden. Aa, Gud henne osse, hvor jeg gjorde a' den Tøs! Hun trippede jo med alle Vegne og holdt mig i Skørterne, baade naar vi gik i Stalden og paa Markerne. Men hendes allerbedste Fornøjelse var dog, naar jeg gik med hende ind i Skoven eller ned paa Engen, for da kunde hun ligge i timevis og plukke Blomster og bære en hel Favnfuld hjem, som hun saa senere delte ud til os allesammen, for hun troede jo, at alle Mennesker var ligesaa glade for Blomster som hun. Og naar der var noget galt paa Færde med hende, kom hun altid til mig, for at jeg skulde klare det for hende; det var, ligesom hun stolede mere paa mig end paa nogen anden. — Men det forstaar sig, jeg havde jo li'esom væt hende i Mors' Sted fra det Øjeblik af, jeg fandt hende.

Hun og Fruen, de kunde nu ikke altid sammen. Det var inte for det, at Fruen gjorde

hende noget ondt; men se, hun havde nu en Gang inte rigtig Taget paa at omgaas Børn, og det skulde Dora nok obsolvere, for en rigtig udspekuleret Tøs, det var hun nu. Hun skulde jo laves til Dame og have fine Manerer lige fra lille bitte a', og det var jo det, det kneb med for Dora. Frit Spillerum laa nu bedst for hende, og for Forpagteren kunde hun da ogsaa gøre alt det, hun fandt paa. — Ak ja, det var en dejlig Tid den Gang her paa Gaarden, jeg syntes bare, at den rendte saa fort. Men ogsaa efter at Dora var bleven voksen og Frøken, saa holdt hun af gamle Dorthen; der var ingen Ting for godt til mig, alt, hvad hun fik af gode Sager, delte hun altid med mig, og da hun stod Brud og kørte herfra med den fine, lærde Doktor, der giftede hende, saa hoppede hun saamænd endnu en Gang af Vognen, da jeg stod oppe ved Skovledet og gav hende en Buket af alle de Skov- og Markblomster, som hun og jeg havde leget med, den Gang hun var lille. Og hun kyssede mig og slog Armene om min Hals og takkede mig saa mange Gange for den gode Plejemo'er, jeg havde været for hende. Og hendes Mand sagde ogsaa Tak, — og jeg græd, som jeg havde mistet mit eget Barn, da Vognen rullede væk med min lille Øjesten.

Forpagteren selv, han kunde da heller inte

ret længe trives her paa Gaarden; en to, tre Aar efter saa opsagde han Forpagtningen og flyttede til København, hvor han sidder og lever af sine Penge. — Men inden han rejste herfra, gav han mig en Sparekassebog paa 200 Rigsdaler. »Det er fra Dora,« sagde han, da jeg vilde sige ham Tak, men det var nu lige godt fra ham selv, for da jeg senere vilde takke Dora, saa vidste hun slet inte noget af disse Penge at sige.

Men trist og løjerligt blev her jo paa Gaarden, — og saa da Per Væver meldte sig som Frier, syntes jeg, at jeg lige saa gerne kunde sla til, for det at begynde med nye Folk, det var jeg inte saa meget for.

Ja, nu kan Dora vel snart være en Kone paa henved de 40. Fire dejlige Børn har hun, to Piger og to Dreng, men ingen af dem er dog saa smuk, som hun var.

En Gang om Aaret faar jeg Brev fra hende med Rejsepenge i, og saa drager gamle Dorthé afsted, for det er da min største Glæde her i Livet at komme ind til Dora og Børnene. — — »Ja, Gud være lovet, man har da ogsaa haft sine at holde a', og er bleven gjort noget a' igen,« sluttede Dorthé, idet hun rejste sig fra Stakken, da Forvalteren nærmede sig fra den anden Side.

FRIERIET.

ENDELIG var da Maren Tækkers bleven Enke. Det havde været et drøjt Aar for hende, mens Mandens langvarige Sygdom stod paa. Først havde han gaaet og skrantet en lang Tid uden at kunne paatage sig noget Tækkearbejde, og i den Tid havde han været saa urimelig og gnaven, at det var Maren en hel Lettelse, da det blev saa sløjt med ham, at hun fik ham i Sengen, for her kunde hun bedre styre ham, naar han regerede altfor ondsindet — i det mindste slap hun da for »Tæskene«, som Anders Tækkemand altid sagde »gjorde hinner saa gelinde«. Anders havde Brystsyege og maatte ligge til Sengs næsten et halvt Aar, inden han slap, saa de faa Skillinger, Anders og Maren i Aarenes Løb havde faaet sparet sammen, var nu gaaede med, og de forslog ikke endda. Men hvad der var Maren den allerstørste Sorg, det var, at Koen, hendes dejlige, brogede Malkeko, var ogsaa gaaet med. Lidt efter lidt maatte hun laane paa den, og de 10 Kroner, hun fik ad Gangen, skrev hun op i en lang Række paa

en af Bjælkerne under Køkkenloftet. At summere disse Tal sammen vovede hun ikke, af Frygt for en skønne Dag at opdage, hun ikke længer ejede Koen. Saa døde da endelig Anders, og et Par Dage efter Begravelsen kom Per Hegnsmand og tog den for de 125 Kroner, som hun skyldte ham. Det havde været den tungeste Dag i hendes Liv, da hun maatte se ham trække af Sted med den, og sandt at sige, saa var de nu en Gang reglementerede Begravelsestaarer for intet at regne mod de ægte, der flød fra Marens Øjne, da Koen ved Per Hegnsmands Haand forsvandt gennem Skovledet.

Da nu Koen var borte, syntes Maren, der ikke fandtes nogen Glæde for hende mere her paa disse Egne. Saa solgte hun Huset og den lille Smule Jord, som hørte til det, og flyttede med 1400 Kroner kontant ind i en lille Stue i Udkanten af den nærmeste Købstad.

Men det var ikke saadan at flytte fra alle de gamle Minder. — Nu havde hun boet derude i Søvang i over 20 Aar, og om det just ikke var lutter gode Dage, hun havde oplevet der, saa var det dog bedre end al den Ensomhed inden for de fire Vægge, hvor hun ikke havde saa meget som en Plet Jord udenfor, hun kunde kalde for sit eget. Maren kartede og spandt for Folk; men de Tider var forbi, hvor det smed noget af sig. Som nu Maren sad i de lange Dage og lod Hjulet paa

Spinderokken snurre, saa gik det mere og mere op for hende, at hun ikke var skabt for Ensomhed i Længden. »Man havde dog før hørt, at Enker var blevne gifte igen! Hvorfor kunde det ikke ogsaa times hende?« Men der gik baade Maaneder og halve Aar, uden at nogen Frier meldte sig. Saa besluttede Maren selv at gøre et Forsøg.

*

*

*

Det bankede frygtsomt og forsigtigt paa Byens eneste Redaktionskontor og ind gled en lille, trivelig Kone med et sundt, godlidende og noget enfoldigt Ansigt, der omsluttedes af en stor, sort Kyse, hvis lange Nakkeskæg faldt hende midt ned paa Ryggen. Et stort, graat Sjal skjulte omtrent den øvrige Person. Det var Maren Tækkers.

»Med Forlov at spørre, æ'ed Dom, som laver Avisen?«

»Ja-a, — det er ligesom man ta'r det,« sagde Redaktøren, idet han skød nogle Papi-rer fra sig og lændede sig tilbage i Stolen, mens han betragtede Konen.

»Ja, for je' vilde nu saa grulig gerne ha' et Frieri i Avisen.«

»Et Frieri!« — naa ja, det kan De nok. Har De Avertissementet hos Dem?«

»Hva' for et?«

»Jeg mener, dersom De har skrevet Frieriet, saadan som De vil ha' det, saa kan De la' mig faa det; jeg skal saa se, om det kan blive indrykket.«

»Næ, se, ded æ netop Sagen, je' har inte no'et skrevet, for je ska' nu sige Dom, je' æ inte rejtig stiv i di Dele, og derfor mente je', at naar je' sæl gik herop og snakkede med ham, der laver Avisen, saa fik je' nok ham til at skrive det for mig. — For ded æ vel nok Dom, der æ Manden for det hele?« føjede hun til med et mistroisk Sideblik.

»Jo-o, — det er mig,« sagde Redaktøren beroligende. »Kan De ikke saadan omtrent sige mig, hvad der skal staa i det?«

»Aa, naar der staar, a je' saa'en æ Enkekone i min bedste Alder, aa, a je' har lidt til fælles bedste, aa, a je' nok vil give mig med en regederlig Mand, der inte slar — aa som helst maa ha' en Ko — ja saa æ't alt nok.«

»Naa saadan,« sagde Redaktøren. »Saa kan vi altsaa skrive: »En Enke mellem 30—40 —«

»Ja, se ded æ nu inte helt rejtig med Alderen, for je' æ li'egodt fyldt 44,« afbrød Maren ham.

»Naa, ja-ja, saa siger vi: »En Enke i sin bedste Alder, som har nogen Formue, ønsker at indgaa Ægteskab med en hæderlig Mand, der ogsaa har lidt til fælles Bedste.« Synes De, det kan gaa?«

Maren sad andagtsfuldt og lyttede til, mens hun lod Tommelfingrene mekanisk dreje sig om hinanden. Saa løftede hun Hovedet og saa helt hjælpeløst op, idet hun sagde: »Jamen, Koen —«

»Hm — ja — jeg synes, det vil se saa

løjerligt ud, om der staar, at »en Mand med en Ko vil blive foretrukken!« Men hvad om vi satte: »En Landmand vil blive foretrukken«? For det maa jo forudsættes, at en Landmand har Køer.«

Nu lysnede det igen over Marens Aasyn: »Ja, se ded ka' nok gaa an — man ka' jo aldrig vide, kanske der melder sig no'en, som har flere end e'en Ko, og ded vilde da være saa fælt godt . . . Men saa æ der ded med »hæderlig«, ded æ nu saa'ent et løjerligt Ord, som je' aldrig rejtig har kunnet blive klog paa. For se nu til Præsten, stod han inte der og snakkede saa meget om min Mands Hæderlighed, den Gang han kastede Jord paa ham. — »Han gik som en sjælden hæderlig Mand i sin Grav,« sagde han — men je' vidste saagu' bedre, hvordan han immer ha'de tæsket mig i levendes Live, og hva' for et ondskaftsfuldt Asen han var, naar det Sind kom paa ham . . . Aa, se mig nu til Jørren Nilen — Di ved, han der før har gi'et sig a' med Hestehandel ude paa Overdrevet, — stod han inte en Gang inde i vor egen Stue og sa'e: »Man ka' ellers sige mig mejet paa, men hæderlig det æ je' Pinedød, saa naar je' si'er, at I ka' være tjent med Koen, saa ka' I osse stole paa, I inte i mange Miles Omkreds finder Mage til hinner.« . . . Jo-o, je' ska' love for, vi fik Ko, den Gang — ded var et rejtig Brummebæst var'et. Anders maatte trække lige op til Nykøbing Marked for a

blive av med'en, og dov saa tabte han sine 60 Kroner paa'en og blev saa længe bav etter skældt ud for en Snydenstrup a' den Mand, som ha'de køvt den. Ded kaldte nu li'egodt Per Nilen for hæderligt, — men der æ kanske mange Grader paa Hæderlighed?»

Redaktøren kløede sig lidt betænkelig i Nakken — saadan at definere Ordet »Hæderlighed« for Maren fandt han for vidtløftig; derfor foreslog han hende at sætte »ordentlig« i Stedet for. Hermed syntes Maren tilfreds, og det blev nu bestemt, at Avertissementet skulde staa to Gange i Avisen, og at hun om 5—6 Dage skulde komme igen for at hente de eventuelle Billetter.

»Ja, nu faar Di da ha' saa mange Tak, man ka' dov aldrig vide, hva' ded ka' føre til.« Maren havde rejst sig og givet Redaktøren Haanden og var nu kommen helt hen til Døren; men her vendte hun sig endnu en Gang helt fortrolig om til ham og sagde: »Ja, man ka' nu li'egodt sige, hva' man vil, aa, der æ vel osse dom, der vil grine a' mig, men li'egodt bliver man ked a'et saa'en a sidde Enkekone, naar man æ rask og rørig og ellers har sin go'e Helse. Ja, ded æinte for det, Aviserne æ nu li'egodt go'e til mange Ting.« Og Maren gled med denne lidt undskyldende Monolog ud af Døren.

Da de 5 Dage var gaaede, kom hun igen for at høre om Billetterne. Der var kommet 3, og dem stod hun nu helt forlegen og vendte

og drejede med en spørgende, forventningsfuld Mine uden at aabne dem.

»Hvis jeg var Dem, saa vilde jeg gaa hjem og læse disse vigtige Papirer i Enrum,« sagde Redaktøren, idet han smed Saksen fra sig og lidt utaalmelig gav til Kende, at han helst saa, hun forsvandt.

Maren stod stadig vaklende og tøvende. Hun overvejede i sit stille Sind, om hun skulde gaa og se at faa en anden til at læse dem for sig, eller hun skulde bede Redaktøren gøre det. Hun valgte det sidste og saa helt bedende paa ham: »Ja, se der æ nu ded ved'et, at je' inte godt ka' læse Skrift, aa derfor vilde je' være Dom saa meget taknemlig, om Di vilde læse dom for mig.«

»Hm — ja, naar jeg kan gøre Dem en Tjeneste dermed, saa skal jeg nok; men jeg synes ellers, det er den Slags Ting, man helst beholder for sig selv.«

Redaktøren aabnede den første af Billetterne, som Maren saa uendelig villig rakte ham. Han læste den højt for hende:

»Vis Ænken vil gjøre Sig den behavelighed at Hænvenne Sig i kælderen nere ve siden af markesplasen, saa Kan relig aftale Finne Ste og Hun ska være Velkommen.

Ærbødigst

Søren Knudsen

Værthusholder.«

»Naa, hvad siger De til den?«

»Den lyder jo ellers helt go' — men Ko har han vist inte no'en af. La' vos høre, hva' der staar i de andre.«

Redaktøren læste videre i Nr. 2.

»Velagtede Kone.

Je ær kuns en Simbel Mand og ejer ikke meget Jordisk mamon. Men Je tør nok Sige, at Je Ejer det som ær Bædre. Saa dersom den Kvinde som Ønsker sig en Ordentlig Mand Tilægte Vil Træde over min Ringe Dørtærskel og ællers være Mig Tro og God og hjælpe Mig lidt med Min Professjon saa tør Je nok uden at Skamrose Mig Sige at hun inte vil Fortryde det. Je ær kuns en Lille Mand af væskt men ellers Velskaft ær 37 Aar gammel og Bekænnner mig til Misjonsrelionen. Ær Hun en troendes Kvinde, saa vil vi finde en gensvarig glæde ved Hverandre og desformedels vil hendes Formue blive Anvænt paa Beste maade.

Je tainer Mig Med agtelse

Niels Hansen Væver
i Tyvelse.»

Dette kunde Maren ikke staa for; hun tørrede Øjnene med Bagen af Haanden og snøftede af bare Rørelse.

»Aa Gud — henne — osse, hvor han skriver nydeligt for sig. Ded æ bestemt en go Mand, som je' ka' være tjent med . . . Hvor var'et nu han boede? . . . Naa, i Tyvelse, ja, der tror je' nok je' ta'r ud for a snakke med han om Sagerne.«

Maren sad i stille Henrykkelse en Stund; men pludselig stirrede hun hjælpeløst op paa Redaktøren og sagde: »Men Koen! den snakker han slet inte om. — Aa je ville dov saa farlig gerne være paa et Sted, hvor der var Kvæi.«

»Lad os nu se den sidste, kanske Rosinen ligger i Pølseenden,« sagde Redaktøren, idet han aabnede Konvolutten paa den tredie Billet og læste:

»Da je er bleven Enkemand for et Halvt Aar siden, og je nok kunne trænge til en kvinde herpaa huset for at Skytte om baade Ingvendig og uvendig, saa vilde je

bare spørre om Enken inte kunne Komme heru og Bestyre Huset og ellers prøve om Vi kunne passe sammen. Her æ jo inte saa helt Lidt og ta fat i, Da her er 3 Køer og en Hest samt 2 Faar paa Huset.

I Ærbødighed

Jørgen Olsen

Boelsmand.«

Det var næppe læst ud, førend Maren udbrød: »Jamen æ nu inte dette herre mærkværdigt! Den Boelsmand kommer jo, li'som han var bestilt . . . Nej, om je' nu ta'r ud til Missionsmanden! Helligheden ka' jo være go' nok, men han her med 3 Køer og Hest og Faar, ded æ da no'et ganske andet . . . Jo, je' ska' saamænd den Dav imaaren ta' ud til han, og han ska' rejtenok faa a se, der ska' komme Kone paa Stedet.«

»Ja, nu vil jeg ønske for Dem, at De maa synes om Manden, og at det maa føre til noget godt for Dem,« sagde Redaktøren.

Maren fik travlt. Det var ligesom der kom Feber over hende ved Tanken om denne Boelsmand med de 3 Køer. Hun lo, og hendes Ansigt straaledede, som om hun allerede var indstalleret hos ham.

»Aa Herregud, aa Herregud, saa faar je' kaske mit højeste Ønske opfyldt og kommer til a sidde paa et Sted med Køer . . . hvem skulde dog ha' troet ded, a der gaves saa'en en Lykke for mig.« Og nu omfattede hun Redaktørens Haand med begge sine Hænder og vilde næsten ikke slippe den af bare Taknemlighed.

»Ja, je' maa rejtinok love for Dom, for

ha'de Di inte væ't saa go' og hjælpsom, saa ha'de ded nok inte stillet sig som nu . . . nej, ded ka' inte nytte, hva' Di si'er, je' æ vis paa, ded inte var bleven til ded, ded nu æ, men Di ska' da heller inte ha' lavet dette omsonst, nej mænd om Di ska.« Og nu trak Maren fra sin inderste Skørtelomme en Pung frem, hvis Indhold hun tømte foran Redaktøren, mens hun helt rød i Kinderne sagde: »Væs'go', ded æ rejtinok inte meget, men nu faar Di ta' de Par Skilling, je' har og dertil ha' saa mange Tak.«

»Ja, Tak, min gode Kone, det er altfor mange Penge; men hvis De vil gaa ind ad Døren ved Siden af og betale Avertissementet til Faktoren, saa kan De faa at vide, hvor meget det er,« sagde han, idet han skød Pengene, der omtrent bestod af en halv Snes Kroner, hen til hende.

»Aa saa skulde Di kaske slet inte ha' no'et? Nej Tak, saa'en lejer vi inte. Friermænden ude ved Skoven ta'r 30 Kr., naar ded inte bli'r til noget, og 50, naar ded bli'r til Relighed, saa je' sku' da tro, at de Par Skilling inte er for meget til Dom.«

Det var næsten ikke muligt for Redaktøren at faa gjort hende begribeligt, at han ikke vilde have hendes Penge. Endelig gik hun da med mange Taksigelser. Men da hun var kommen hen ved Døren, sagde hun: »Ja-ja, naar Di inte vil ha' no'et, saa ka' je' inte tvinge Dom, men je' ska' nok huske paa Dom alligevel.«

*

*

*

Et Par Maaneder efter dette kommer Maren igen ind paa Redaktionskontoret og lægger en stor Pakke foran Redaktøren.

»Væs'go', ded æ til Dom, og denne Gang ska' Di rejtenok inte faa mig til at ta' det tilbaves . . . Kom Du kun ind med,« raabte hun ud, idet hun lindede lidt paa Døren.

Og nu kom Boelsmand Jørgen Olsen ind med Huen i Haanden og saa sig godmodig smilende om.

»Ja, se nu æ vi li'godt blevne givte ilel,« sagde Maren, idet hun med Albuen puffede til Jørgen, der stod ret op og ned med et eneste stort, bredt Grin over hele Ansigtet.

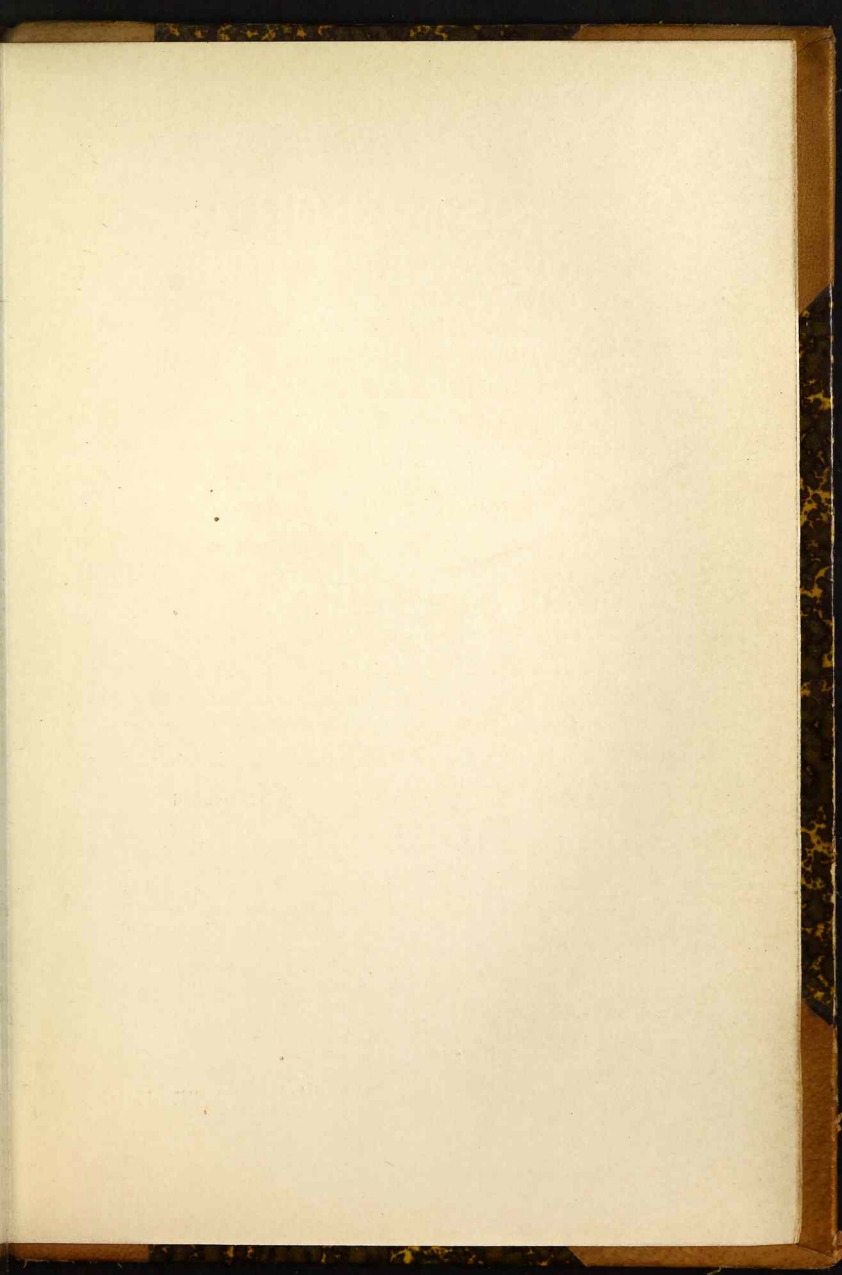
»Ded æ vi rejtenok,« føjede han til, for dog ogsaa at sige noget. Og saa med en Gang stak han Haanden frem mod Redaktøren: »Je' si'er da osse Dom saa manne Tak, for Maren hun æ Draalen spille mig go' nok.«

Da Redaktøren aabnede Pakken, saa laa deri 3 Par hvide, langskafte Uldstrømper og et Par hjemmestrikkede, uldne Underbenklæder.

Maren saa med Stolthed paa sit Arbejde: »Je' tror nok, de skal bli' varme og go'e til Vinterbrug.«

»Ja, og meget solide,« føjede Redaktøren til tilligemed sin Tak.

ROSE BRUHN MO'R SARA TIL HOEL.

Fortælling fra Trøndelagen i Halvfjerserne

Pris 2 Kr. 50 Øre.

En virkelig fortræffelig Bog er udkommet. Dens Forfatterinde er Rose Bruhn. Fortællingen hedder »Mo'r Sara til Hoel« og foregaar i Trøndelagen i Halvfjerserne.

Bogen er baade sund og sand.

En kunstnerisk helt gennemført Figur er Mo'r Sara med det store Slægtansvar, den haarde Skal og det varme Hjerte; men ogsaa Sonnen og den unge Pige staar sikkert tegnede for Læserens Bevidsthed. Og den varme Følelse, som gennemstrømmer hver af Bogens Sider, giver denne Fortælling større Værdi end mange af de raffineret selvsikre, men udvendig virkende Produkter, der ser Lyset mellem Aar og Dag. (Vort Land)

SÆLSOMME MAGTER.

Fortælling.

Pris 2 Kr. 75 Øre.

Det er af den Slags Bøger, som overfladiske Læsere og hastige Kritikere let kommer til at lægge fra sig med det Udbrud: Det var en mærkelig Bog — Ja, det er den, men den er ikke bare mærkelig, den er tillige en fortjenstfuld Bog, just fordi den regner med andre Magter end dem, der er lige til at sætte sig ind i.

(Af K. Bjerre i Dansk Folketid.)

KÆRLIGHEDENS VEJE.

2 Kr. 75 Øre, indb. 4 Kr. 25 Øre.

Bogen rummer Naturskildringer af stor Skønhed og viser en overraskende Jagttagelsessevne paa Dyrelivets Enemærker. De gamle Sagn er givne med en Kolorit, som manges Eventyrdigter maatte ønske sig, og Elskovsscenerne mellem den flygtige Kunstner og det trohjertige Naturbarn er fortalt med fin og sikker Takt; den diskret tegnede Afsked mellem de elskende har Træk til fælles med Goethes berømte Afsked fra sin Friedericke. (Højskolebladet).

Faas i alle Boglader.

**H. Hagerup's Boghandel,
Gothersgade 30.**

